ГРАММАТЫКА СЛОВЕНСКАЯ

N°

3876.

Grammaire Esclavone
Ecrite par Jean Usevich Candidat de
la faculté de ~~paris~~ Theologie
de paris.

L'an de grace 1643.

~~Be~~

manuscrit in 4°

ГРАММАТЫКА
СЛОВЕНСКАЯ

написана

пре Іωанна Ужевича Сло-
вянина; Славной Академїи Пари-
ской в Теωлогїи Студента

в Парижу

Року ѿ нароженїа Сна Бжого
а҃ х҃ м҃ г҃

GRAMMATICA SCLAVONICA

scripta

Per Joannem Vzevicium Sclavonum Celeberrimae Academiae
Parisiensis Studiosum Theologum

PARISIIS

Anno a Nativitate Filii Dei 1,6,4,3.

Alphabetum Sclauonicum

А̏ а б в г д є ж ѕ з ꙁ

ї и к л м н о п р с т

т ѵ ѹ ꙋ ф х ѿ ц ч ш

щ ъ ы ь ѣ є̆ ю ꙗ ѻ̈ ѧ

ѡ̈ ѯ ѱ ѳ ѵ̈ ~

Talibus characteribus Sclauonorum Typographi in imprimendis libris vtuntur; Alius est apud eos amanuensium character, quo solent Epistolas chirographos, priuilegia aliaq complurima extempore manuscribere, quem characterem taliter infra expressum habes

А а б в г д є ж ж ѕ з ї и к ꙁ

л м н о п р с т у ꙋ ф х ѿ

ц ч ш щ ъ ы ь ѣ є ю ꙗ ѡ ѧ

ѻ ѯ ѱ ѳ ѵ̈ ~

Alphabetum inuersum —

Quod apud Sclauonos pueris, quo melius characterum notitiam in se confirment plerumque praescribitur

ѷ ѧ ѱ ѯ ѻ ѧ ѽ ꙗ ю і ѣ

ь ꙑ ъ щ ш ч ц ѿ х ф ѵ оу

у т с р п о н м л к и ї ꙁ з ѕ

ж є д г в б а ӓ

Alphabetum mixtum

п н ъ г д м и з ѣ ѳ ꙁ ꙗ ф в ц

у т ѿ ш с ѵ ѻ ю щ в ѯ г є о ѣ

х а ѱ ѱ ѯ

Alphabetum Amanuensium in quo literae eadem pluries diuersimodè exprimuntur ad perfectam manuscriptorum Sclauonicorum cognitionem

Compositio syllabica utroque modo

ба бе би бо бꙋ бра бре бри бро брꙋ

ва ве ви во вꙋ кро мро прѣ гла ела

да де ди до дꙋ зла дре дри хро дрꙋ

га ге ги го гꙋ сма цра чре зло сто

жа же жи жо жꙋ пса сла мна пла сно

ѱа зе ми по пꙋ хри про драꙋ пло

ча ща щи зы зи гла мне зло што

БА БЄ БИ БО БѠ̆ КЛА ЗДА

ВА ВЄ ВИ ВО ВОУ ПРѢ ХЛА

ДА ДЄ ДИ ДО ДꙊ ЗА ДРꙊ

ГА ЖЄ МЇ ЛО ПꙊ ЗВО КЛА

ѰА ЧЄ ЦИ ШО ЩѠ̆ ФЛЮ СѢ

ѲРЮ КТО МНѢ ЗДЄ ВѢ ГЛА СТИ

Спаси Господи люди своя и благослови достояние твоє

Lectio plana

Милость Бога Отца и Сы-
на и Святого Духа. Святое
Троицы зо всеми вами пра-
вославными христіаны аминь

Lectio eadem abbreviata

Млсть Бга Ба Отца и Сна и
стго Дха стои Троицы зо всеми
вами првславными хртіаны аминь

Plana

Plana	Владыка Господь царъ вседержитель христосъ
Abbrev:	владка гдь, гь црь вседержтель хрсъ, хсъ
Plana	Пророкъ давыдъ мученикъ человѣкъ славный
Abbrev:	прркъ двдъ мчнкъ члвкъ слвный

Блаженъ моужъ боися Господа въ заповедехъ его восхощетъ ѕѣло сильно

Lectio plana

Милость Бога Отца и Сы-
на и Свѧтого Духа. Свѧтоє
Троицы зо всѣми вами пра-
вославными христїаны аминъ

Lectio eadem abbreviata

Млсть Бга Ба Отца и Сна и
стго Дха стой Троцы зо всѣми
вами првславными хртїаны амин

Plana

Plana Владыка Господь царъ вседержитель христосъ

Abbrevi: владка гдь, гь црь вседержтель хрсъ, хсъ

Plana Пророкъ давыдъ мученикъ человѣкъ славный

Abbrev: прркъ двдъ мчнкъ члвкъ слвныи

Блаженъ моужъ боисѧ Господа въ заповѣдехъ єго восхощетъ ѕѣло силно

Lectio plana Amanuensium

Нехай бꙋдетъ честь и слава Христꙋ Ісꙋ-
сꙋ Богꙋ царю спасителю благодателю вседе-
ржителю дꙋшъ нашихъ владыцѣ, которого хвалятъ и
славятъ в небѣ ангели архангели херꙋвими
Серафими Пророци мꙋченици и всѣ святыи навѣ-
ки вѣковъ аминь аминь аминь

Abbreviata

Нехаи бꙋдетъ честь и слава Христꙋ Ісꙋ Богꙋ царю Спасите-
лю благодателю, вседержителю, дꙋшъ нашихъ владыцѣ
которого хвалятъ ангели архангели херꙋвими и серафи-
ми Пророци мꙋченици и всѣ святыи навѣки вѣковъ аминь

Пріидѣте благословенніи Отца моего наслѣдꙋйте ꙋготова-
ноє вамъ царство небесноє ѿ сложенія мира. Аще прилежно
в свѣта свѣчнꙋ и адꙋ бездонномꙋ аминь

Преславная Приснодѣво Богородице Маріе мати Христа
Бога нашего пріими молитвы наша и принеси Сынꙋ своемꙋ да спасет
и просвѣтит тебе ради дꙋши наша: Богословіе наше ...

А Ѧ Б Ъ В В Ъ Г

Д Д Ѕ Є Є Ж Ѕ З

З Ї И К К К Л Л

М М М И Н Н О О

П П Р Р С Ѕ Т У

Ѹ Ѹ Ф Х Ѿ Ц Ч Ш

Щ Ъ Ъ Ы Ѣ Є Ю Ꙗ

Ѡ Ѧ Ѯ Ѱ Ѳ Ѳ Ѵ ҃

Alphabeti genuina pronunciatio

A	as	buxn	Bedu	hlahol	dobro	iesé	gibuete	
А̓	А	Б	В	Г	Д	Є	Ж	
selo	semla	igke	i	xaxo	ludi	myslite	nach	
Ѕ	Зz	Ї	Й	К	Л	М	Н	
on	похоп	ivei	слово	твердо	ик	ук	pherr	
О	П	Р	С	Т	Ү	Ꙋ	Ф	
xer	ot	ci	tcher	cha	chtcha	ior	iory	
Х	Ѿ	Ц	Ч	Ш	Щ	Ъ	Ы	
ier	iat	ie	iu	ia	o	ia	ksи	псалом
Ь	Ѣ	Є̓	Ю	Ꙗ	Ѻ	Ѧ	Ѯ	Ѱ
phita	ichica	ословочтла.						
Ѳ	Ѵ	Ꙍ						

Salutatio Mariæ Virginis

Бг҃ородице дв҃о радѹйся ѡбрадованнаѧ ма-
рїе Господь стобою, благословена ты вженахъ и
благословенъ плⷣо чрева твоего. ꙗкородй хрⷭта спа-
са избавителя дшамъ нашымъ. Аминь

Commentarius literarum

Literas Sclavoni habent numero quadraginta tres vt videre licet in alphabeto. Ex quibus Consonantes sunt viginti quatuor hæ scilicet Б В Г Д Ж Ѕ З К Л М Н П Р С Т Ф Х Ц Ч Ш Щ Ѯ Ѱ Ѳ

Reliqua sunt vocales, Ex in duplici differentia, Quædam enim sunt quæ in principio medio et fine dictionis ponuntur suntq; numero octo А Є Ї Н Ѹ Ю Ꙗ Ѡ. Quædam vero quæ tantummodo in medio et fine non autem ab initio dictionis collocantur et sunt etiam numero octo Ѵ Ъ Ы Ь Ѣ Ѧ Ѷ О, hæc duplex Vocalium differentia libros Sclavonicos legenti facile patebit.

Diphtongos et si aliquos Sclavoni habeant vt sunt Ꙗ Ю Ѹ Ѡ Ы, quia tamen in lectione sclavonica pro simplicibus vocalibus reputantur non esse quid de ijs obser-

uandum veniat. Quod autem sint diphtongi euidens est nam primum ІА est quasi ia secundum Ю velut io Ȣ vt ou Ѿ sicut duo oo Ы deniq instar ui Græcarum literarum

Porro Obseruandum est de Vocali И hæc vocalis quando notatur accentu acuto Й solet in dictionibus produci vt КНИ́ГУ ПИ́ШУТЪ. Quando autem accentu gaudet graui in fine dictionis ponitur vt est БЕРЍ ПИШЍ quæ obseruatio et de alijs vocalibus in fine dictionis positis valet si per se syllabam cum præcedenti consonante efficiant vt ПАНА̀ Dominam БОГА̀ Deum sed hæc obseruatio minus expediens est. Altera quæ sequitur valde obseruanda, valet enim ad distinguendos recte numeros, casus declinationum et partes orationis. Obseruandum itaq hæc litera И si ponatur in fine alicuius dictionis notata accentu graui Ѝ efficit per se syllabam distinctam a præcedenti vocali vt НЕБЕСНЫЍ celestes est Nominatiuus pluralis. Si autem hæc eadem litera posita in fine dictionis habeat

obliquam supra se apostrophum non efficeret syllabam à praecedentibus dictionis vocalibus distinctam vt НЕ=БЕСНЫЙ et profertur per contractionem vt НЫЙ non sint duae syllabae sed vna, et tum temporis НЕБЕСНЫЙ est nominatiuus singularis.

Tandem haec vocalis notata apostropho recta Й si distet parum à sequenti dictione vt vg. Й БГЪ et Deus, tunc est coniunctionis partis significatiuae et, quod valde in lectione Cyrilliano charactere exarata (Hieronimianus enim ex Cyrilliano traductus nullos habet accentuum notas) linguae huius studioso obseruandum erit. Verum Amanuenses Sclauoni hanc rationem accentuum aut propter festinationem in scribendo, aut quia linguam callent à natura, vel denique propter meram negligentiam plerumque omittunt.

De Vocalibus О Ѹ et ІА

Harum prima vocalis si notetur apostropho recta vg. Ȍ potest initio dictionis locari vt ȌТЕЦЪ. quod si distet à sequenti dictione est praepositionis partis

significat de vz Ѻ БОГ Ѹ de Deo. Alias abs; apostropho in medio et fine dictionis ponitur vt vz КОЛО rota, Eodem modo habent se duæ reliquæ scilicet Ѹ et ГЛ̃Ѧ: Ѹ enim sidistet á præcedenti dictione scat apud vz Ѹ БОГА apud Deum ita quoq; significat ego. Quod si vero coniungantur statim cum dictionibus sunt de integritate illarum, vt ГЛАВНЫЙ apertus ѸЛИЦА Platea

De Vocalibus Ѵ et Ѧ, Ъ, Ь

Vocalis Ѧ siponatur in fine dictionis post vocalem Ï induit naturam literæ Ѧ vt ЄКСЕКÏѦ Ѵ etiam induit naturam litera vt ЄѴСЕВÏѦ sed hoc rarissime accidit frequentius namq; litera Б tam in manuscriptis quam impressis ponitur vt ДВОРЪ non ДВОРЪ. Sed hæc vocalium varietas melius in exercitio lectionis vnicuiq; patebit. Ъ autem et Ь sono pronunciationis differunt quorum vnum Ъ nimirum asperius alterum Ь mollius pronunciatur cum sua

Consonante quam sequitur vt ПА́НЪ ПѢ́СНЬ frequentissime in fine dictionis ponuntur et contracte proferuntur vt in ПАНЪ et ПѢ́СНЬ videre est

De Consonantibus

Plurimi Grammaticorum longas solent de Consonantibus (vt in vna quaque lingua pronunciationis varietas requirit) texere commentationes: dum hanc consonantem ore aperto, illam allisa palato lingua vel parum diductis dentibus proferendam docent, quod sane cum sit discentibus operosum. Ego dispendium temporis et laboris in sclauonica literarum pronunciatione plane frustraneum studiosis nolens facessere, omnes consonantes et vocales vt in eorum characteristica delineatione videre licet, partim latinarum, et graecarum partim denique Gallicarum prolatione syllabarum quantum fieri potuit expressi. Commodum tamen esset cum aliquo recte pronunciationem sclauonicam callente huius rei gratia conuersari,

Vltimo de Consonantibus obseruabis eas nunquam in fine dictionum solas sed cum vocalibus simul poni: nisi forte sit supraposita nec in recto cum alijs ordine consistentes exemplum vtrinsque hoc est ПАНОМЪ ПАНО͗, vbi vides in priori dictione consonantem М non solitariē sed additā vocali Ъ positam, in altero loco autem eandem consonantem (quoniam facta sit verticalis) absque vocali esse collocatam: idem tene de alijs

vel sic ПАНОЙ ubi vides ne consonans esse М solitariē ponatur in fine, et verticalem addi ... esse vocalem,

De Partibus Orationis

Partes Orationis Sclauoni quemadmodum et latini habent octo.

De Nominibus Adiectiuis

Nomina adiectiua apud Sclauonos triplicem sortiuntur terminationem. Masculina desinunt in ЫЙ vel ИЙ vt НЕБЕСНЫЙ, СЛАДКІЙ, cælestis, dulcis, Fœminina in А vel АЯ vt СЛАВНАЯ vel СЛАВНАЯ pulchra, Neutra autem terminantur in ОЕ НЕБЕСНОЕ cæleste, СЛАДКОЕ dulce

Adiectivorum masculinorum
DECLINATIO.

Nominativo	ый | ий		небе́сный | сладкїй	
Genitivo	ого		небе́сного | сла́кого	
Dativo	омѹ		небе́сномѹ̀	
Accusati	ого		небе́сного	
Vocativo	ый | ий		небесный | сла́кїй	
Ablativo	ымъ | et имъ		небе́сымъ | сла́кимъ	

Numero plurali

Nominat	ы̀й | ѝй	небе́сный	сладкїй	
Genitivo	ыхъ | ихъ	небе́сны	сла́кихъ	
Dativo	ымъ | имъ	небе́снымъ	сладкїмъ	
Accusati	ыхъ | ихъ	небе́сныхъ	сладкихъ	
Vocativo	ый | ий	небе́сный	сладкий	
Ablativo	ыми | ими	небе́сными	сладкїми	

Exempla masculina

Зацный celebris **ясный** clarus **латвый** facilis
послоушный obediens **пристойный** conveniens
хитрый astutus **высо́кїй** Altus **нижкий** humilis
оутонный Doctus **пышный** Superbus &c.

Si quæras discrimen inter Nominatiuum singularem et pluralem Masculinorum: Item inter Genitiuum et Datiuum singularem Fœmininorum.? Respondeo hoc petendum esse ex litera и diuerso accentu notata, quæ modo per se syllabam efficit vt in numero plurali: modo contrahitur vt in Nominatiuo singulari, vide Commentarium de literis.

Neutra Adiectiua in numero singulari eodem modo inflectes quemadmodum Masculina, exceptis Nominatiuo Accusatiuo et Vocatiuo qui desinunt in ОЕ vt НЕБЕСНОЕ cœleste, ТЕЛЕСНОЕ Corporeum suntq; sibi similes secundum illam Latinorum Regulam Neutra tres casus habent similes, Nominandi Accusandi et vocandi.

Obseruabis Adiectiua duarum

terminationum ut breuis et unius ut Felix apud Sclauonos non reperiri sed tantum trium terminationum ut НЕБЕСНЫИ, НЕБЕ НАА, НЕБЕСНОЕ, Sicut apud Latinos bonus bona bonum

Exempla

Господскій Dominicus, Божескій Diuinus Земскій Terrenus Пекелный Infernalis золотный Aureus, Серебрный, Argenteus, Железный Ferreus etc.

Vt autem Adiectiua omnia sine difficultate possis declinare: obserua diligenter declinandi Adiectiui consonantem quae, vocales terminatiuas istas ЫИ АА, ОЕ immediate praecedit: hanc consonantem in reliquis casuum terminationibus retinebis, alioquin facile aliquid adderes

aut diminueres. Exemplum sit небесныи ubi vides consonantem н praecedere vocales terminativas scilicet ыи, easdemque per omnes casus retinere.

Sunt aliqua Nomina Apellativa desinentia in ыи Masculina et in ая vel а Feminina: Item in ое Substantiva perpauca Neutra quae instar Adiectivorum declinabis ut дранкныи scindens panem ad mensam Regis Подсиаренныи Subthesaurarius, Краловая Regis uxor Синовая Filii uxor. Мостовое telonium, находное inventivum seu donum pro aliqua re inventa, торговое solui a venditis rebus etc

Adiectiva a proprijs et Apellativis nominibus orta Masculina in ъ, Feminina in а, et Neutra in о, ut Степановъ, Степа-

нова, Стефаново quasi dicas Stephanens Stephanea, Stephanena, ut Воеводинъ Воеводина, Воеводино quasi dicens Palatinen, Palannea, Palannenm, idest Palatini: Huc spectant Adjectiva Sacræ linguæ Sclavonicæ, ut Блаженъ, beatus Благословенъ benedicens, возлюбленъ, amatus

DECLINATIONES
Nominum Substantivorum
DECLINATIO : Ima :
Nominum desinentium in A,
Numero Singulari

Nominativo	а	Староста
Genitivo	ы et и,	Старосты
Dativo	е	Старостѣ
Accusativo	ѹ	старостѹ
Vocativo	о	старосто
Ablativo	ою,	старостою + старосте,

Numero plurali

Nominatiuo ы et и Старостыı

Genitiuo ъ et овъ Старостъ.

Datiuo омъ et амъ, Старостомъ

Accusatiuo овъ, et ы, Старостовъ,

Vocatiuo ы et овѣ Старосты

Ablatiuo ами, + ахъ, Старостами, старостахъ,

Exempla

Воевода Palatinus Монарха Monarcha

Вымовца Eloquens злочинца, Malefactor

похлѣбца Adulator, мамка, mater etc.

Obseruabis diligenter Nomina desinentia in A vocalem quæ sequitur duas istas consonantes нна, мка, тка, пка, ска, шка рка, ut Пєнна Virgo шапка pileus прѣсна, nota влошна Itala, гадюрна vipera et nonnulla alia in Genitiuo et Accusatiuo plurali inter has duas consonantes interponere

vocalem є vt панєнъ non паннъ Virginum
матєкъ non матикъ, idq euphoniæ causa

Excipe omnia Apellatiua Masculina item Apellatiua vtriq sexui communia, quæ illam vocalem є excludunt: Ac præterea Genitiuum pluralem dupliciter formant vt, старостъ et старостовъ Capitaneorum злочинцъ et злочинцовъ Malefactorum

Nomina vero Fæminina vnicam genitiui pluralis formationem habent, vt. панєнъ non є панєновъ, матєкъ матєковъ

Apellatiua Fæminina deriuata à substantiuis masculinis, vt братовáя Fratris vxor сыновáя Filÿ vxor non sunt huius declinationis, sed adinstar Adiectiuorum Fæmininorum declinabis.

Regula perpetua esto Nomina huius

Declinationis desinentia in КА in Dativo singulari tantum, consonantem К abjiciunt loco cujus aliam consonantem Ц assumentia, ut ЗВЛОКА procrastinatio habet in Dativo singulari ЗВЛОЦЕ sic МАТИКА МАТЦЕ etc.

DECLINATIO, II;

Nomina terminata in Ъ Masculina et in O. neutra sic declinantur

Numero Singulari

Nominativo	Ъ —	ПА́НЪ ,	О, БО́ЗСТВО
Genitivo	-- А —	ПА́НА	
Dativo	Ѹ —	ПА́НѸ	
Accusativo	А —	ПА́НА —	О, БО́ЗСТВО
Vocativo	Е Ъ	ПА́НЕ —	О, БО́ЗСТВО
Ablativo	ОМЪ	ПА́НОМЪ	

Numero plurali

Nominativo	Ы ОВЕ et И ,	ПАНЫ	. А , ТЕЛЯТКА
Genitivo	ОВЪ	ПАНО́ВЪ	ОКЪ, ТЕЛЯ́ТОКЪ
Dativo	ОМЪ	ПАНО́МЪ	ТЕЛЯ́ТКОМЪ

Accusativo	овъ, ы, пановъ, и паны	А	телятка
Vocativo	ове, ы, и, панове, паны.		телятка
Ablativo	ами, панами ✠ ахъ		телятками

Exempla in ъ

звѣднъ amphora стянъ status : богъ Deus дȣхъ spiritus Сынъ Filius берегъ margo etc

Exempla in о

хлопищо crassus vir кійищо baculus magnus, мечищо gladius magnus телятищо vitulus хло-пятищо puerulus козлятищо hœdulus etc

Desinentia in хъ, жъ, et къ vocativum singularem formant in ȣ, ut страхъ timor страхȣ : сторо́жъ : custos сторожȣ ракъ cancer ракȣ : Formant tamen ista Ablativum et in ъ non inusitate, ut страхъ : ракъ, сторожъ

Nomina huius declinationis in ъ terminata si fuerint rebus inanimatis imposita Accusativum vtriusq numeri similem habent

Nominatiuo ut сиръ caseus лѣсъ silua: Сиі, ри: casei, лесии siluæ sic ножъ culter мотикъ securis боръ saccus дворъ Aula etc

Terminata in ецъ in Vocatiuo singulari assumunt loco ц aliam consonantem ч ut: отецъ Pater кравецъ sartor купецъ Mercator, ѿче, кравче, купче.

Duo ista nomina око oculus et ухо auris habent in plurali numero очи, уши quæ per pluralem numerum desinentium in ь fœmininorum declinabis.

Nota sedulo nomina terminata in есъ енъ, ецъ, елъ, енъ, онъ, ut овесъ, auena, блазенъ scurra отецъ Pater покалонъ козленъ, hædulus козелъ hædus, amittere in Genitiuo singulari et consequenter in reliquis casibus vocalem о et е ut козелъ, Geni:

позла non позлас, початок exordium початкус non початокс. бубен, timpanum бубна, бузъ sambucus буза etc

Excipe родъ annus смокъ Draco, пророк Propheta, ребенокъ Puer жарлокъ heluo, столъ, collumnes человекъ homo потокъ Torrens мракъ tenebra, retinentia praedictas vocales in obliquis vt рокъ. Пророкъ, смока, человека Reliqua vsus docebit,

Faeminina ista мочь vis мочь vrina прочь funda, ребровъ canum venantium collare речь res сечь, cades, матерь Mater мерь intestinum piscium instar lacti serosi, кровь sanguis бровь palpebra конечь congius печь ahenens отчинов patria, non sunt huius loci sed pertinent ad declinationem faemininorum desinentium in ь:

Nomen venerandum христосъ in Genitiuo dic христа. Jesus

Quomodo cognoscantur in Polonicis characteribus nomina desinentia in ъ et ь

In Polonica lectione desinentia in ъ cognosces ea sola vltima consonante nullo accentu notata vt chłop vir Dąb quercus, Rak, Cancer Prorok Propheta

Terminata verò in ь ex vltima quoq; consonante molli accentu notata vt bojaźń timor Przyjaźń Amicitia, Przyjaciel, Amicus: kowal Faber,

DECLINATIO: III:

Nomina desinentia in ь et й contractū Masculina: Item in є et ıа neutra sic declinabuntur:

Numero Singulari

Nominati. ь, камень, й, гултай, є. збавенє: а. тѣла

Genitiuo. а, камена, гултаа: збавена, телатїа

Datiuo ю, каменю. etc

Accusativo. ь е а камена, тултаа, езбавенѥ, а тела

Vocativo, ю, каменю, тултаю, е зб: а тела

Ablativo, емъ каменѥ, тултаѥ, збавенѥ, телатѥ

Numero plurali

Nomina: и et е камени et камине | а малевана а, телатта

Geniti еѡъ, каменеѡъ

Dativo емъ, каменемъ

Accusa, еѡъ et е, каменеѡъ et камене, а малевана, а телатта

Vocati и et е, камени, et камене, а малевана, а телата,

Ablati. ами, каменами, etc

Exempla

ниѝ baculus Дунаѝ Danubius дени Dies

пени truncus, ѿкупене redemptio милосер-

дие, Misericordia: дитта Infans щена caniculu

Nomina ista пени дени, пситель cribrum, учени discipulus стпиитени nomen mensis полетни petasus пчитетни ruspica. штени ignis прихождени aduena инафели pars calcei versanta фиигле astuta, вазени captiuus in Genitivo ac reliquis vtriusq nume-

ri obliquis amittunt vocalem ε ut денъ, dies дна non дена, sic пенъ пна et

Excipies ремень corium корень radix, перстень annulus гребень pecten кремень lapis кремень silex хмелъ lupulus щелъ meta prædictam vocalem retinent, ut ремень, ремена non ремна, хмелъ, хмела, etc

Observa diligenter Nomina neutra Diminutiva terminata in а assumere syllabam та in Genitivo ut тела, телата, гуса pullus anseris гусата. пороса, поросата : щена canicatulus щената

Excipe nomen, има quod genitivum format имена non имата

Porro Fæminina desinentia in а non sunt huius declinationis ut кухна culina лазна. balneum, стайна stabulum воловна bouile et sed ad statim sequentem fæmininorum

desinentium in ь pertineat :

Neutra in ОЕ ut мостовое telonium на лѣ ное donum pro re inuenta non sunt huius declinationis sed more adiectiuorum neutrorum declinantur.

DECLINATIO . IV,

Nomina in ь et а Fœminina sic declinant

Numero Singul

Nomina	ь, пѣснь , а , лазна	balneum
Geniti ,	и . пѣсни ,	лазни
Datiuo	и , пѣсни ,	лазни
Accusa	ь , пѣснь , ю , лазню ,	
Vocati	ь , пѣснь , а	лазна
Ablati	ею . пѣснею ,	лазнею

Numero plurali

Nomina:	и , пѣсни :	лазни
Geninuo	ей , пѣсней ,	лазней
Datiuo	емъ . пѣснемъ ,	лазнемъ
Accusa·	й , пѣсни ,	лазни
Vocati	й	пѣсни , лазни
Ablatiuo	ами , пѣснами :	лазнами , + ахъ ,

Exempla

стали chalybs, совѣсти rumor приповѣсти adagium чести honor напасти criminão сладости Debilitas : пѣхна culina сювха на ouile проронина Proplensia господжи на hospita пѣзна officina etc

Excenatia in ть Accusatiuum singu larem perpetuo formant in то, ut лазню etc

Adhanc declinationem pertinent Fe minina desinentia in ъ ut мощь vis пѣчь fornax, твардъ, facies, etc.

Huc referas ôчи oculi et ѹши, aures quae tamen singulari numero per secundam de clinationem inflectuntur ut ѡко oculus ѹхо auris,

DE COMPARATIONE

Comparatio Sclauonis quemadmodum et Latinis est Duplex : scilicet Regul: et Irreg:

Gradus etiam Comparationis 3, Positiuus Comparatiuus et Superlati.

Typus Comparationis gralis

Mascul	Femi:	
Positi: in ый vel ий	а vel ая	in ое
Comp: in шний	ша vel шая	in шое
Superl: in най-шний	най-шая	in най-шое

Regularis Comparatio format Superlati, uum à Comparativo tantum praeposita sil laba най ut зацный, зацнейший, най зацнейший : зацная : зацное,

Exempla

темный tenebrosus ясный lucidus хи- трый astutus слодкий dulci горкий A. marus грубый densus,

Observabis Positivos desinentes in ный, рый et лый ut зацный praestans мудрый sapiens смаглый fuscus, in Comparativo loco ы assumere aliam vo. calem е vel ѣ, idque euphoniae causa ut зацный, зацнейший vel зацнѣйший

Positivus desinens in кий amittit in Comparativus consonantem к vt сладкий, сладший non сладкший,

Tabula Regularium

	P	C	S:
M:	Зацный Preciosus	Зацнейший	найзацнейший
F:	Зацная	Зацнейшая	найзацнейшая
N	Зацное	Зацнейшое	найзацнейшое
M:	Сладкий, dulcis	сладший	найсладшый
F:	Сладкая	сладшая	найсладшая
N:	Сладкое	найсладшое	найсладшое.

Tabula Irregularium

Добрый bonus лепший melior найлепший ...

Злый Malus горший Peior найгорший

Великий Magnus болший Maior найболший

Dicitur etiam praesertim Polonis велиций, венший

найвенший -

Ratio Irregularis Comparationis eadem est Sclauonis quae et latinis, nimirum quod Comparatiuus cum Positiuo in Significatione conueniat in voce

autem discrepet.

Notabis diligenter Positiuum desinentem in окий in Comparatiuo istas duas literas о et к amittere vg глꙋбокий, глꙋбший, Profundus

De Casibus Nominum Vagabundis

Sclauonica lingua Casus quosdam habet vagabundos idest adnullum ex 6 consuetis pertinentes, qui casus cum per se solitarie nunquam in oratione vsum habeant (quia scilicet nec voce nec significatione tenus perfecti essent) cum praepositionibus istis при penes на supra в in positi plenam sortiuntur significationem vg на ѡбѣдѣ in prandio при панахꙋ coram Dominis, при людехꙋ coram hominibus, в желѣзи in ferro,

Porro recordandum Vagabundos, habere locum in Substantiuis Nominibus tantum: Adiectiua illos non agnoscunt, verum cum praedictis

præpositionibus ablativum singularem et Genitivum pluralem adhibent въ бэзцнимъ in honesto бэзцнихъ in honestis, при добримъ penes bonum: Et hæc de Nominum Declinationibus sufficiat

De Pronomine

Ego. Pronomen primæ personæ sic declinatur

Numero Singulari

Nominativo -- я̓ Ego

Dativo --- мне, мнѣ, мн,

Accusativo — мне, мене, мя

Ablativo --- мною

Numero Plurali

Nominativo --- мы Nos

Genitivo ----- насъ Nostrum

Dativo ------ намъ Nobis

Accusa. ------ насъ Nos

Ablativo ----- нами nobis

Tu Pronomen sic declinatur

Numero Singulari

Nominativo – – ты   Tu

Dativo – – – тобе, тобѣ

Accusativo – – – – тебе   Sacra habet тя

Vocativo – – – – – – ты

Ablativo – – – – – – – тобою

Numero Plurali

Nominativo – – – вы   Vos

Genitivo – – – – васъ

Dativo – – – вамъ

Accusativo – – – васъ

Vocativo – – – – – – вы

Ablativo – – – – – – вами

Sui Pronomen sic declinatur

Dativo – – – – – – собѣ, собе

Accusa: – – – – – – себе

Ablativo – – – – – – собою   Numero plurali caret

Possesiua Pronomina a primitiuis superius positis orta, itemq alia plura (quorum Nominatiuos et Genitiuos tantum subiungemus) more Adiectiuorum declinabis

Pronomen Meus, mea, meum

Nominati: мой, моа, мое
Genitiuo моего моеи моего

Pronomen Tuus Tua Tuum

Nominatiuo твой, твоа, твое
Genitiuo твоего, твоеи, твоего

Pronomen, Suus, Sua, Suum

Nomina: свой, своа, свое
Genitiuo своего, et своего, своеи, своего

Pronomen Noster, Nostra, Nostrum

Nomina: нашъ et нашый наша (нашая, нашое, et наше
Genitiuo нашого, нашеи, нашого

Pronomen Vester, Vestra, Vestrum

Nominativus	вашъ et вашиї	ваша et вашая	ваше et вашее,
Genitivus	вашо́го	вашо́й	вашого

Pronomen Is, Iste, Hic Ea ista etc.

Nominativus	той	тая et та	тое et то,
Genitivus	того	тойо тоей	того,

Pronomen Ille, Illa Illud,

Nominativus	ѻнъ et ѻнный	ѻна et ѻная	ѻное et ѻно,
Genitivus	ѻнного	ѻнной	ѻнного,

Pronomen Illeipse, Illaipsa

Nominati	ѻвъ et ѻвый	ѻва et ѻвая	ѻво et ѻвое,
Genitivus	ѻвого,	ѻвой	ѻвого,

Pronomen Relativum Qui, Qua, Quod,

Nominativus	которы́ et который	которая	которое
Genitivus	которого	которой	которого,

Pronomen Interrogativum seu Infinitum cum suis compositis

Nominativus Кто, Quis, et хто,

Genitivus ---- кого Cuius

Dativus ------ кому Cui

Accusati------ кого Quem et quid,

Ablativus--- --- ким Quo,

Pronomen Quicunq; et Quiscunq;

Nominativus — ктоколвекъ Quicunq;

Genitivus —— когоколвекъ

Dativus - - - комуколвекъ,

Accusativus - - - когоколвекъ

Ablativus - - - кимъколвекъ

Pronomen Quid

Nominativus — що, et што Quid

Genitivus - - - чого cuius

Dativus ------ чому et чему

Accusativus---- чого et що,

Ablativus --- чим

Pronomen Quicunque

Nominativus ---- щонолвенъ

Genitivus ------ чотонолвенъ

Dativus --------- чомунолвенъ

Accusativus. ---- чого ся щонолвенъ

Ablativus ----- чимънолвенъ,

Pronomen Aliquis et Aliquid

Nominativus нтось Neutra щось ет шось

Genitivus нотось Geniti: чогось,

Pronomen Qualis et Quale

Nominati такий, такая, такое

Genitivus такого, такой такого,

Pronomen Nemo sive Nullus

Nomina жаденъ, жадная, жадное,

Genitivus жадного, жадной, жадного

Componuntur etiam Pronomina cum particulis istis же et жъ, et sonant Ipse ipse, vel Ipse etiam

Nominativo тойже, таяже, тоеже,
Genitivo тогоже тойже, тогоже,

Obseruatio

Deriuatio Pronominum fæcundior est Sclauo nis quam Latinis latini enim saltim à primi tiuis pronominibus deriuant ista possessiua ut ab Ego Meus à Tu Tuus, à Sui Suus, Sclauoni ab istis ultra adhuc alia possessiua deducunt ut à свой suus formant своиший quasi Suanus sic à твой Tuus твоиший quasi Tuanus : Item a мой, моиший, qua si Meanus et à нашъ, Noster, нашиий quasi Nostranus : etc

Pronomen istud Singulare contractum

го illum, quod est tertia persona venitque ab него,
ille, quod habet Genitiuum et Accusatiuum sin
gularem єгоо tantum cum verbis commode po-
nitur vt взялъего, accepit illum забилъего,
occidit ipsum, non autem cum præpositionibus
vt si velis dicere abillo, non dices ѿего,
sed ѿнего

Porro Contractum ихъ illorum vel illos, ve,
niens ab ѿнихъ tam cum verbis quam præposi
tionibus vsum habet, bene enim effertur, взялъ
ихъ, accepit illos, et ѿихъ, abillis ·

Contracta ista duo нихъ, et него, ve
nientia ab ѿнихъ, illorum, et ѿнего, illius
cum præpositionibus locum habent, vt ѿнихъ
abillis, при нихъ, penes illos

Frequens vsus est pronominis contracti ни

quod est generis omnis) cum Præpositionibus isto по, на, в, aliogui sine præpositionibus nullum habet usum нъ мѣрѣ нанѣ, collimo in ipsum, вповѣдю нанѣ, spero in ipso, мачезаѣе нанѣ ægre fero ipsum etc.

то Pronomen aliquando valet idem quod et, idq accidere plerumq solet in oratione disiunctiua, ut si dicere velles et hoc et illud, sic efferes то то, то нѣбо ubi то prius positum valet idem quod et, simile e huic то на то то на нѣбо позиерджеш, et hoc et illud as picit, siue nunc hoc nun illud aspicit Ѣѣраещъ то самъ, то тамъ, cursitat nunc huc nunc illuc seu et huc et illuc, sed hæc potius syntaxin quam simplicem Pronominis Anatome concernunt, de qua in præsenti dicta sufficiant.

Breuis de Conniuga-
tionibus Admonitio

Sclauonica lingua conniugandi ratio-
nem ita dispositam habet vt præter Dua
lem quem more linguæ Græcæ admittit, in
omnibus ferme temporibus: etiam diuer
sam generis rationem distinctis terminatio
nibus designatam, (idq; in præterito perfecto
et plusquam perfecto) more Hæbreorum
admittat. Reliqua tempora vt sunt
Præsens Indicatiui, et Futurum itemq;
Imperatiuus per omnia genera vnam
terminationem agnoscunt. Quæ res mox
in schemate Conniugationum clarius apparebit

De Verborum coniugationibus

Sum Verbum Substantivum sic coniugatur

Modus Indi: Temp: præsens

Ја̂ есмемъ   тиси е̂смесь   онъ е̂сть
vel јамъ есть   тимси есть   онъ есть

Dualiter Е̂смеса [2], vel е̂смехъ,   Есместа [3]

Plura: Мы есмесми, вы е̂сместе, они суть

Præteritum Imperfectum, Perfectum et Plusquam perfectum est idem efferturque per tria genera scilicet Masculinum Fœmininum et Neutrum, tribus distinctis terminationibus designata, more Hebræorum

In Masculino

S: јӓ билемъ et јамъ билъ Ego fui, Ти билеси et билъ си | он бил

Dualiter билаха nos duo fuimus, билиста aut билась

Plurali билисми, билисте, били

In Fœminino

биласамъ Ego fœmina fui, биласи, била

Dualis est idem per omnia genera,

Pluralis билесми, билесте, биле

In Neutro

Singu: билонъ, билоси, било,

Dualis et pluralis idem ut in Fæminino,

Futurum per omnia gra: idem

Sing: ia будꙋ ego ero тиi будешъ, онъ будети

Dualis: миi будевѣ виi будетѣ, 3tia caret,

Plur: миi будемо виi будете онни будꙋть

Imperativi præsens et Futurum per omnia gra:

Singula: тиi будi 2dæ онъ vel онъ нека будe,

Dualiter миi будева, виi будета: 3 caret

Plurali: миi будимо, виi будите, онни нека будꙋ,

Præteritum Imperf: Perf: et Plusqu: perfectum

Sing: некабихбилъ si quod essem, некабисибилъ, некабибилъ,

Duali: некабихвабила, некабистабила

Plur: некабисмобили: некабистебили некабибили

Fæmininum in ла, Neutrum in ло, quibus etiam dualis numerus communis est ut superius

Optativi præsens, imperfe: et Futurum

Singul: когабихбилъ utinam essem когабисибилъ, когабибилъ

Dualiter [illegible], [illegible], 3 [illegible]
Plur: [illegible], [illegible], [illegible],
Fœmininum in [illegible] Neutrum in [illegible] vt superius

Præteritum plusquam perfectum
In Masculino

Sing: [illegible] [illegible], [illegible]
Duali ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] | [illegible],
Plur: [illegible] | [illegible] | [illegible], |
Fœmininum in [illegible] Neutrum in [illegible], vt ante

Obserua hoc Tempus præteritum plusquam perfectum optatiui excludere a se particulas in alijs optatiui temporibus vsurpari solitas vt [illegible], [illegible] et similia

Coniunctiui imperfec: Perfe: et Plusquamperfe:
In Masculino

Sing: [illegible] | [illegible] | [illegible]
Dualis: [illegible], [illegible]
Plu: [illegible] | [illegible] | [illegible]

Fœmininum in ла Neutrum in ло,

Præsens et Futurum assumitur ab Indicativo tantum addita particula нехай cum, ut нехай есмы были &c.

Infinitivus per omnia tempora

Быти, vel Быть esse, fuisse Futurum esse

Participium absolutum Будучи (quasi essendo

Participium præsens per tris genera more ~~Adiectivorum~~ Adiectivi formatur

Будучий ille qui est, Будучая illa quæ est, Будучое illud quod est

De Duali Numero,

Duali numero Sacra lingua Sclavonica frequentissime utitur ut Бѣховѣ, vel Бѣхове Nos duo fuimus, Бысте, vos duo fuistis : Item Polonica ut Былахва, et Были ласва Nos duo fuimus Былаеста vos duo fuistis

Tertia Duali carent quam etsi nonulli proferant, quia tamen á Fœminina Singulari non differret, melius carebit : Si enim de duobus in tertia persona dicerem сіи оніа Быля (ut nonulli dicunt) valet idem; illa fuit;

Coniugatio verborum

consequentium unica,

Indicativi modi Tempus praes: per omnia genera

Sin: Пандую Dominor Пандуешъ, пандуетъ,

Dua: Пандуева nos duo dominamur Пандуета,

Plu: Пандуемо Пандуете Пандуютъ

Praeterit. imperf: Perfec: et Plusquam perfectum In Mascul:

Si: Пановалчмъ, Пановалесь, Пановалъ

Dualiter Пановалахва, пановаласта, 3: caret

Plu: Пановалихми, Пановалисте, Пановали,

In Foeminino

Sin: Пановаламъ, Пановаласи, Пановала

Dualis idem qui in Masculino

Plura: Пановалихми, Пановалисте, Пановали sed iste pluralis Polonico Idiomati proprius est, alijs non item, siquidem pluralis masculinus in omni gre sufficit

In Neutro

Sing: Пановаломъ, Пановалось, Пановало

Dualis et Pluralis idem

Futurum Indicativi per omnia genera idem, quod ex Futuro Verbi Substantivi Sum et Infinitivo alterius verbi coalescit

S: Воѹ̆ пановати, ero dominari | Воѹ̆ фи пановатъ | Воѹ̆ пановатъ

D: Ворѣва пановати, Ворѣта пановати,

P: Ворѣмъ пановати, Ворѣмо пановатъ Ворѣтꙋ пановати,

Imperativi præsens per omnia genera

S: Пановѣи Impera sive dominare Нехаи пановѣте

D: Пановѣва, . Пановѣта

Pl: Пановѣми, Пановѣте, Нехаи пановѣтꙋ

Præteritum perf: et plusquam perfectum
In Masculino

S: Бꙋхъ пановалъ, Бꙋсꙋ пановалъ Бꙋ пановалъ

(Нехаи particu laris [illegible] sic quod imperasset

D Бꙋхва пановала Бꙋстꙋ пановала

P Бꙋсми пановали Бꙋсте пановали, Бꙋ пановали,

In Fæminino

S: Нехаи Бꙋхъ пановала Бꙋсꙋ пановала Бꙋ пановала

Dualis et Pluralis communis est,

In Neutro

S: нехай быхꙋ трꙋдновало, бысе трꙋдновало, бы трꙋдновало,

Dualis et pluralis communis est nisi quod in plurali tam Fœminina quam Neutra loco и in fine assumunt vocalem ы ex g. ex трꙋдновали, formant трꙋдновалы, quod a Polonis maximè obseruatur

Futurum Imperatiui est idem quod Indicatiui tantum addita particula imperante нехай etc,

Optatiui præsens, imperfe: perfec: et Futurū

бодай S: быхъ трꙋдновалъ, бысе трꙋдновалъ, бы трꙋдновалъ

D: быхва трꙋдновала, бысте трꙋдновала, 3: caret

P: быхмы трꙋдновали, бысте трꙋдновали, бы трꙋдновали,

In Genere Fœminino

бодай S быхъ трꙋдновала, бысе трꙋдновала, бы трꙋдновала

Dualis et Pluralis est communis

In Genere Neutro

бодай S: быхъ трꙋдновало, бысе трꙋдновало, бы трꙋдновало,

Dualis et Pluralis est communis

Præteritum plusquam perfectum,

In Genere Masculino

[illegible] S: [illegible], [illegible], [illegible],
D: [illegible], [illegible],

Plu [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]

In Fæminino

[illegible] S [illegible], [illegible], [illegible]

Dualis et Pluralis communis

In Neutro

[illegible] S: [illegible], [illegible], [illegible],

Dualis et Pluralis communis est,

Obserua in hoc tempore præterito plusquam perfecto esse adiuuans præteritum verbi Sum scilicet [illegible] [illegible], [illegible] adiunctum verbo [illegible]: quæ ob seruatio omnibus alijs verbis in hoc tempore etiam comperit:

Futurum est idem cum Præsenti,

Coniunctiuus per omnia similis Optatiuo tantum ad[d]ito Aduerbio [illegible] cum loco [illegible] vtinam

Futurum assumitur ab Indicatiuo addito quoq. prædicto Aduerbio [illegible] cum,

Infinitiui modi præsens

Пановати vel Пановáти Dominari

Participium omnis generis seu absolutum

Панвючи Dominans

Participium Secundum, natum ex priori absoluto addita vocali й contracta adiectiue mouetur, per tres terminationes ut Панвючий, Панвючая, Панвючое Dominatus, Dominata, Dominatum,

Gerundium Пановáна:

Ex quo Gerundio perpetuo nascitur nomen Neutrum Substantiuum mutata на in vocalem е ut Пановані Dominium, item præteritum participij partis passiuæ vocis ut infra melius patebit, sed in hoc verbo non nascitur quia est deponens,

Et. Per hanc Coniugandi normam omnia reliqua verba siue sint Actiua siue Passiua Neutra aut Neutropassiua facillime inflectentur modo

duo obseruanda suadeo, primum Formā coniu-
gandorum verborum seu quod idem est terminatiuas in
omnibus modis et temporibus personarum syllabas; Secun-
dum; obserua, Coniecturam ex infinitiuo de præ-
terito vel vice versa, quod vtrumque hic statim subijcio.

Forma coniugandorum verbo-
rum generalis,

Prima persona Indicatiui in 8 vel ю/
Secunda in ишь, vel ешь:
Tertia in итъ vel етъ
Præteriti Ima persona in лемъ vel лехъ
Secunda in лесъ. Tertia in лъ,
Imperatiuus in й contractum et и longum
vt панди. Dominare пиши scribe; Formatur
quoque Imperatiuus in з et ж vt езжи, sic. ешь co-
mede: изжи, discede: sed hoc fit rarius

Nascitur autem Imperatiuus ex Secunda perso na Indicatiui mutata ешь in vocalem и contra- ctam, vel ишь in и syllabicum, Toties autem per и contractum effertur, quoties vocalem terminatiuam primæ personæ Indicatiui alia vocalis præcedit vt пандю: пандешь: dic пандй. Si vero terminati= uam primæ personæ consonans præcedat Imperatiuus per и syllabicum formabitur, vt пишь, пишешь, пиши Scribe,

Futurum Indicatiui coalescit ex Futuro ver bi sum et infinitiuo, alicuius alterius verbi, vt будю пановати sonat ero Dominari idest Dominabor : sic будю писати sonat ero scribere, Dicitur etiam напишь quod est compositum ex præpositione на, et пишь sed hæc futurorum cum præpositionibus com posita vsu magis quam arte innotescit : Addam tamen in verborum congerie vnicuique proprium futurum

Si illud natum est recipere,

Infinitivus desinit in и vel ѝ ut па-
новатти, vel пановати, Dominari проситти, vel
проситти rogare, сечи secare idq; praecedente qua
cunq; Consonante ut videre est in alliis exemplis,

Gerundium in на ut писана scribendum,
панована Dominandum : A quo Gerundio
facili negotio participia praeterita passivae vocis for
mantur mutata vocali а in ѣ, а, о, vel ии
аа, ое, ut писанѣ, et писанніи, писана, et
писанаа, писано et писаное, scriptus,
scripta scriptum : Si autem loco а
addas ѥ nascetur Nomen Substantivum neutrum
ut писанѥ scriptio, читанѥ, lectio,

Participium Absolutum in ши syllabam, quae
semper primae personae Indicativi addenda est ut
панвю, addita ши fit панвюши Dominans,

Participium trium terminationum ex absoluto fa
cillime pullulabit si addas й contractum, et ad
ої ut пишущои, addita й, fit пишущоий, пишу
щаѧ, пишущое, instar Græcorum τύπτων, τύ
πτουσα: τύπτον,

Et hæc coniugandi et formandi ratio omni
bus verbis conuenientissima est: Passiua enim
Neutra ~~passiua~~ et Deponentia nonulla addere so
lent principalibus terminationibus syllabam сѧ,
ut удивлюсѧ miror умываюсѧ lauor seu la
uo me крещусѧ baptisor, боюсѧ timeo etc
ubi syllaba сѧ quamuis sit de integritate verborum
quoad significationem non tamen quoad coniuga
tionem; siquidem in omnimodo, persona numero
et tempore hæc syllaba сѧ manet immutabilis
Generis ratio tantum in præterito attenditur

In Masculino igitur dices лемъ vel лехъ vt пѣсновалемъ et пѣсновалехъ,

In Fœminino ламъ, vel лахъ vt пѣснова-ламъ, vel пѣсновалахъ,

Neutrum habet ломъ vel лохъ, vt пѣснова-ломъ, vel пѣсновалохъ,

Religua Tempora vnam pro omnibus generibus terminationem retinent,

Coniectura ex Infinitivo de Præterito vel vice versa

Si Infinitivus desinat in ати vt знати cognoscere Præteritum terminabitur in алемъ vt зналемъ, vel è contra, si Præteritum habet in алемъ Infinitivus exibit in ати, vt in exemplo patet Similiter, илемъ, ити, vt чинилемъ, чинити, facere Sic quoque quorum

prâterita faciunt даемъ. Infinitivus dabit дати, ut создаемъ, создати, condere

Nihil ergo aliud in eruendo sive investigando prâterito ex infinitivo et vice versa observandum erit quandue ista vocales a, ut in priori, et и ut in posteriori formatione prâcedentes syllabam ти, quâ est infinitivi et syllabam емъ quâ est prâteriti uti ut liquet in allatis exemplis et adhuc addo expressius vg' читати, legere facit in preterito чита=емъ legi носити носиемъ portari ubi vides duas prâdictas vocales remanere tam in infinitivo quam in prâterito : Et hanc infallibilem investigandorum prâteritorum et infinitivorum regulam suadeo bene menti esse imprimendam.

Aliter se res habet in Anomalis in quibus vocalem prâdictam infinitivus cum prâterito non habet communem ut est verbum идо eo quod habet prâteri

tum шедаемъ Infinitivum итти &c

Quæ itaq; ab illa regula degenerabunt Anomala sunto et his inter coniugandum diligenter observatis facillime verborum natura penetratur;

Cæterum quod spectat ad mutationem consonantium in secunda singulari persona Indicativi occurrentem congeries verborum huius rei gratiâ facta maximo erit adiumento, reliqua dabit usus

Congeries Verborum

multifariâ terminationem habentium.

In hac Verborum congerie talem methodum servabo, Inprimis Terminatione verbi posita in qua plura verba convenientia ~~similiter~~ secundam personam præteritum et infinitivum similitudine formant generalem de illis regulam trado

Secundo quæ eiusdem terminationis existentia à

generali regula degenerant illa excipis,

Tandem vt verborum natura discenti facilius innotescat anathomiam principalium verbi partium accuratam instruo: hoc est designo secundam personam: pono præteritum, Futurum (si sit Anomalum (nam de regularibus communis regula serviret) Imperativum Infinitivum, Gerundium et Absolutum participium, quibus recte perspectis cæter levi negotio (vt pote ab his derivata) cognoscentur vsus tantum optimus discentium magister vrgendus est. Sequuntur terminationes verborum figurativæ:

АЮ

Secundam personam facit ЕШЬ. Præteritum АЛЕ Infinitivum АТИ Gerundium АЯ v. СПЕВАЮ, canto СПЕВАЕШЬ, СПЕВАЛЕМЬ, СПЕВАТИ, СПЕВАЯ: Futurum et Participium funt per suas regulas

Exempli

читаю lego толкаю pulso, сподѣваюся
spero знаю cognosco даваю, do

Excipies verbum маю, habeo quod in secun
da persona convenit. sed Præteritum format мѣ
лемъ: Infinitivum мѣти Gerundium мѣна
Item verbum краю quod in præterito habet
краялемъ: Infinitivum краяти scindere
Item умираю: præter: умарлемъ, sic et ver
bum perfectum sit autem Iterativum dic умира
лемъ, moriebar: Gerund: умираня Item
cum habet умрѣ, cuius secunda in ешъ. At
verbum краю, Futurum dat укрою, cuius
secunda in ишъ, ut укроишъ

Participium fit per regulam generalem,
Verbum tamen даю præter communes regula
futurum: usitatissime habet, дамъ, dabo, даси

vel дамъ, dabis, дастъ vel да, dabit:
in Plurali даемо, dabimus дасте, dabitis
дадутъ, dabunt,

АЮ

Secunda exit in ешъ Præteritum in илемъ Infinitivum in ити, si sint Verba perfecta: Quod si Inchoativa: dabunt præteritum алемъ: Infinitivum ати. Sequitur Gerundium utriq commune ена, ut позваляю, позвалемъ, позвалалемъ, et позволилемъ, позвалати et позволити, позволена Futurum позволю, cuius zda имъ, Participium nascitur ex communi regula

Exempla

обваляю Subverto пряхнаю addo пряхнаюся
intercedo дозволяюся licentior, обваляюся concedo
збавляю salvo ступляю sagno,

Excipe Frequentativa quæ in zda cum Primitivis conveniunt sed præteritum алемъ, Infini: ати Futurum utrobiq̃ fit exclusa vocali а in Ima persona Indicativi, ut позвалаю, позволю, etc:
Participia communem sequitur Regulam,

ую et юю

Terminata per ую et юю Secundam Indicativi formant in ешь Præteritum in овалемъ Infinitivum in овати, Gerundium inована, ut милую Amo, милуешь, миловалемъ, миловати, милована, ut бою, боешь, in Præterito Euphonia causa nonnulli mutant o in e, ut боевалемъ, dices tamen bene et боівалемъ: боева ти, et боівати, боевана et боівана

Futurum et Participium pullulant ex suis Regulis

Exempla триумфую, triumpho празную, sanctifico прафную otior бинишую gratulor тесмую tracto пјнују Dominor ловою venor купую emo клюю, rostro grana colligo, quod ê ann

Excipe щую canibus prædam urges quod habet quidem secundam personam щуешь sed Præteri

tum швалемъ Infinitivum швати Geru: швана

Item рѫю audio dic рѫешь, Præter: рѫлемъ,

Infinitivum рѫти etc

Futurum, Imperativus et Participium sunt per suas regulas communes

нію, et ыію,

Quorum thema est in нію, vel ыію Secunda persona erit in ешь Præteritum in-нлемъ, vel ылемъ

Infinitivus in нити, vel ыити Gerundium

in нита vel ыита ut шнію, шнешь, шнлемъ,

шнити, шнита sic бнію vlulo бніешь, бнлемъ,

Exempla бнію glomero, бнію, vlulo пію bibo

Excipe verbum плнію quod in Secunda persona conuenit, præteritum format плнилемъ

Infini: плнити, Gerund: плнина, Item

verbum лнію in Zda concordat, præteritum

habet лнлемъ et лнилемъ, Infini: лнити et лнти

Ex quo нuo composita instar frequentativorum nascuntur vt выливаю, effundo, проливаю profundo, разливаю, affundo habentq; Præteritum et cætera dupliciter, vnum ex terminatione аю, quæ facit алъ, aliud a suo primitivo iure hæreditario vendicant,

Futurum Impera: et Particip: per communes regulas Futurum tamen vsitatissime вылию, пролию, etc

Ѣю,

Parit Secundam in ѣешь. Præteritum ѣлъ Infinitivum ѣти Gerundium ѣя vt хирѣю, languesco хирѣешь, хирѣлъ, хирѣти, хирѣя, Exempla совѣю ululam moribus efformo, молодѣю, seu млодѣю, iuvenesco, твердѣю, duresco мрамѣю et cætera inchoativa similiter desinentia

Excipe сѣю semino et вѣю, ventilo, quæ habent secundam personam in ешь similiter, ut Præt:

ritum алем, Infini: ати Gerund: ана
Futurum Imperativus et Participium nascuntur
ex suis regulis communibus, Futurum tamen
plerumque cum præpositionibus reperitur, ut ꙁкостро
ꙁмокостро, ꙁмудро, настро, etc.

010,

Secunda persona in оиш, Præteritum in
оилем Infini: оити, Gerund: оена, ut гою
sano vulnus гоиш, гоилем, гоити, гоена

Exempla гною putrefacio, кою sedo, кроıю
scindo, двою duplico, трою triplico,

Excipienda sunt стою (zdam/sto) sto, quod præteritum
habet стоялем Infinitivum стояти:
Gerund: стояна, Item пою canto Secun
dam format поеш, præteritum пелем, Inf
nitivum пети Gerundio potius carebit, ni
si velis a verbo спевам, eiusdem significationis sed

diversæ terminationis assumere ut [illegible], carendum

Verbum item [illegible] times secundam in [illegible] Præteritum [illegible], Infini: [illegible]

Futurum Imperativus et Participium fiunt per suas regulas communes :

[illegible] tamen futurum usitatè format cum præpositione [illegible], sic [illegible], [illegible] secundam [illegible], [illegible], quiescabo, item [illegible], habet [illegible], putrefaciam

[illegible]

Secundam parit [illegible] Præteritum [illegible], Infinitivum [illegible] vel loco [illegible] usitatius assumitur C, ut [illegible] Gerundium [illegible] : ut [illegible] respicio [illegible], [illegible] : [illegible], [illegible] et [illegible] : Sic [illegible] deplumo, vel vellico,

Futurum Imperativus et Participium prodeunt ex suis regulis communibus : [illegible] tamen præterea futurum usitatè habet [illegible],

Secunda flecti течшь mutata н in т, Præteritum плеть Infinitivus perdita нъ, format тн, Gerundium тенa ut сѣкъ, seco, сѣчешь, сѣклешь, сѣчи, сѣчена

Exempla влекъ traho пекъ, asso, рекъ tamen potius futurum quam præsens sonare videtur, potest tamen esse præsens si significet idem quod (inquam)

Futurum Imperati: et Participium dabit regula communis пекъ tamen et сѣкъ habent futurum, зпекъ assabo, зсѣкъ, secabo, etc.

ЛЮ et НЮ

Secunda кшь Præteritum клешь Infinitivum кнти Gerundium ена ut смолю picem lino смолишь, смолилешь, смолити, смолена: Futurum et Imperativus per suas regulas communes: смолю tamen futur: habet засмолю,

Exceptio participij

Observabis quæ ante л habent aliam consonantem abiecto л: ponunt terminationem ѧѵи cum præcedente quæ exceptio formando quoque gerundiis competit, ut лювлю habet Participium любѧвѵи non любѣнѧвѵи Item Gerund. любенѧна non лювѧена : sic вонтвлю, dic вонтпѧѵи non вонтпаѧнавѵи Gerund: вонтпена non вонтпаѧена ob eandem causam :

Quæ autem in лю sine præcedente alia consonante exeunt abiecto ло addunt ѧѵи, ut хвалю laudo participium habet ~~ch~~ хвалаѵи

Exceptio præterit.

Excipies ista Verba спелю 2da спелешь: Præteritum слалешь Infinitivum слали Gerundium слана : Item verbum шлю mitto Secundam habet шлешь : Præteritum слалешь et послалешь, Infinitivum слати Gerundi слана : Participium Imperativus et Futurum promanant ex suis regulis communibus:
спелю tamen habet futurum поспелю, sternam

шлло quoq; format пошлло, mitum

Нолло Zdam facit нолешь, pungo, Præteritum нололешь, Infini: нолотти Gerundium duplex, нолена et нолота

Item мелло molo, Zdam teret мелешь, Præteritum мололешь, Infinitivum молотти Gerundium мелена et молота.

Sic quoq; полло herbas malas eradico habet полешь, пололешь полотти, полота et полена

Futurum Imperativus et Participium fiunt per suas regulas communes

мелло tamen præterea habet futurum змелло.

шъ

Secundam poscit сишь Præteri силешь, Infinitivum сити Gerundium шена: Participium сати ut прошь rogo, просишь прошлешь, просити, прошена, просати

Exempla, пошу falcineto, голошу proclamo висшу pendeo,

Aorista sequentia грешу pecco. страшу, terrere facio: смешу risum promoco плошу abigo, et non nulla, consonantem ш in Secunda persona et in reliquis retinent ut смешу Secundam habet смешишь, Præteri: смешилешь, Infinitiuum смешить: Participium шаяи, ut смешащи Futurum cum Imperativo sequuntur regulam communem

Degenerant item quædam ut брешу latro et ирешу habentia Secundam in ешь: sed Præteritum брешу, dic брехалешь Infinitiuum брехать Gerundium брехана Futurum Imperatiuus et Participium per regulam communem, ирешу claus igne ~~secundo~~ præteritum format ирескалешь: Infinitiuum ирескать Gerun: ирескана Futurum Imperatiuus et Particip: ex Regula commun, ирешу tamen habet futurum ursitate вуиирешу, clicun

гꙋ

Dabit Secundam жешь, mutato г: in ж: Præteritum recepto iterum г: ab exilio, dic глемъ Infinitivum чти, vel чи, Gerundium exulante г: жена, ut стригꙋ tondeo стрижешь, стриглемъ, стричти, vel стричи, стрижена Futurum Imperati: et Participium sunt per suas regulas communes: Futurum tamen commodè dicitur ѡстригꙋ, quod est compositum,:

Exempla могꙋ possum стерегꙋ custodio, Excipies бегꙋ curro quod Secundam format бишь, v. бежишь, in alijs terminationem sequitur principalem. Sed huius terminationis verba sunt rariora,

дꙋ

Secunda facit дешь: Præteritum длемъ: Infinitivum sublato д: сти: Gerund: дена v. бодꙋ: pungo, бодешь, бодлемъ, бодена: Futurum Imperativum et Participium sunt per suas regulas communes

Exempla плаҗу, porto праҗу neo беҗу duco, гвҗу boo,

Excipies ѣҗу quod secundam habet ѣҗешь sed praeteritum ѣхалешь: Infinitivum ѣхати Gerund: ѣхана Item иҗу eo, quod secundam format иҗешь, sed Praeteritum ишолешь vel шеҗлешь, Infinitivum ипти,

Futurum Imperativus et Participium amant regulas communes, : Futurum tamen ѣҗу dicitur поѣҗу Item иҗу eo, пойҗу ibo, Item Verbum плаҗу pono recipit положу, cuius zda финшь, ec

жу

Quaedam secundam locant финшь Praeteritum финлешь, Infinitivum финти, Gerundium фена, Participium фенен, ut баҗу concito ad pugnam, vel ad iram, баҗинешь, : баҗнае

ваздити, важдена. ваздатък.

Exempla сеждꙋ sedeo, глеждꙋ aspicio смрьждꙋ sordeo каждꙋ turifico, хождꙋ ambulo, вождꙋ ducito єзждꙋ equito глаждꙋ polio, раждꙋ consilium do раждꙋсѧ consulo aliquem саждꙋ colloco seu planto блꙋждꙋ erro, хлаждꙋ frigefacio рождꙋ pario etc.

Futurum et Imperativus fiunt per suas regulas communes: Futurum tamen plerumque in his composite profertur, ut вождꙋ, dic звождꙋ: раждꙋ/про раждꙋ, саждꙋ, посаждꙋ, блꙋждꙋ, заблꙋждꙋ etc.

Quaedam autem secundam ferunt зишь, ut Praeteritum зилехь: Infinitivum зити Gerundium ждена Participium зятък, ut лаждꙋ лазишь, лазилехь, лазити, лаждена, лазятък. Imperativum dic лази, repe, Futurum nascitur per suam regulam

Quædam Secundam ducunt [illegible], Præteritum [illegible], Infinitivum [illegible] Participium [illegible] Gerundium [illegible]: ut [illegible], teneo [illegible]: [illegible], [illegible] [illegible] - [illegible] : sic [illegible], taceo [illegible], tremo etc. At ista, [illegible] torreo [illegible] torreoque [illegible] pondero, [illegible] cirimeo(?), Præteritum dant [illegible] Infinitivum [illegible], Gerundium [illegible], Participium mutato 8 in a euphoniæ causa fit per communem regulam: Futurumque per suam regulam communem [illegible] tamen et [illegible], habent vitato 8 [illegible], torrebo, et [illegible] ponderabo, : Imperativum itaformant in [illegible], ut [illegible], [illegible], [illegible], At vero habentia præteritum [illegible], Impe-

ratiuua secundum regulam communem formabunt.

Quorundam deniq Secunda in ϐεшв, Præteritum залεнв Infini: затти Gerundum зана ut ϐаϐв, ligo ϐтаϐεшв, ϐтазалεнв ϐтазатти, ϐтазана Futurum Imperativus et Participium fiunt per regulam communem Маϐв tamen Imperativum format маϐв, macula ϐεϐв, ϐεϐв, Exempla sunt маϐв narro, ϐεϐв, hinnio ϐεϐв, scindo, in quibus Futura plerumq composite efferuntur ut ϐεϐв, заϐεϐв, si significet mactare ϐаϐв зϐтаϐв, маϐв, зуаϐв, narrabo, etc.

3 8

Secundam habet зεшв Præteritum зλεнв, Infinitivum зтти, Gerund, зεна ut лεзв repo лεзлεнв лεзтти, лεзεна. Impera: dic лεза

Exempla грызу mando, mandis везу veho quæ Imperatiuum formant per regulam communem Futurum tamen efferunt composite: vt грызу, згрызу, везу, повезу, лезу, полезу

НУ

Secunda нешь Præteritum нулешь Infinitiuum нути Gerundium нея, vt плину, плинешь, плинулешь, плинути, плинена: Futurum Imperatiuus et Participium fiunt per regulas communes

Exempla слину celebror гряну, sine гряну eo per aquam мину cito curro,

Excipies жну meto quod secundam habet жнешь Præteritum жалешь Infinitiuum жати Gerundium жатя: Item verbum плену secundam format пленешь,

Præteritum плалемъ : Infinitivum плá-
сти Gerundium плата
Futurum Imperativus et Particip: per reg: com:

рꙋ varium

Quædam Secundam formant per ешъ Præteritum perdita vocali е in ралемъ, Infinitivum рати Gerundium рана, ut бе-рꙋ, accipio берешь, бралемъ, брати, брана, ut перꙋ, percutio серꙋ caco, дерꙋ lacero, ѡрꙋ aro жрꙋ voro dicitur et жерꙋ : Futurum Imperativus et Participium nascuntur ex Regulis communibus : берꙋ tamen Futurum usitate format возмꙋ, accipiam et ѡзмꙋ,

Quædam Secundam creant in ишъ Præteritum, илемъ Infinitivum ити Gerundium ена ut варꙋ coquo варишь, варилемъ, варити,

барена huc spectant твору creo, вѣру credo мѣру metior говору, confabulor, ссору ся rixor кору humilio коруся humilior гору ardeo мору mortem causo,

Imperativ. Futurum fit secundum regulam communem мору tamen usitate dices умору, гору, згору бору, збору, вѣру, увѣру, коруся, покоруся,

Participium nascitur more solito tantum mutata у in a, idque euphoniae causa, ut вѣру, вѣрахъ, non вѣрухъ,

Quaedam item Secundam in емъ: Praeteritum ролемъ, Infinitivum ротти Gerund. ротпа, ut пору scindo, поремъ, пороломъ поротахъ, sic кору procingo, sed haec pauca reperiuntur quae praeteritum similiter forment

Futurum Imperativus et Participium ex regulis suis generalibus pullulant, кору tamen Futurum usitate amat зкору, vel покору,

Porro трȣ Secundam facit трешь, tens
Præteritum тарлемь Infinitum тарти
Gerundium тартна : Futurum Impe-
rativus et Participium pariunt regulâ communi
Futurum tamen трȣ, dices зетрȣ, conteram

Ast трȣ conficias Secundam facit трешь
Præteritum трълемь Infinitum трътти,
Gerundium трътна Futurum Imperativus
et Participium sequuntur regulas communes
Futurum tamen usitatè dicitur затрȣ,

сȣ

Secunda сешь, Præteritum слемь, Infini
tivum сти Gerundium сена ut несȣ fero,
несешь, неслемь, нести, Gerund: несена
Futurum Imperativus et Participium prodeunt
ex suis regulis communibus, Futurum ta-
men usitatissimè несȣ, dic понесȣ, feram,

Exempla: πpracß, agito, πacß: pasco,

48 variae

Quorundam Secunda in ehuшß, Praeteritum ehue[a] Infinitivus ehuπн, Gerundium ɛehа, ut sunt ßacß, ßacнuшß, ßacнлeнß, ßacнπн, ßacehа: huc spectant pacß, tracto, coeß quaero, ßлocß valo лecß, sano, πаßeß, sagino, pßeß spondeo, мocß humecto,

Futurum Imperativus et Participium prone nuis ex suis regulis communibus: pacßна nea et ßacß Imperativum dices pacß, ßacß,

Quaedam etiam Secundam in ehuшß, Praeteritum in caлeнß Infinitivum caπн, Gerundium caна ut цpaccß, цpaccнuшß цpaccqлeнß, цpaccaπн, цpaccaна: huc spectant cßeß boo, мocß sileo

рикѹ, rugio клекѹ genuflecto бекѹ, mugio боркѹ pendeo сверкѹ more picæ conqueror,

Futurum et Imperativus promanant ex suis regulis Participium quoq; sed mutata ѹ in a Euphoniæ grã

Quædam Secundam in тикшь: Præteritum тик-лекь Infinitivum тиктик Gerundium тена, vel тена Participium divertit à communi in тахи, ut плахѹ solvo платикшь, платилекь, пла-тиктик, плащена et плачена, платахи

Futurum et Imperativus ex Regulis communibus nascuntur, злокѹ tamen Futurum vocat habet позлокѹ: item плакѹ, заплакѹ, solvam свекѹ засвекѹ, illuminabo,

Quædam item Secundam in чемь. Præteritum качемь Infinitivum качти Gerundium качена ut скакѹ salio, скачемь, скачачемь, скачачи, скачача: huc spectant скакѹ graculor, кракѹ, cornicular, :
Sed хлептѹ lambo, мекѹ, iacio шептѹ susurro

реоу. garrio свероу trinso сверноу fritinnio свероу, idem пленоу crepito сиобиоу more canis quaritor : Futurum Imperatiuus et Participium fiunt per regulas communes,

Excipe хоу volo, et нехоу nolo habent secundam in ешь, ut хотешь, Praeteritum vero, хотелъ Infinitivum хотети, Gerundium хотячи sed minus usitatè Participium хотящий : Futurum praeter quam quod ex communi regula ortum habeat usitati dicitur гхоу, volam : Imperatiuus extra Regulam communem хоти. нехай хотѣ хотимо, velimus, хотите vel хотите, нехай хотят, vel хотять

Т У

Secunda тешь Praeteritum плешь, Infinitiuus сти Gerundium теня, ut плету, unius плетешь, плетемъ, плетена, плесть, huc spectat мету verro, рнету premo etc

Futurum Imperatiuus et Participium oriuntur ex regulis communibus : плетꙋ tamen, Futurum habet ꙋплетꙋ, sic метꙋ, ꙋметꙋ, e

щꙋ

Quorundam Secunda стишь Praeteritum стилемъ Infinitiuum стити Gerundium щена, ut крещꙋ baptiso крестишь, крестилемъ, крестити, крещена Participium diuerti a communi in стна ex, ut крестнаен : huc spectant мощꙋ pin-tem facio гꙋщꙋ, denso, гощꙋ hospitor пощꙋ, ieiuno etc : Futurum et Imperatiuus fiunt per regulam communem : крещꙋ tamen Futurum dat ѿкрещꙋ, мощꙋ quoq, помощꙋ,

Quorundam vero Secundam formant щишь, Praeteritum щалемъ Infinitiuum щати Gerundium щана ut берещꙋ seu брещꙋ vociferor, берещишь, берещалемъ, берещати, берещена : huc spectant Зищꙋ, strepo пищꙋ pipio. Futurum et Imperatiuus fiunt per regulas communes Participium quoq per

mutata ъ in a euphoniæ gratiâ vt теребачи, бо-

ребачи, тепачи etc.

Excipies плачу et плащу plodomanibus Secun-
da плачешь Præteritum плакалъ Infinitivum
плакати Gerundium плакава

Futurum Imperativus et Participium oriuntur ex
suis regulis communibus : Et hæc quantum ad ver-
borum naturam cognoscendam attinebat ~~satis~~ dicta
sufficiant. Cæterum coronidis loco variationem
aliquantulam in verborum in 1ma persona Indicativi,
Præterito perfecto, et Infinitivo inter Polonos Bohemos
Ruthenos Moravos et Croatas consistentem, subijce-
re non inutile visum est,

Poloni primam Indicativi semper per ę cau-
datum efferunt, vt piszę scribo Rutheni ean-
dem per ъ reddunt vt пишъ quod et Sacra Scla-
vonica servat : Bohemi et Moravi cum Croa-
tis per и, vt пиши :

Præteritum Poloni cum Ruthenis habent idem

vt писалемъ, nonulli tamen Rutheni parum variant dum dicunt, писавлемъ, et писавемъ,
At Bohemi et Morani efferunt псалемъ, et писалемъ: Porro Sacra lingua Sclauonica præteritum effert per ахъ, vt писахъ scripsi чиmахъ legi, глаголахъ dixi

Infinitiuus Polonis venit in ac, uć eć ić vt pisać, czuć, strzec, bić Ruthenis vero Bohoemis Moranis et cæteris populis per ати, ѣти, ити, etc. vt писати, хѣтти, робити, hoc idem Sacra lingua quoque commune vt oуказати ardere глаголати, dicere etc

Participium Poloni formant in ąc vt czytaiąc Bohoemi et Morani etc in ици, vt читаици, пишици, : In Gerundio omnes conueniunt in а vt писана, читана, Sacra tamen на amat vt читаніа, писаніа, уреченіа, избавленіа, quæ Gerundia Nomina potius sunt, propter formationem tamen præteritorum passiuorum

loco Gerundiorum in Coniugationibus posuimus,

De Genere Verborum

Verbi genus uniuscuiusque ex latino cognosces; si enim latinum fuerit Activum, Passivum, neutrum vel Deponens Sclavonicus eiusdem generis appellabis ut вабѣю allicio, Activum, et вабѣюсѧ allicior Passivum; sic послѣдую, consequor Deponens текѹ curro, Neutrum, etc

Passiva ex Activis fiunt addendo syllabam сѧ ut крещѹ baptizo, addita syllaba сѧ, fit крещѹсѧ baptizor, admodum fermè latinorum qui Activis addunt or, ut fiant passiva,

Ratio differentiæ inter Passivum et Deponens est eadem quæ apud Latinos, scilicet quòd ex Deponenti non liceat Activum formare, ut дивлю-сѧ miror, non dicitur дивлю, sicut nec miro.

Porro usus et constructio Verborum passivorum

(de qua in Sintaxi) melius eorum naturam declarabit, : Impersonalia quoq̃ more lati-norum nascuntur in tertia persona, quorum ii-dem natura ex Sintaxi innotescet.

De Participijs,

Participia in DUS et in RUS non agnoscit Lingua Sclavonica; sed in illis ritè exprimendis circumlocutione vtitur, vt si velim dicere Scribendæ sunt Epistolæ, dic потрѣба пи-сати листи idest opus est scribere literas

Participia præterita passiua formantur vt писана scribendum, dempta а, et subro-gata syllaba ник, ая, ое, fit писдник, писд-ная, писдное, scriptus, scripta, scriptum, de quo in generali coniugandi forma sufficienter di-ctum est : Restat [redacted] aliquid de Compo-sitione verborum ~~dicendum~~ per modum appendicis dicendum.

Appendix
De Compositione verborum varia,

In Compositione verborum cum præpositionibus significatione verbi et præpositionis penetrata facile percipies quo fine talis facta est compositio: quod vel ex latinis patet verbi gratia verbum iacio apud Latinos componitur cum varijs præpositionibus nempe, adjicio, rejcio, subjicio, injcio, projicio, objicio etc, ubi ad significat addimentum re, segregationem sub, subiectionem, in supra positionem etc sic apud Sclavonos verbum sparo cum præpositionibus compositum variam provatione significationis præpositionum sortitur consignificationem sic prosparo, vel npusparo signi ficat addo, nadsparo, do supra, otsparo reddo

Sic etiam verbum падаю, cado multis iungitur 46
praepositionibus ut нападаю incido in aliquem
припадаю procido допадаю adsequor seu
aduoluor, о҃падаю recido обпадаю circum-
uenio западаю occido, пропадаю pereo
выпадаю excurro по҃падаю cado sub,
впадаю concido: harum itaq praepositionum
congeriem isthic habes, про, пре, при, по,
на, надъ, объ, обръ, ѡ̈, до, роз, в, з
за, зе, у, вы, quarum singularum vim
et significationem ~~[illegible]~~ quamuis usus
magis ratam faciat praesertim si cum verbis compo
nantur, iuuat tamen multum si eorum natu-
ram ex significatione perspectam habeas: hoc
idem eloqua quoq in Compositione verborum cum
Aduerbijs seruandum censeo,
Interim superius positarum praepositionum ad,

verborum cumquibus componuntur sensum melius pene-
trandum addere libuit aliquas significationes, quas
non solitarie absq verbis consideratas sed facta verborum
cum illis collatione quid scilicet simul consignificent
afferimus. Præpositio itaq про alicuius rei
perfectionem assecutionemue significat ut проїгравам,
assequor, проплавам, adfinem bibo, прорабатам
perficio seu opus adfinem perduco etc

об, et обиколо idem quod circum, significant. com
ponunturq cum verbis tum temporis quando circulariter
seu totaliter res aliqua agere, patiue significat ut
обсаждам гардьт obsideo Civitatem, опадаютъ
цвѣтниы circumcadunt flores, обгорѣло дръво,
ambustum est lignum, обходити circumire

отъ significat idem quod præpositiones latina re
et ab, ut отписалъ ми, rescripsit mihi: от
дѣлилъ ме, abalienauit me etc

на abundantiam alicuius significat, ut настѫпих

multum seminare наєдатися satis comede-
re насиаиатися satis saltare нахитатисє
satis legere

Подъ frequenter Inchoationem significat,
ut подпилъ parum inebriatus est

Пре valet idem quod trans ut пребилъ
transverberavit пресиотилъ transsilijt : Signi
ficat etiam super: ut преходитъ надного
єдинъ другого unus alterum doctrina anteit
превзпашилъ superavit

При valet ad, ut придаю addo
припущаю admitto прилучаю adiungo

Роз significat idem quod inseparabilis
præpositio dis, ut розсѣваю dissemino
розрываю disrumpo

В valet in ut вписати inscribere

вы significat ex ut вывинти excutere,
выгнати expellere выступити, excedere
interdum tamen hæc præpositio вы exactam
passionem vel actionem alicuius rei significat
ut вытрпѣвати perpeti выпити ebibere

з́ valet de et ex ut зборити decipere
item злупити expoliare

за valet ob ut зарастѣти obducitur
закрывати occultat заклавати occidit.

Et hæc de natura verborum Simpli:
cium ac compositorum dicta sufficiunt

De Adverbio

Adverbia permulta formantur ab Adiectiuis Nominibus in е, vt a, зацный praestans зацне, praestanter; добрый bonus добре bene, a злый злe male etc.

Exeunt etiam plurima in о vt а трудный difficilis venit трудно, difficulter; прудкий celer прудко, celeriter. Inter quae desinentia in о sunt quaedam ita Sclauonis vna voce cadentia, vt latine exprimenti pluribus vocibus imo magna circumlocutione opus sit, suntq(ue) ista соболно idest pellibus zobelinis ornatum: слуґно idest multis seruis comitatum; конно idest pluribus equis stipatus

Quaedam speciem declinationis praeseferunt et componuntur cum praepositione з ex, vt з за стола ex illa parte mensae: з за река, ex altera parte fluuij з далека a longe, з высока ab alto, з глубока ex profundo,

Notandum est Adverbia formata ex Gentilibus nominibus Adiectivis semper in ȣ desinere, ut Gallicè пофранцȣзскиȣ Germanicè понемецкиȣ Item ab officijs personarum naturisque ~~[illegible]~~ Animalium desumpta ut попанскиȣ more Dominorum похлопскиȣ more Rusticorum повȣлтаанскиȣ more nebulonum. Formatio autem ista videtur esse composita ex particula по et Adiectivo in ȣ declinato, ut ex немецкий, понемецкиȣ; etc.

Adverbia loci

In Loco

где ubi гденолвеиȣ ubicunque всюдȣ ubique ле здазде ubivis внȣтрȣ intus близко prope нагорѣ supra надоле infra тосамъ тотамъ hic illic, etc:

De Loco

ѿтонѹдѹ unde ѿтѹда et ѿселѣ hinc,
зтамѡтлѣ et зтамѡтонѹдѹ et зъѡбодѹ,
illinc зверхѹ desuper зподѹ abinfra e.

Ad locum

самѡ huc тамѡ illuc гдѣ, seu доконѹдѹ
quo, далекѡ longè вспятѡ, retro догорѹ
sursum надолѡ deorsum направо dextrorsum
налѣво sinistrorsum нѹ, et наниць, навзна
pronè, взнакѡ supinè

Per locum

тѹдѹи illac сюдѹи hac инѹдѹи illac тамъ
тѹдѹи et ва тамтинѹдѹи eccillac

Adverbia Temporis

теперь, днесь, тепѣрь, дотоле hodie, nunc
неравно aliquando, давно diu, втомъ interea
рано manè вечерѡ et позно vesperi ранохно

Summo mane завше semper завсгды semper

никгды nunquam мало, малочко, нахви-

мо paulisper пoки et покиль quousq

потим hucusq и але quatenus нерукше

давно olim недавно nuperrime, перетымъ

antea вчора cras perendie назавотр,

позавтре, postridie потомъ, теперъ

interdum скоро mox вставъ statim

abs usq, еще adhuc досытъ satis

Numeri

разъ semel дваразы et двакротъ bis три

разы ter seu tribus vicibus etc. вчетвертое

quoties тыле разъ, toties частократне saepissime

редко rarò Redditua sunt ista,

и але quot толико tot // заж, тежъ, et повторе

знову iterum seu etiam

Affirmandi тако, истинѣ, та

запра́вди, поправде profecto исте et

заисте equidem, праве plane истинѣ

imo безпохибне, несумниме, infallibiliter

Negandi не, ни, ани ет ни, neque

намнеи; вкинамне minime нарочито сас

сокомъ nullomodo, варного ибрло, nulla

ratione, никако, никако, ниюшени nullatenus

Demonstrandi ето, ecce ево

ен оттол енеце еволи, ет енолкабеце,

Optandi еби, ет хорай utinam

Hortandi нубо, нуке, eia, age agedum

нубо ерно, нубо тако agedum agite,

Ordinis запти, по тимь, напо тимь

deinceps похвили, напохвилоть, paulopost

пропемъ primo, заднемъ postrema porte

конечне omnino бзаемъ vicissim и тому adhuc.

Interrogandi чемꙋ, длячего, quare
Аза, азачꙋ, за, зачк, numquid чемꙋтакꙋ
quare ita чемꙋне quarenon та̂кото quomodo hoc
Similitudinis тако, quemadmodum, таковы
quasivero кꙋи ceu такꙋтако tanquam, ро-
вно, такꙋвито quasi такꙋже, ꙗкакꙋ prout
ровне pariter всезаєдно, idem пресиден ина-
чен aliter, нетакчек non aliter

Qualitatis добро bene зле male,
срдечне animosè прꙋдко velociter лацно
facilè трꙋдно difficile горко, amare
слатко dulciter, срокто et сорзе vehementer
єднако uniformiter двояко, bifariam сто-
рако centifariam etc

Quantitatis веле et много, et силно multi
мало, невеле, нꙋскоꙋ, parum назбитно nimium

Dubitandi снатн ет порзовно, forsan
есла ли чила, зали, utrum правзали
verumne, тали ita не таувзе sic ergo

Congregandi ut сполу, сполемь, и
посполу и заедно, ita образу significant simul
громазио gregatim полкомь catervatim
гуркомь congregatione

Separandi поединномь, розлучане
зосовна sigillatim seu seorsim инаке
aliter напзвое, bifariam розлините, розлике
multifariam таклико solum такао modo, тако
saltim такле такле solummodo vel duntaxat

Eligendi раже potius нибуще imo
и нибуще, quinimo, imo vere

Prohibendi нехай, не, неу, ne:

Eventus згодьи, занлаузуно, згодзуно
casu forte, vel fortuito,

Comparandi ut пенкне pulchre пенкнѣй pulchrius, найпенкнѣй pulcherrime, барзо valde барзѣй magis, найбарзѣй maxime, просто simpliciter, совито, duplo magis, близко prope близшей propius, найближшей proxime

Diminuendi смачно sapide смачнюхно, sapidiuscule, смачнюсенехно: sic дробно дробнюхно, дробнюсенехно exiliter

мало parum менѣй minus, наименѣй minime

веле multum венцей plus найвенцей: добре bene, лѣпѣй melius, найлѣпѣй optime, злѣ, male горѣй peius, найгорѣй pessime:

Adverbia redditiua якъ, такъ quo, eo

илє, тылє, quoties, toties

In Adverbijs ex Superlatiuis ortis utimur particulis isti що, seu што et тако seu такъ, qu significant, quam, ut такъ найлѣпший, quam optime

De Praepositionibus

Praepositionum numerus toeuplex potest esse Sclavonis quotuplex Latinis sed earum constructionis natura longe diversa: Quaedam enim quae apud Latinos accusativum amant a Sclavonis cum Dativo efferuntur aut cum Genitivo:

Genitivo addictae

до : Ad
у ; apud
з тоие стране ex ista parte
з оне стране ex illa parte
около, circum за, sub, за угола:
подле, верхе, верхудв, порхудв, ниха
мимо, trans, близно, подле, prope
без, кромь, кроже, кмпроть, кроме qua omnia idem significant, scilicet sine, praeter
радя propter, потаи clam,
прєзь, чрєзь per ѿ, seu ѡт a, ab, з ex:

Datiuum sequentes

къ, к, ad Противно, противъ, напро тивъ aduersus

Accusatiui et Ablatiui famulae pro ratione motus vel quietis

за post et pro, на in подъ sub, межи inter надъ supra предъ, и въ.

Casibus Vagabundis fauentes

при penes, по, post в in въ впане et впонахъ о de,

Ablatiuum regentes

предъ, ante с и з cum,

Accusatiuo gaudent

по et за pro на in подъ sub межи inter надъ super, предъ, об ante,

Notabis istas duas præpositiones з, в, ali, 39
quando euphoniæ causa in constructione assumere
vocalem о ut зо всѣми cum omnibus, во всехъ in
omnibus : Istas porro duas надъ et передъ
finalem vocalem ъ, mutare in aliam о ut пере
домною coram me надомною supra me

De Coniunctionibus

Coniunctiones more latinorum sunt Dupli-
ces: Simplices et Compositæ Simplices sunt
vz. ista [illegible], quoniam бо, quia [illegible]
cum нъ et а, et єсли si [illegible], igitur
[illegible], ergo Compositæ ани neque
албо et алъбо aut любъ теж aut etiam при-
томъ adhuc [illegible] quam [illegible]
Comparationi rerum deservientia ut [illegible]
[illegible] [illegible] priusquam скоро quamprimum
притомъ præterea [illegible], et алъбо хотя quamvis

Xкоѣмь etenim поневажь, quandoquidem
бѣржи saltem лечь, али sed хевлобень
quanquam прѣтоѵѣь, нѣе quod, quia
нѣвшень quinimo нѣвмень

De Interiectionibus

Interiectionum vsus ad exprimendos varios animi affectus, Sclauonica linguâ prout et alijs conuenit :

Lætandi vt гоѵѣа, гоѵѣе, гоуѣ, io,
Dolendi хѣь, чѣь, нѣ, ah, o,
несттентикь heu
Ridendi vt хахаха, гогого,
Exprobrandi хган, гала тфу, hu
Silendi vt цкитѣ,
Applaudendi vt тто тто, тто,
Et hæc de partibus orationis si
gillatim dicta sufficiant,

SYNTAXIS

Nomina Adiectiua cum suis Substantiuis in eodem genere numero et casu concordant ut Всемогући Богъ Omnipotens Deus цнота мила virtus amabilis чловекъ ученіи; homo doctus

Duo aut plura Nomina Substantiua eidem rei deseruientia eodem gaudent casu ut Ісусъ Христосъ Искупитель Iesus Christus Redemptor : Краль Давидъ Пророкъ Rex David Propheta e.

Relatiua concordant cum suo Antecedente in genere et numero, ut Імалемъ сокола которіи патке хитро ловилъ habui falconem qui celeriter anates prehendebat.:

Quotiescunq duo Nomina Substantiua fuerint in oratione posita, quorum vnum respectu alterius sit Subiectum: illud quod est Subiectum erit genitiui casus ut здравость тѣла, sanitas corporis

слѣпота ѡ҆че́й caecitas oculorum ~~dam~~

свѣтлости гра҃ммѣ subtilitas ingenij een

Quoties tamen inter duo Substantiua sola intercedit possessio alterum Substantiuum tran sit in adiectiuum quod est frequentissimum apud Sclauonos, ut Корона Королевина, Diade ma Regina, non Корона Короля:

Nisi velis Genitiuo Substantiui adiungere Adiectiuum vg Корона Короля Першкого, Coro na Regis Persiæ

Obiter itaque Sciendum seu potius remi niscendum est in idiomate Sclauonico à proprijs et Apellatiuis Nominibus deriuari Adiectiua ut a Павел Павлов, a Paulo, Paulens, à Сте фан, Стефанов à Stephano Stephaneus à гетман гетманский, a Dux Ducalis efferm ergo constructio ista vg Liber Pauli non книга Павла, sed книга Павлова: item Equus Ducis конь гетманский non конь гетмана.

Plurima Nomina Substantiua et Adiectiua
genitiuum laudis vel vituperij regunt, vt
полный цнотты plenus virtute, годный запла-
ты Dignus mercede · пилный набоженства
observans pietatis винен смерти, reus mortis
порожен добрых учинков, vanus bonis operibus
Exempla Substantiuorum человек вели-
кого розуму Homo magnae intelligentiae, волъ
великих рогов bos magnis cornibus, птах
вдячного голосу Auis iucundae vocis
Genitiuo quoq; iunguntur ista потреба
oportet, seu opus est, шкода, seu non oportet
тесно, panitet quae quidem apud Latinos non
nisi per verba efferuntur, vt шкода хлеба
ленивому non opus est pane, pigro треба живо-
тым до неба opus est viuente ad Coelum тесно
пану безгрошей taedet Dominum sine pecunia
Adiectiua dimensionis accusatiuum

cum praepositione in, postulant ut долгое поле
на дві милі, latus campus duo milliaria,

Sed Comparativi nati a positivo dimensi-
onis, ablativum requirunt ut ширший на два-
двема локтями latior thorax duabus ulnis
bene tamen et in accusativo dices, уж широкий
на два локти latus, duas ulnas

Adiectiva similitudinis, et dissi-
militudinis, commodi aut damni dativo
iunguntur, ut подобний сын отцу, filius
similis Patri слуга пану послушний
и пожиточний servus Domino obediens
ac utilis страшний суд Божий грі-
шному Terribile iudicium Dei peccatori, ми-
лостивий есть Бог милуючим и боячимся
його, misericors est Deus amantibus et ti-
mentibus eum

Gentilia Substantiva ablativum sine
praepositione adsciscunt ut немець родом Ger-

manus natione Слоха штидного, Italus arte Игречина ззрадого Graecus perfidia

Plurima Nomina Apellativa ablativo laudem aut vituperium prae se ferente indigent, ut Панв новачого Dominus nitore вате палену достатномв Pauper opibus quod a Sclavonis sententiosius effertur sic Днимбушв Панипи, иштрата блазенная idest Par Animus Craso res est cum paupere Codro терндлесв силого Hercules viribus завонуа дминовв Lato animo,

De Pronominibus observanda

Pronomina ista свои suus, своя sua свое, suum quamvis apud Latinos tertia deserviant personae Sclavoni tamen perquam commode omnibus accommodant personis ut та маю своего Пана ego habeo suum Dominum

тыи маешъ своего ѡтца Tu habes suum patrem
онъ послушникъ єстъ своєму старшому, ille obediens est suo superiori

Idem etiam contingit pronomini primitivo собѣ et себе, sibi, et se ut: ѧ̈ ѡрꙋ собѣ ѡрати Ego sibi arabo, pro mihi arabo ты собѣ сѣєшъ, Tu sibi (pro tibi) seminas ѡни собѣ жнꙋтъ illi sibi metunt, вы себе вымовлѧєте, Vos excusatis vos

VERBORUM Syntaxis

Verba personalia finiti modi nominativum aperte vel oculte regunt ut: ѧ̈ спѣваю ego cant[o] vel oro молюсѧ, тыи тѣшишъ Tu iubilas ѡнъ танцꙋєтъ ille tripudiat

Verba Activa pleraq[ue] accusativo adstipulantur ut: рѣбелѣвъ мѣсто obsedit Civitatem забилъ зо лꙋка стрѣлецъ, Sagittator mactavit aal

Quædam item verba Activa nanciscuntur genitivum partis eaq quamplurima: Porrò partis genitivum voco qui rei alicuius partem non autem rem totam datam habitam aut concessam exprimit vg дай мнѣ хлѣба, Da mihi panis, id est panem: Dicitur etiam bene далъ мнѣ хлѣбъ, dedit mihi panem sed tunc totus panis datus alicui non autem pars, estq accusativus verbi activi, ui ad Regulam superiorem pertinens: sic genitivus partis apparet in his locutionibus отрѣжь мнѣ сукна scinde mihi panni, sub intellige partem поштовалемъ вина по правки, gustavi vini idest partem, usus istius regulæ præsentissimus quoq est in lingua Gallica dicitur enim дай мнѣ хлѣба Donne moua du paen etc.

Actiua quæ apud Latinos duos accusatiuos vnum persona alterum rei regunt vg Doceo te gramma-ticam apud Sclauonos genitiuum rei adsciscunt, vg учꙋ тебе граматике, Doceo te Grammatica

Item quæ apud Latinos accusatiuum rei cum datiuo persona obtinent vg Do tibi panem Sclauonis ille accusatiuus migrat in Genitiuum, vt дато тебѣ хлѣба Do tibi panis

Appendix

Obiter scire expedit plurima esse verba geni tiuo gaudentia, horum nonulla apponere placuit cætera ab vsu lectionis et colloquij sunt petenda: Sunt autem ista: бранимъ defendo: стерегꙋ custodio: ꙋжиꙋ, ор, ꙋживатъ, задовсимъ vtor ꙋчꙋ doceo, смилꙋюса misereor жалим doleo хх-бегимъ aberro бoю са timeo тражимъ mutuo желимъ desidero честимъ gratulor слꙋшамъ audio навикнамъ, приучимсе consuesco пожелимъ requiro ...

Duo tamen Pronomina ista primitiva мѧ ego

тѧ, Tu cum careant genitivo casu cum talibus verbis in accusativo ponuntur vg. жадаетъ мене матка desiderat me mater, чекаетъ мене товаришъ expectat me Socius

Item plurima verba Composita cum præpositionibus istis ѿ, до, надъ, по, подъ, пре, при, у, за, з genitivum comitantur vt ѿступити цноты. Recedere a virtute ѿ, ѿмовилъ услужности : Recusavit operam:

Notabis hoc verbum ѿмовлятися si significet recuso cum genitivo incedit, si autem significet abstraho seu allicio recipit Accusativum vt ѿмовилъ панну, хлопца, слугу abstraxit si ne allexit virginem, ~~virginem~~, puerum, servum et ѿмовилъ короля брата своего посломъ, Recusavit Rex fratrem suum legatis:

доставаю, assequor : доставалъ живота вѣчного assecutus est vitam æternam

простлá славы consecutus famam о' прославлю,
простоялъ годины perseveravit ad horam ex ca
tera ex про, composita

Навыкаю consuesco, навыкнулъ набоженства
assuefactus pietati, huc spectat нахиляю, inclino
наровляю, facilito, наклоняюся : Excipitur
написалъ, quod accusativum amat ut написа[л]
книгу, scripsit librum

Надаваю supra do, наддалъ грошей supra
dedi pecuniam : надставилъ хрибета sup
posuit tergum

Поправляю, emendo поправилъ маляръ
образа emendavit pictor imaginem : позволяю
concedo, позволилъ мешканья concessi habitandi
Excipe поживаю duplicem habens sensum.
si significet vinco accusativum posuit ut пожи
ваю неприятеля vinco hostem Sin vero
significet utor vescor fruor, genitivum partitive
capit ut поживаю хлѣба etc.
Подпираю, suffulcio, подперъ домъ

suffulcivi domum подпилаю inebrior, подпилъ вина inebriatus est vino

преставаю desino престати злости cessare a vitijs pauca sunt composita ex praepositione ista пре cum genitivo vsitatius accusativo gaudent vt пребыти день superare diem преплинути реку transnatare fluvium прескочити конь transilire equum etc пре

прикоротити волосов abbreviare capillos при
прибывает ти веселия impersonaliter dictum, accedit laetitia sic etiam dicitur прибывает компании accedit societatis,

уливаю пива effundo cervisia уйму пламя abbrevio arcam ухожу злости fugio nequitiam, у

зкидаю фрасунку abijcio sollicitudinem збавляю кого, libero aliquem misera, з

замешкиваю обеда tardo prandium, занедбал есми науки neglexi scientiam зажываю роскоши vtor voluptate etc за

Quædam Verba Activa ablativum rei sine præpositione postulant ut владаю мѣстомь воинномь Rego civitatem, exercitum, кєрдиєсуи шлємь, конми. возомь, dirigo temonem equos currum, Ъраиветти хлѣбомь seligit panem; мысливецъ вабитъ пътаха мясомь, Venator allicit avem carne;

Constructio Verbi passivi

Verba passiva plurima ablativum qualitatis et instrumenti sine præpositione possident ut Очерниласа чернилом Denigratus est atramento vel potius denigravit se atramento: Тжкофровалъ са уцнотомо præclivis est oriente, заклаласа ножемь occisus est seu occidit se cultro: Et hæc constructio locum habet quando quis sibi ipsi passionem infert si enim ab alio inferatur, per activam locutionem efferendum est ut si velim dicere occisus sum a te dicam тьи мєнє заклалъ idest, Tu me occidisti.

Lingua autem sacra Sclavonica more Latinorum passivam constructionem (scilicet) cum præpositione A vel Ab agnoscit ut Христосъ крестился отъ Іωанна во Іорданѣ : Christus baptisatus est ab Ioanne in Iordane.

De Constructione pretij

Accusativus pretij vel commutationis cum præpositione за, pro, verbis iungitur ut купилемъ коня за десеть злотыхъ, Emi equum pro decem florenis продалъ сукню за пятъ золотыхъ vendidi vestem pro quinq florenis : Промѣнялъ коня за вола mutavit equum pro bove etc.

Constructio Verborum Neutrorum

Verbum естемъ sum apud Sclavonos multifariam habet constructionem Primo cum Nominativo ut чловѣкъ естемъ смертелное створѣне,

Homo est mortalis creatura :

Secundo petit Ablativum ut: Генрикъ четвертый есть королемъ во францыи

Henricus quartus est rex in Gallia

Tertio cum Genitivo laudis vel vituperij ut: человекъ есть доброго совестия

Homo est bonae conscientiae четинфлвeанк мдзаъ великого, Dux est magni animi

холопецъ злого обхождения : Puer pessimae educationis

Quarto idem verbum естемъ cum pro vestiri accipitur Ablativum cum praepositione в in recipit ut: Панъ есть в собо-ляхъ, в злотоглавы, в шапце, в сапогахъ

Dominus est in pellibus zobolinis in tela aurotexta in pilea, in calceis

Nonnunquam oculte in oratione subintelligitur ut: непродолговат речении, subintellige

Бъдѣ, aut Бъило idest Non multum huius vo
luptatis, erit vel erat

Verbum стаю, seu ставаю, seu зоставою, Fio, ablatiuo sine praeposi
tione gaudet, ut стаю краљемь seu зоставаю краљемь fio Rex, зоставь гетманомь, factus est Rex

De Ablatiuo absoluto

Ablatiuus absolutus ab omnibus fere verbis in Sclauonico idiomate nascitur qui perpetuo desinit in ши, ut сказавши, писав
ши et fit ex infinitiuo ти syllaba mutata in вши, ut писати scribere, писавши scripto, Qui si veniat a verbo Actiuo casum regit sui parentis verbi vt Іюда продавши христа нѣздравье, Judas ven

dito Christo suspendit se ipsum. Ita etiam derivatus a Passivis constructionem retinet passivam, quemadmodum ab Absolutis descendens hæreditat regimen eorum, ut Passivè Убравшися въ хенгорицкихъ шалвхъ пошолъ въ церковъ vestitus pulchris vestibus iuit ad templum : Absolutè Тенцовавши, шпацировавши пошолъ въ покои, Cum tripudiasset, ~~[illegible]~~ diglachatus fuisset, seu quasi dicatur post tripudiationem et saltationem, demum abijt Упившися пошолъ спати, inebriatus iuit cubitum

De Tempore

Tempus in genitivo vel Ablativo exprimitur ut того часу, et тымъ часомъ hoc tempore того дня, et тымъ днемъ

hac die, поꙗ̈ годины et по(?)го годи ного hac hora, того дня et тыꙗ(?) рокоꙗ, hoc anno

Effertur etiam cum præpositione в, in ut в тоꙗ̈ часъ, in illo tempore

Quod si velimus durationem alicuius rei vel personæ exprimere ut Regnante Ludo
uico, vel Imperante Cæsare, fauente serenitate, lucente die, etc: utimur abla.
tiuo cum præpositione за, sub ut за царя Нерона христiане были препяследованы
Imperante seu durante Nerone christiani erant aflicti зa погоды побрали жито, durante
serenitate messuit frumentum

Si contingat aliquid præteritum fuisse aut futurum esse quod ut latine sic effertur
Fuit his diebus disputatio, vel Erit hoc anno caritas annonæ has duas temporis propões

duplicitur Sclauonice efferre potens Primo absq praepositione, ut latini тими днями была диспутация, his diebus fuit disputatio : Secundo idem effertur additis praepositionibus по, за, в, ut потими дни et затими дний et втими днях была vel будет диспутация, idem his diebus fuit vel erit disputatio

Syntaxis Locorum,

Nomina propria Urbium, pagorum Regnorum, prouinciarum, siue quies significet in loco siue motus pat ad locum, ex loco, per locum contrario cum praepositionibus efferenda sunt ut Король есть в Парижу Rex est Parisijs : Ушелъ ѣдучи до Парижа

Mercatores venerunt Parisios, Приехали купцы ... мн листы з Парижа missæ mihi fuerunt litteræ Parisijs

Motus tamen per locum in quibusdam nominibus loci exprimitur per ablativum sine præpositione, quorum hic nonulla subjiciuntur ut поле campus улица platea рынокъ forum, гора mons долина, vel долъ fossa vel locus demissus река fluvius море mare лѣсъ silva etc. ut шли полемъ горою, до линою, лѣсомъ, etc: ivimus per montem decline, silvam, Ѳелюковали мы мо рекъ, рекою, navigavimus per mare per fluvium etc. Hæc tamen etiam cum præpositione per чрезъ bene efferuntur, ut плыву чрезъ Дунай, и Дунаемъ, navigo per Danubium etc.

Notandum est Nomina aliqua Regnorum non posse uno vocabulo in lingua Sclavonica reddi commode, vg, Italia, Germania, Turcia, Francia seu Gallia, Ungaria Scithia, etc Sed loco istorum, nomen ipsorummet incolarum in numero plurali adhibetur ut si velis dicere, discessi per Ungariam, debes dicere, поехалъ презъ венгры, id est per Ungaros презъ влохи, idest per Italos, etc.

Vel circumlocutione adhibita vg презъ влоскую землю per terram Italicam, Ungaricam etc

Reperiuntur nihilominus aliqua quæ singulari nomine fœminino commode efferuntur, ut Франзія Москва, Польща Polonia Лифляндія, Хина, Индія, Іапонія, Малабрія, Персія, Калалонія, Голандія etc

De Numeralibus

Sclavoni res numerant in Nominativo casu per numerum usque ad 5 exclusive à 5 autem

in reliquo numeri progressu genitiuum rei numerate exprimunt vt Єдинъ волъ, vnus bos два воли duo boues, три козли tres hædi четыри грошы, quatuor grossi, Incipiendo autem a 5 deinceps genitiuum rei adhibent vt пять воловъ, non пять воли, 5 boues шесть бобровъ 6 milium, non шесть бобре, etc:

Ordinalia sicut apud latinos adiectiue exprimuntur, vt першый primus, вторый vel другий secundus третий tertius etc

Interrogatiua Ordinalia non sunt ad instar latinorum quotus, quota, quotum, accommoda, sed eorum loco vtuntur Relatiuis, который которая, которое, qui, quæ, quod vt si velis dicere quotus habet pomum, dic который маетъ ябко, idest qui vel quis habet pomum etc

Distributiuis etiam propriys carent sed ea cum præpositione πο circumloquuntur vt si velim dicere bini, terni, quaterni etc dicam πoζβα, πoτρx, πoκ8ρxι, vbi patet simplicem numerum cum præpositione πο componi

Assumit quoq; Numerus genitiuum pluralem nxв illorum cui additur verbum impersonaliter prolatum desinens in ro, neutrum vt πaπεx nxв τρηεχαιο quinq; ipsorum aduenerunt, ζεcaτεx nxв 8πεrιλο Decem ipsorum fugerunt cπο nxв πολεrαο, centum perijt,

Constructio Infinitiui

Infinitiuus cum verbo finito frequentissimè (vt apud latinos) venit vt xoρ8 πoδετ ... volo tibi eleemosinam dare πρεcπoνπεx ιζνoπανβε ... Decet bene viuere

Utuntur quoq; Infinitivo loco futuri Indicativi ut писати имомъ листы, scribere ipsi literas, idest scribet ille literas. Бытии тобѣ в Парижѣ esse tibi Parisijs idest eris Parisijs

Nonnunquam adhibetur Infinitivus suppresso seu subintellecto verbo finito idq; po in narrationibus factum aliquod exaggerantibus ut скоро зволилъ панъ вставати. то ѣсти, то пити, то скакати etc. Quamprimum Dominus ex lecto surrexerit tum comedere tunc bibere tum saltare; sub intelligitur incipit vel consuevit:

Constructio Gerundior:

Gerundiva constructio non effertur per gerundium sed per participium absolutum ut si velim dicere, Jocando vulneravit me dicam жартуючи ранилъ мене etc.

De Participijs

Participia eosdem casus regunt quos verba à quibus proficiscuntur ut малюючи ѡбраз pingens imaginem, etc пишучи листи повѣствую исторію, scribens literas narravit historiam :

Participijs in RUS, cum lingua Sclavonica destituatur circumlocutione opus erit adhibito futuro Indicativi modi et coniunctione quod, же vel жебы, ut сподѣваюся жебы ми за мою працу нагородишь, spero quod tu mihi pro meo labore compensaveris, id est spero te mihi pro meo labore compensaturum : Надѣюсь жебы Богъ грѣшникѡв мѣлъ карати, Sero quod Deus peccatores puniet, id est Deum peccatores puniturum

De Impersonalibus

Impersonalia in o ex præterito participio passiuo nata accusatiuum regunt, vt стято мечем святую Екатерину, id est, Decolatum est gladio sanctam Catharinam, veniz стято, а стя тих decolatus: Написано листъ, scriptum ē literas valet idem quod scriptæ sunt literæ.

Alia item in ло a tertia persona præteriti Indicatiui prouenientia, seu potius tertia persona neutrius generis, cum genitiuo plurali vsurpantur vt приѣхало деся̃ воиновъ, venit decem militum, id est venerunt decem milites, Умерло нилиа люде^s mortuum est aliquot hominum, id est mortui sunt aliquot homines ex Ista тесно ми, tædet me, жалко ми pænitet me, встыдно ми pudet me genitiuum præter datiuum poscunt, vt тесно ми убозства, tædet me paupertatis, жалко ми убогого, miseret me pauperis

Datiuo contenta пристоити decet, годитсе licet належити incumbit пада фаетсе, et припадаетсе contingit здаетсе, videtur, волно licet пригодаетсе euenit vt пристои человѣку поштено бити, Decet hominem probè viuere належити пану вѣдати ѿ слугах, spectat ad Dominum scire de Seruis

Plura tamen impersonalia latina circu loquuntur Slauoni vt sufficit efferunt per aduerbium досить sat est pudet me, всрам ми pudor mihi: pro apparet, vtuntur infinitiuo знатисе, vt знатисе з плане наши ѹдьржеровь пришлих

Немашъ, non est, Genitiuo indiget vt немашъ пана в дому, non est Dominus domi немашъ грошѣ в мѣшку, non est pecunia in sac

De Aduerbio

Aduerbia genitiuo iuncta много seu беле multum троха et трошка parum досыта satis назавтрв perendie ut беле людей, грошей, etc multum hominum, pecuniarum досыта уроды, хвостих, науки, смелосте. satis pulchritudinis, agilitatis, doctrinæ, audaciæ. назавтрв его нарошна perendie nahuitans chri,

Item comparata ista, ut далеко procul, далей magis procul, надалей maxime procul et близко, ближей, наближей, prope, propius, proxime, ut новый мост недалеко пролевших палацов, Nouus pons prope regias ædes : солнце далей месяца, Sol est magis procul quam Luna : huc spectat выше, ниже superius inferius: далей longius, ширей latius et cætera Comparatiua,

Constructio Comparati uorum nominalium

Comparatiui Nominum cum genitiuo: aut cum præpositione inter ponuntur, vel super ut песъ пръбързий кота, canis velocior cato, vel павъ пенилнѣиший надъ павѫ, Pauo pulchrior sua femella, левъ сдорший межх зверататa, leo ferocior inter animalia

Superlatiuus recipit genitiuum multitudinis cum præpositione з ex, найчистийща згорих матка Божиа Castissima ex hominibus Mater Dei

Regimen Præpositionum

Præpositiones cum suis casibus locantur ut къдъ ро Господа Eo ad Dominum: Богъ есте в небѣ, Deus est in Cælo и на землли, et in terra. Earum itaque proprios casus cognosces in partibus

orationis ubi singula sub sibi debito collocata sunt casu :

Quaedam tamen variant, idest conueniunt in significatione et discrepant in casu ut про, et иȣ seu й ad, про acquiescit genitivo иȣ, seu й petit Dativum ut про Бога ad Deum иȣ Бг̑ȣ, ad Deum

Similiter se habent ista duo ȣ et при apud: ȣ nihilominus cum genitivo при cum Dativo usurpatur ut за щнотаȣ есть нагорода ȣ Бга̀, Pro Virtute est recompensatio apud Deum : добре есть светимъ при Богȣ, Bene est Sanctis penes Deum

Porro ȣ apud: positum cum pronominibus istis я̈, ты, онъ, Ego, Tu, ille recipit accusativum ut приятель бил ȣ мене на ӧбѣдъ: Amicus fuit apud me in prandio: беле есть ȣ тебе гостей, multum est apud te hospitum.

Предъ si significet coram, et ante, positum cum verbis activis: aut Neutris quietem significantibus ablativo gaudet ut слуги стоя́ти пре́ Паномъ: Servi stant coram Domino: схола́стики чита́ютъ лекцию предъ обѣдомъ, Scholastici legunt lectionem ante prandium.

Cum verbis tamen nonnullis motus in accusativo ponitur, ut пришолъ слуга предъ Пна, venit servus ante Dominum

Sin autem предъ idem significet quod quod præ, et propter, ablativo iungitur ut немо́глемъ предъ хоробою до тебе приѣхати, non potui propter morbum ad te venire.

За dum valet pro, accusativo iunges ut штуку за штуку Ars pro arte ласка за ласку gratia pro gratia: милость за милость Amor pro amore

Si vero за, significat trans, manet cum ablativo ut войско стоитъ за рѣкою, Exercitus stat trans fluvium, гости сидятъ за столомъ, Hospites sedent trans mensam, et hoc si cum verbis quietis reperiatur: Quod si cum verbis motus ponatur accusativo indiget, ut ѣхалъ фензмаръ за море, navigavit nauta trans mare скочилъ хлопъ за коня saltavit vir trans equum.

В in si in loco significat ablativum, sin ad locum accusativum amat, иду въ мѣсто, eo in Civitatem, et иду въ мѣстѣ eo in Civitate, Сарбона есть в Парижу Sarbona ē Parisijs huc referuntur межи inter подъ, sub, надъ supra

По pro ratione significationis variam sortitur constructionem, cum significat tenus, aut pro, iungitur accusativo ut упалъ въ яму по пасъ, cecidit in foveam cingulotenus,

поехавъ Римѹ по благословенство, iuit
Romam probenedictione : пошовъ на рынко
по хлѣбъ iuit in forum pro pane
Si по signet, ex, Datiuum comitatur ut
Сынъ великии скарбы взялъ по отцу Filius
accepit magnas diuitias ex Patre,
Aliquando по notat post, et tum re
git ~~mag~~ Datiuum, ut пришовъ по обѣдованю,
venit post prandium ; бравъ лыжка по
вечеры, cochleare post cœnam, e proverbium
Recipiunt etiam præpositiones Va-
gabundos casus ut по обѣдѣ, post prandium
при желѣзи penes ferrum; при шапцѣ, penes pileum.

Et hæc dicta de Syntaxi suffi-
ciant idq; ad maiorem Dei
gloriam, et B: V: M, necnon
Sanctorum omnium
honorem Amen

Notae Numerorum Sclauonicae

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
А	В	Г	Д	Е	Ѕ	З	И	Ѳ	І	АІ	ВІ	ГІ	ДІ

15	16	17	18	19	20	21	22
ЕІ	ЅІ	ЗІ	ИІ	ѲІ	К	КА	КВ

et sic deinceps

30	40	50	60	70	80	90	100	200	300	400
Л	М	Н	Ѯ	О	П	Ч	Р	С	Т	Ѵ

500	600	700	800	900	1000	2000	3000	4000	5000
Ф	Х	Ѱ	Ѡ	Ц	А	В	Г	Д	Е

et sic deinceps addendo vnicuique caudam vt І : Н Ѯ ЕІ ЗІ ДІ О П Ч Р &c:

Epigramma ad Librum

Qui nunquam patrijs tali conspectus in oris
Ordine, clausisti Sclauica verba liber;
Lutetia prodis calamo cum partus in auras,
Patronique sinum gratificantis adis:
Vbere quem Pallas sacro lactauit abunde:
Pyeridumque chori censent esse decus.
Non autore magis quam tu laetare Patrono.
Fautor erat: speres hunc fore praesidium:

Joannes Vgeuicius Sclauonus
Sacrae Theolo: Studiosus:

Hymnus qui sub eleuationem crpris christi Domini canitur,

Видѣхомъ свѣтъ истинный, и прiахомъ
Vidimus lucem sinceram et suscepimus
Духъ небесный, обрѣтохомъ вѣру истинную
Spiritum cælestem inuenimus fidem sinceram
нераздѣлимой святой троици покланяемься
indiuiduæ Sanctæ Trinitati capita flectimus
та бо насъ спасла есть.
hæc enim nos saluauit,

Hymnus B: Virg: M quem coronidis loco sæpissimē canunt.

Достойно есть яко воистинну блажити тя
Dignum est quoniam re uera laudare te
Богородице, присно блаженную и пренепорочную и
Deipara semper beatam et immaculatam et
матерь Бога нашего.
matrem Dei nostri
Честнѣйшую херувимъ, и славнѣйшую воистинну
Honorabiliorem cherubim et gloriosiorem re uera
серафимъ, безъ истлѣнiя Бога слова рождшую, су-
seraphim sine corruptione Deum verbum parientem exi- [illegible]
щую Богородицу тя величаемъ.
stentem Deiparam te laudamus.

91 Feuillets

Branges (de). Sgr.ie du Bourcia) etc
au Cté de Bourgogne
1741

O.JC

Bibliothecae Monasterii Sti Vedasti Atrebatensis. 1680

Grammatica Variarum linguarum

L

6.

ГРАММАТЫКА СЛОВЕНСКАЯ

Зложена и написана трудомъ и прилежанїе

Їоанна Ужевича Словянина

ЛѢТА ѾТ НАРОЖЕНИЯ СНА БО: АХМЕ:

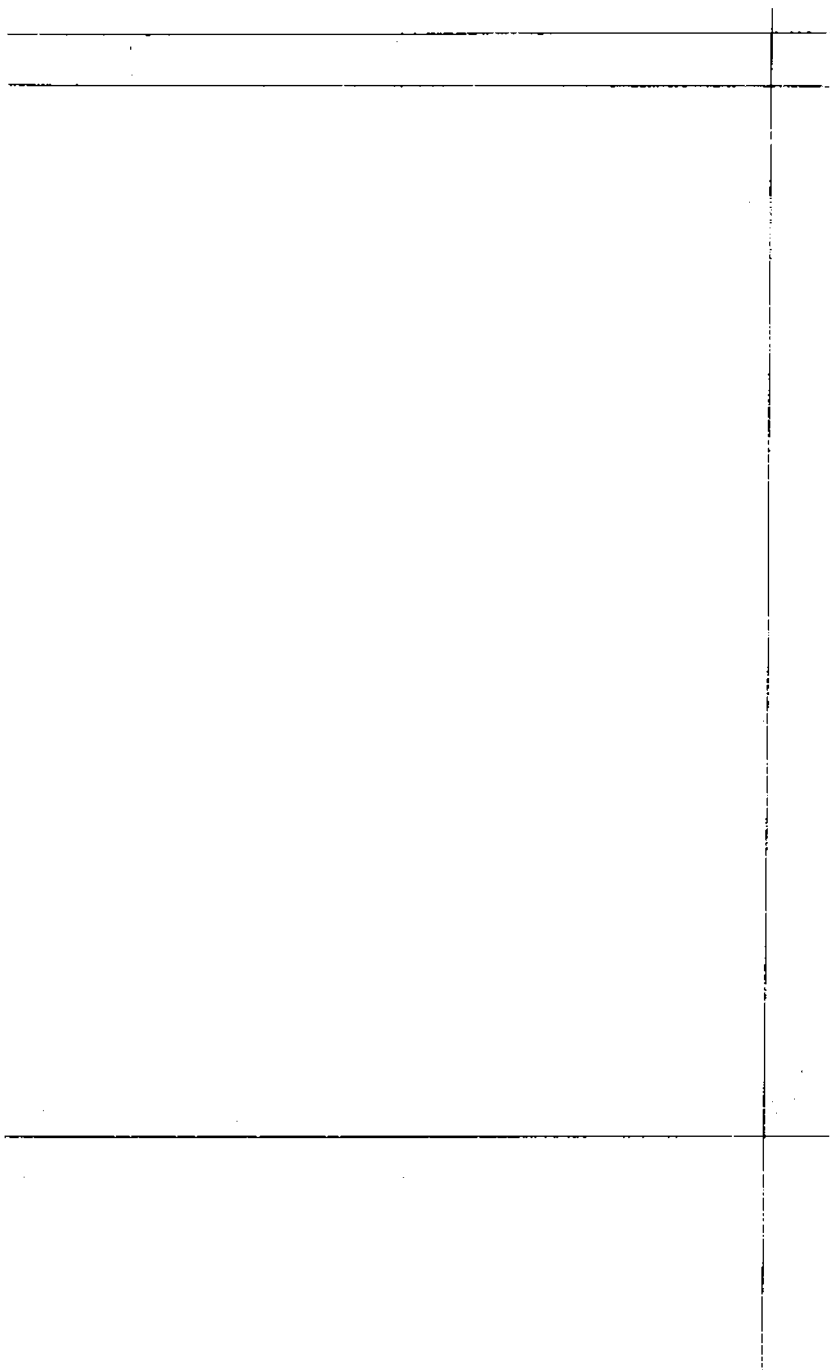

НА ГЕРБЪ ПАНОВ БРЫГАЛЛЕРОВЪ

Слушне ся в Гербѣ мѣсецы знайдуютъ:
Гдыжъ Бригаллѣровъ цнотъ ясность знаменую.
И Звѣръ который ѿвсюлся боронитъ.
Цноты и славы ѡнытъ же хоронитъ.
Кто зась Голуба добре уважаетъ
Людскость и щирость латво нимъ признаетъ.

[illegible]

Азъ	Азъ	Az	А а а	A
Буки	Буки	Buki	Б в	b
Вѣди	Вѣди	viedi	В в в	vu
Глаголь	Глаголь	glagol	Г г г	h
Добро	Добро	Dobro	Д д д	d
Єсть	Єсть	iest	Є є є	e
Живѣте	Живѣте	giuiete	Ж ж ж	g
Ѕело	Ѕело	zelo	Ѕ ѕ	z
Земля	Земля	zemla	З з з	z
Иже	иже	ige	І і і	i
И	и	i	И и и	y
Како	како	kako	К к к	k
Люди	люди	ludi	Л л л	l
Мыслѣте	мыслѣте	mysliete	М м м	m
Нашъ	нашъ	nasz	Н н н	n
Онъ	онъ	on	О о о	o
Покой	покой	pokoi	П п п	p
Рцы	рцы	ircy	Р р р	r

слóво	слóво	slowo	с С с	s
твéрдо	твердо	Tuverdo	т Т т	t
------	---		т ---	-
икъ	икъ	ik	ү ү	u
ѡникъ	ѡникъ	onyk	ȣ ȣ ȣ	u
ферть	ферть	fert	ф ф ф	f
хéръ	херъ	xer	х х х	x
ѿтъ	ѿтъ	ot	ѿ ѿ ѿ	ô
ци	ци	tçi	ц ц ц	[illegible]
чéрвъ	черъ	tcher	ч ч ч	tch
ша	ша	cha [illegible]	ш ш ш	ch [illegible]
ща	ща	chtcha	щ щ щ	
юръ	юръ	ior	ъ ъ ъ	
юры	юры	iory	ы ы ы	y infine
ѣръ	і ѣръ	ier	ь ь	infine
ять	ять	iat	ѣ ѣ ѣ ѣ	ie
є	є	ie	є є є є	e

Ю	ю	iu	Ю	ю	iu
ІА	іа	ia	ІА	іа	ia
Ѿ	ѿ	o	Ѿ	ѿ	o
Ѧ	ѧ	ia	Ѧ	ѧ	ia
Ѯи	ѯи	ksi, ѯи	Ѯ	ѯ ѯ	ksi
Ѱало	ѱаломъ	psalom	Ѱ	ѱ ѱ	ps ѱ
Фита	фита	fita	Ѳ	ѳ ѳ ѳ	f ф
Ижица	ижица	igitsa	Ѵ	ѵ	i ѵ
Юсъ	юсъ	ius	Ѫ	ѫ	u ig [illegible]
҃	҃	titla	҃	҃	҃

Преблагословенна еси богородице дѣво, воплощшим-
щимся бо из тебе адъ плѣнися, адамъ воззвася, клятва
ѣва свободися. Смерть умертвися, и мы ожи-
вихомъ поюще вопием благословенъ богъ нашъ изволи-
вый тако:

Compositio Syllabica

БА	БЕ	БИ	БО	БȢ
ВА	ВЕ	ВИ	ВО	ВѴ
ГА	ГЕ	ГИ	ГО	ГȢ
ДА	ДЕ	ДИ	ДО	ДȢ
ЖА	ЖЕ	ЖИ	ЖО	ЖȢ
ЅА	ЅЕ	ЅИ	ЅО	ЅОѴ
ЗА	ꙀЕ	ЗИ	ꙀО	ЗȢ
КА	КЕ	КИ	КО	КȢ
ЛА	ЛЕ	ЛИ	ЛО	ЛȢ
МА	МЕ	МИ	МО	МȢ
НА	НЕ	НИ	НО	НȢ

па	пє	пи	по	пꙋ
ра	рє	ри	ро	рꙋ
ѕа	сє	си	со	соу
та	тє	тї	то	тꙋ
фа	фє	фи	фо	фꙋ
ха	хє	хи	хо	хꙋ
ца	цє	ци	цо	цꙋ
ча	чє	чи	чо	чꙋ
ша	шє	ши	шо	шꙋ
ща	щє	щи	що	щꙋ
ѯа	ѯє	ѯи	ѯо	ѯоу
ѱа	ѱє	ѱи	ѱо	ѱꙋ

ѳа	ѳе	ѳи	ѳо	ѳоу
Бра	Бри	Бре	Бро	Брȣ
Вра	вре	ври	вро	вро̆
Гра	гре	гри	гро	гру
Дра	дре	дри	дро	дрȣ
жра	жре	жри	жро	жрȣ
Ѕра	ѕре	ѕри	ѕро	ѕрȣ
Зра	зре	зрї	зро	ѕро̆
Кла	кле	кли	кло	клȣ
лва	лре	лми	лло	лнȣ
мща	мще	мри	мто	млȣ
нна	нце	нси	нло	нрȣ

Прѣ плю плга плы

ррa рмѣ рсга рцы.

Ба	бе	би	бо	бȣ
Ва	ве	ви	во	вȣ
Га	ге	ги	го	гу
Да	де	ди	до	дȣ
Жа	же	жи	жо	жȣ
Ѕа	ѕе	ѕї	ѕо	ѕу
За	зе	зи	зо	зȣ
Ка	ке	ки	ко	кȣ
Ла	ле	ли	ло	лу
Ма	ме	ми	мо	мȣ
На	не	ни	но	нȣ

па		пе	пи	по	пу
ра		ре	ри	ро	ру
сла	сле	сри	сви	сно	слу
тра		тре	три	тро	тру
фла		фле	фри	фро	фру
хра		хре	хни	хно	хну
цра		цле	цли	цно	цту
ча		чре	чи	чло	чту
ша		шре	шри	шло	шлу
щла		щне	щри	щно	щлу
ѯа		ѯре	ѯри	ѯро	ѯру
ѱа		ѱе	ѱри	ѱло	ѱлу
ѳа		ѳре	ѳри	ѳро	ѳлу

пи пра про пѣ пе пю

вса гла мѣ зю фѣ фю

пла плѣ пло дрꙋ за дѣ

вѣса весь ни ни сѣ сю

ꙗ мра пща пща пла ча

пло вло слꙋ хлю глꙋ хю

хѣ хе ха хи ха ща

Бла го сло ви, дꙋше, мо ꙗ, Гос по-

да, го спо ди, бо же, мой, во зве-

ли чил сѧ, е си, зѣ ло, во, и спо

вѣ да ні е, и ве ле лѣ по тꙋ сѧ, ѡ-

бле че, ѡ дѣ ва сѧ, свѣ то, ꙗ ко,

ри зо ю, про сти ра ѧ, не бо, ꙗ-

ко, ко жꙋ, по кри ва ѧ, во да ми,

пре бы спре нгаа, сво та, по ла га-
ти, ѿ вла ни, на бо схо де ні е,
сво е, хо ди ти, на при лу, от тре ню,
тво рит, ѡжив ле ни, сво та, ду хи, и, слу.
ги, сво та, ѡч ни, па маш.
Уг сно ва ми, зе мли,
на, тве ди, е а, не пре-
по ло ни са, во века, от
на, бе дна, та по, ди за
ѿ де а ні е, е а, на то-
рах, спа ндти, во дни, ѿ,
за пре ще ніа, твое го, по
ве гну ти, гла са, гро ма,
тво е го, у стра шат са,

во схо дѧтъ, го ры, и҆ ни

схо дѧтъ, по лѧ, в мѣ-

сто, е҆же ѡ҆с но валъ е҆

си, и҆мъ. пре дѣлъ, по ло-

жи лъ е҆ си, е҆го же, не-

прей дꙋтъ ни же, ѡ҆бра-

тѧтсѧ, по кры ти, землю,

по сы ла ѧй, и҆ сто чни ки,

въ де брехъ, по сре дѣ, горъ,-

прой дꙋтъ, во ды, на па

ѧ ютъ, всѧ, звѣ рѧ, сел-

ны ѧ, ждꙋтъ, ѡ҆ на гри,

в̓ жа́ жду свою̀. На ты̀,
пти́ ца̑, не бе́ сны ѧ,
при ви та ютъ, ѿ сре
ды, ка ме нї ѧ, да дѧ̑,
гла̃. на па ѧ̆й, го ры,
ѿ, пре вы спре ни́хъ, сво
ихъ, ѿ, пло да, дѣлъ, тво
ихъ, на сы ти̑ сѧ, земля̀,
про зѧ ба ѧ̑й, па жи̑,
ско томъ, и, тра́ ву, на,
слу жбу, че ло вѣ̑ комъ,
и̑з ве сти, хлѣ́бъ, ѿ зе млѧ:

Молитва Господнѧ

Ѻтче нашъ иже єси на небесехъ,
да свѧтитсѧ имѧ твое да прии-
детъ царствїе твое да бꙋде волѧ
твоѧ, ꙗко на небеси и на земли
хлѣбъ нашъ насꙋщный дайже на
днеси и ѡстави намъ долги наша
ꙗкоже и мы ѡставлѧемъ должни-
комъ нашимъ, и невведи насъ во
искꙋшенїе но избави насъ ѿ лꙋкавого.
Ꙗко твое єсть царство Ѻтца и Сы-
на и Свѧтого Дꙋха нынѣ и присно,
и во вѣки вѣкомъ
Аминь.

А А А А Б Б Б Б

В В В Г Г Д Ѕ Ѕ Д

Є Е Є Є Ж Ж Ж Ж

Ѕ Ѕ З З З Ї И

К К К Л Л Л М М

Н Н Н О О П П

Р Р Р С С С Т Т

У У Ѹ Ѹ Ф Ф Х

Молитва Панская

Ѿче нашъ который естесь в не
бесехъ светисе имя твое прийди
кролевство твое буди воля твоя
яко на небе и на земли хлебъ нашъ
повшедний дай намъ теперъ и ѿпу-
сти намъ долги наша яко и мы
ѿпущаемъ должнійомъ нашимъ, и-
не вводи насъ во покушеніе, але насъ
збавъ ѿ всего злого: Поневажъ твое
есть кролевство сила и слава Ѿца
и Сына и Святого Духа теперъ и-
завжды и на веки вековъ.

Аминь.

Х Х Ѿ Ц Ц Ч Ч

Ш Щ Ѣ Ъ Ы Ы Ь

Ь Ѣ Ѣ Є Ю Ю Ꙗ

Ѿ Ѧ Ѯ Ѱ Ѳ Ѳ Ѳ

Ѵ Ѡ Ѡ

Прїидѣте поклонїмся цареви нашему Богу

Прїидѣте поклонїмъся Христу цареви нашему Богу

Прїидѣте поклонимся и припадемъ

самому Господу Ісусу Христу цареви

нашему Богу:

imploratio opis B:V: Mariæ

Преблагословенная Дева Мати Христа Бога
Нашего приими молитву нашу и принеси Сы
нови своему и Богу нашему да спасет и про
светит ради тебе души наша

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Поздоровєнє Богородицы Дѣвы Марїи.

Богородице Дѣво радуйся
ѡбрадованная Марїє Госпо

стою, благословенна ты
в женахъ и благословенъ плодъ
чрева твоего, яко породи Христа
Спаса и Избавителя душамъ
нашимъ.

ИСПОВЕДАНИЕ ВѢРЫ ПРАВОСЛАВНОЙ

Вѣрую во единаго Бога
Отца вседержителя Творца небу
и земли видимымъ же всѣмъ и невиди-
мымъ; и во единаго Господа наше-
го Iсуса Христа, единороднаго иже

сн҃а ѿ ѻ҃ца рожденнаго прежде всѣхъ
вѣкъ, свѣта ѿ свѣта, бога истин-
на ѿ бога истинна рожденна,
а не сотворенна, единосущна ѻ҃цу
имже вся быша. насъ ради чело
вѣкъ и нашего ради спасенія сше-
шаго со небесъ и воплотившагося
ѿ Дх҃а свята, и Маріа дѣвы,
вочеловѣчшася. распятаго за ны
при Понтійстемъ Пилатѣ, стра-
давша и погребенна и воскресша во
третій день по писаніихъ, вшедшаго
на небеса и сѣдящаго одесную ѻ҃ца

и паки грядущаго со славою судити жи
вымъ и мертвымъ егоже царствию не будет
конца. И в Духа святаго Господа
нашего животворящаго иже от Отца исходя
щаго, иже со Отцем и Сыном спокланяема
и сославима глаголавшаго пророки. И
во едину святую соборную и апостольскую
церковь, исповедую едино крещение во оста
вление грехов. Чаю воскресения мертвых
и жизни будущаго века. Аминь.

Слава Отцу и Сыну и Свя
тому Духу ныне и присно и
во веки веков. Аминь.

А҆ЗБꙊКИВЕДЯ́РЪ
БОСЕ́НЬСКІЙ

А҆ а а   л л

б т   м м

в п   н н

г   о о

д д д д   п

є   р

ж ж.   с с

ѕ   т т

з з   ѵ

ї і и   ꙋ ꙋ

к к   ф ф

х х   є є є

ѡ ѡ̄   ю

ц ч ч   ꙗ ѧ

ч ч ч ѵ   о́

ш   ѯ

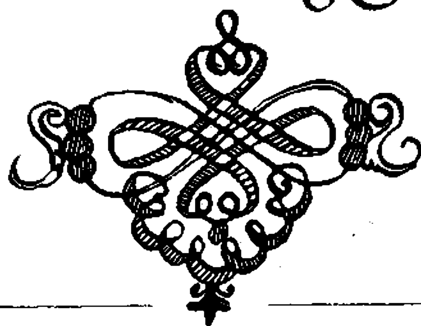
щ   ѱ

ъ   ѳ ѳ

ы   ѫ

ь ь   ѷ

ѣ   ~

Commentarius Litterarum

Litteras Sclavoni habeat numero quadraginta quatuor ut videre licet in alphabeto.

Ex his Consonantes sunt viginti quatuor hæ scilicet

Б В Г Д Ж Ѕ З К Л М Н П Р С Т

Ф Х Ц Ч Ш Щ Ѯ Ѱ Ѳ.

Reliquæ sunt Vocales. Eæq in duplici differentia. Quædam enim sunt Præpositivæ vz. А Е І И Ѹ

Ю Ꙗ Ѡ, Quædam Postpositivæ ut Ү Ъ Ы

Ь Ѣ Ѧ Ѵ Ѫ О, quæ duplex Vocalium differentia libros Sclavonicos legenti facili patebit

Diphtongos etsi aliquos Sclavoni habeant ut sunt Ꙗ, Ю, Ѹ, Ѡ, Ы, nihilominus quia in lectione Sclavonica pro simplicibus vocalibus reputantur non est quod de ijs observandum veniat. Quod autem diphtongi sint evidens est

nam primum ꙗ valet quasi ia. Secundum ю velut io

ꙋ ut ου ѿ sicut duo οο, ы denique instar ꙑ Graecarum litterarum

Observandum de Vocali и quae si ponatur in fine alicuius dictionis accentu gravi notata v.g. ѝ efficit per se distinctam a praecedenti vocali syllabam ut небесныѝ caelestes estque Nominativus pluralis. Si autem haec eadem littera posita in fine dictionis habeat supra se apostrophum obliquam non efficit syllabam a praecedentibus dictionis vocalibus distinctam ut небесныѝ et profertur per contractionem ut ный non sunt duae syllabae sed una et tum temporis небесный est Nominativus Singularis

у et ꙋ idem valent. ъ autem et ь sono pronunciationis differunt ъ nempe asperè ь verò molliter cum Consonante sibi iuncta profertur ut стáлъ stetit, et стáль chalybs

Consonantes in fine dictionis sine vocalibus nunquam ponuntur v.g. чловѣкъ Homo конь Equus

Si verò fuerint verticales absque vocalibus collocantur ut

чловѣ҇къ ко҇нь сло҇нъ elephas теле҇цъ vitulus

Lectio abbreuiata et plana

Г҃дь. Г҃ь	господь
Г҃нь, Г҃нь	господень
Б҃гъ, Б҃ъ.	Богъ
С҃нъ, Д҃хъ.	Сынъ, Дꙋхъ,
Бл҃гвенъ	Благословенъ
Бл҃женъ	Блаженъ
Бл҃влю	Благословлю
Д҃ша, чл҃вѣкъ,	Дꙋша человѣкъ
сл҃ва с҃рце	слава сердце
Б҃е Б҃ꙋ, Б҃ви	Боже, Богꙋ, Богови
Гл҃ъ гл҃ы, гл҃ю	Глаголъ Глаголы Глаголю
С҃то, с҃тый	Свѧто, свѧтый
Вл҃ка Х҃съ	Владыка Христосъ

А, мо,	Бжіа, Блаженна
[illegible] законъ	Вседржитель, вседержитель
[illegible], спаси	Нбо Небо
[illegible], пой,	Аплъ Апостолъ
[illegible], по [illegible],	Пркъ Пророкъ
[illegible] символъ	Мчнкъ Мученикъ
[illegible] Апостолы	Мдрсти Мудрости
[illegible], [illegible], святыи	Млти милости
[illegible] Богъ	Црь царь
[illegible], Блаженны	Црца царица
[illegible], Пророкъ,	Црквь церковь
[illegible] глаголы,	Црство царство
[illegible], благослове	Смрть Смерть
[illegible] хотѣніе	Члвкъ человѣкъ
[illegible], отъ грѣховъ	
[illegible], Богородицѣ	
[illegible], Богородично	
[illegible] человѣкъ	

De Partibus Orationis

Partes Orationis Sclavoni quemadmodum et Latini habent octo scilicet Nomen, Pronomen Verbum Participium Adverbium Prepositionem Coniunctionem et Interiectionem.

De Declinationibus Nominum

Declinationes Nominum sunt quatuor

DECLINATIO PRIMA

est Nominum desinentium in A

Numero Singulari

Nominativo	A,	Старостa	Capitaneus
Genitivo	ы et и	Старосты	
Dativo	ѣ	Старостѣ	

Accusatiuo ꙋ Старостꙋ
Vocatiuo А et О Староста vel Старосто
Ablatiuo ою Старостою.

Numero Plurali

Nominatiuo Ы et И, Старостиі
Genitiuo Ъ et ОВЪ Старостꙋ et Старостов
Datiuo ОМЪ et АМЪ, Старостомъ, et Старостам
Accusatiuo Ы et ОВЪ Старосты et Старостов
Vocatiuo Ы et ОВЕ Старосты et Старостове,
Ablatiuo, АМИ, & АХЪ Старостами & Старостахъ

Exempla

Воевода Palatinus Монаха Monacha
Бесѣдница Eloquens, злотница Malefactrix
похлѣбница Adulator Матица Mater etc:
Hæc Exempla sicuti et alia similiter terminata
plurima ad normam primæ declinationis pertinent

Obseruationes in Primam Declinatio:

bseruabis diligenter Nomina desinentia in A vocalem quæ sequitur duas istas consonantes нна мка, пка тка, ска, шка, рка, vt панна мамка Nutrix шапка Pileus кросска Nota блошка Scala гадюрка Vipera et cætera in Genitiuo et Accusatiuo plurali inter has duas consonantes interponere Vocalem vt панен non verò панн Virginum мамек non мамк Nutricum idq; Euphoniæ gratia.

Excipies Appellatiua Masculina item Appellatiua vtriq; Sexui communia quæ illam vocalem non admittunt ac præterea Genitiuum pluralem dupliciter formant vt Старостъ et Старостовъ злочинцъ et Злочинцовъ.

Appellatiua verò præcise Fæminina vnica Genitiui pluralis

formatione contenta sunto vt ПАМЕНЪ non ее ПАМЕНОВЪ Virginum МА́ТЕКЪ non vero МАТЕКОВЪ.

Porro Appellatiua Fæminina deriuata ab Appellatiuis masculinis vt БРАТОВАѦ Fratris vxor quæ venit à БРА́ТЪ Frater СЫНОВАѦ Filij vxor à СЫНЪ Filius ВОЕВО́ДИНАѦ Vxor Palatini etc: non sunt huius declinationis, sed more adiectiuorum Fæmininorum declinantur.

Nomina terminata in ХА, Datiuum Singularem formant in ШЕ vel СЕ vt МОНАРХА, МОНАРШЕ vel МОНАРСЕ, ПАТРЇАРХА, ПАТРЇАРШЕ vel ПАТРЇАРСЕ Patriarchæ; Sicut etiam desinentia in eundem Datiuum formant in ЦЕ vt МА́КА МАТЦЕ Matri ЗВЛО́КА prolongatio ЗВЛОЦЕ.

Exeuntia quoque in ГА vt СЛУГА Seruus КНЇГА Liber ДУГА iris, etc. in Datiuo Singulari loco litera Г assumunt З vt СЛУГА, СЛУЗИ, КНЇГА КНИЗИ, ДУГА ДУЗИ, ЧЕРГА ordo ЧЕРЗИ,

DECLINATIO SECUNDA

Nomina desinentia in ъ Masculina et Neutra in O sic declinantur

Numero Singulari,

Nomi	ъ,	Панъ Dominus,	O: Слово	Verbum
Geni:	a,	Пана		
Dati:	ȣ,	Панȣ		
Accu:	a,	Пана	O. Слово	
Voca:	є,	Пане	O, Слово	
Abla:	омъ	Паномъ		

Numero Plurali:

Nomi	ы, ове,	Паны, Панове	a Слова
Geniti	овъ,	Пановъ	
Dati	омъ,	Паномъ	
Accus:	ы овъ,	Паны Пановъ,	A, Слова

Vocati ы обе Паны панове, а слова
Ablati ами *+* ахъ, Панами, панахъ,

Exempla in, ъ,

Збанъ *Amphora* Станъ *Status* Богъ *Deus*
Дꙋхъ *Spiritus* Сынъ *Filius* Берегъ *margo*
Громъ *Tonitru* Кресъ *terminus* Крестъ *crux*

Exempla in О

Хлописко *Vir crassus* Кінско *baculus magnus*
мечиско *Gladius magnus* Ябко *pomum* Войско –
Exercitus *Quæ etiam Sclavoni in* е *efferunt vz*
хлопище. Кінще. мечище *Et cæ*
tera Magnificativa. *Huc spectant Dimi*
nutiva vt телятко *Vitulus* козлятко
Hedulus хлопятко *Puerulus* *et cætera.*

Nomina huius declinationis desinentia in ХЪ ЖЪ КЪ Vocatiuum singularem formant in Ѹ ut СТРАХЪ horror СТРАХѸ СТРОЖЪ Custos СТРОЖѸ. РАКЪ Cancer РАКѸ

Nomina item huius declinationis Masculina rebus inanimatis imposita Accusatiuum utriusque numeri similem habere Nominatiuo ut СЫРЪ Caseus Accusatiuo quoque СЫРЪ Caseum sic ЛѢСЪ silua Accusatiuo etiam ЛѢСЪ Eadem obseruatio valet et de Numero plurali ut Nominatiuo СЫРЫ Casei Accusatiuo СЫРЫ, Caseos

Desinentia in ЦЪ ut ѠТЕЦЪ Pater КРАВЕЦЪ Sartor МЫСЛИВЕЦЪ Venator КѸПЕЦЪ Mercator Vocatiuum Singularem formant in ЧЕ ѠТЧЕ КРАВЧЕ, МЫСЛИВЧЕ, КѸПЧЕ.

Nota diligenter Nomina terminata in ЕНЪ,

ЄСЪ, ЄЦЪ, ЄЛЪ, ЄКЪ, ОКЪ ut БЛА́ЗЕНЪ
Scurra ПЕ́СЪ Canis О́ТЕ́ЦЪ Pater О́СЕЛЪ Annus
КОЗЕЛЕКЪ hædulus ПОЧА́ТОКЪ principium &c
amittere in Genitiuo Singulari et consequenter in reli-
quis Casibus vocales О et Є ut КОЗЕЛЪ, КОЗЛА
non КОЗЕЛА. ПОЧА́ТОКЪ, ПОЧА́ТКА
non ПОЧА́ТОКА hanclegem seruant, ПАХО́ЛОКЪ
Aulicus ПОСТРО́НОКЪ funis УПА́ДОКЪ casus
ШУДЛОКЪ Talitrum БЕНО́КЪ et БЕНЕ́ЦЪ sertum
ВРО́ДОКЪ, ВЫРО́ДОКЪ Degenerans ДА́ТОКЪ Datio
Et Composita ПРИДА́ТОКЪ Additio НА́ДАТОКЪ
Superadditio ВЫДА́ТОКЪ impensa СО́НЪ Somnus
БУБЕНЪ Timpanum БЛА́ЗЕНЪ Scurra БЕЗЪ Sambucus
МЕХЪ fibra seu pili arborum
Excipies РОКЪ Annus БО́КЪ latus СМО́КЪ Draco

пророкъ Propheta ѿрокъ Puer

жарлокъ Heluo стокъ Colluvies по-

токъ Torrens потопъ Diluvium чловѣкъ

Homo мрокъ Tenebra. et nonnulla predictas voca-

les scilicet о et є in obliquis retinentia vz рока,

пророка. смока et cetera

Porro Faeminina ista моцъ vis мочъ urina

процъ Funda ѡброжъ Millus рєчъ res

сєчъ caedes матеръ Mater млєчъ lac pis-

cium кровъ Sanguis бровъ palpebra конекъ

Congium панекъ Ahenus крнновъ patina

et nonnulla, non sunt huius loci sed pertinent ad decli-

nationem Faemininorum desinentium in ъ

Nomen venerandum Хрьистосъ Christus

in Genitivo habet Хрьиста non Хрьистоса

Duo ista Nomina ѡ́ко Oculus et ȣхо auris habent in plurali numero ѡ́чи non ѡ́ки, ȣши non ȣхи, quae pluraliter more Foemininorum desinentium in ь declinabis

Coniectura

Quomodo in Polonicis Characteribus Nomina desinentia in ъ et ь cognoscenda sint?

In Polonica lectione desinentia in ъ cognosces ex ultima consonante nullo accentu notata verbi gratia: chłop Vir, Dąb Quercus, Rak. Cancer. Prorok Propheta.

Desinentia vero in ex ultima quoque Consonante accentu molli notata vt Boiazń, timor Przyiazń, Amicitia. Miłość Amor Ostrożność Cautela.

DECLINATIO TERTIA

Nomina desinentia in ь et й contractam Masculina. Item in е et ѧ̈ Neutra sic declinantur

Numero Singulari

Nomi. ь, камень, й голтай, е, болане ѧ тела

Geniti а, камена, Lapidis

Dati, ю каменю,

Accu: ь а, камень,

Voca: ю, каменю

Abla: емъ, каменемъ

Numero Plurali

Nomi: и и е, камен камене, А, семена

Geni: евъ каменевъ телцатов

Dati: емъ. каменемъ

Accu: и и е камени и камене, А, семена

Voca: и и е камени и камене, А, семена

Abla: ами и ахъ, каменами, пламена

Sed Diminutiua Neutra in а, sic Numero plurali declinantur Nomina: а, телцата Genit: телцатсив Datiuo телцатсомъ.

Accusatiuo

Accusativo Телятина, Vocativo Телятина Ablat. Телятинами et Телятинахъ:

Exempla

ДЕНЬ Dies ПЕНЬ Truncus КІЙ Baculus ДУНАЙ Danubius РАЙ Paradisus МАЛЕВАНЕ Pictura ЗБАВЕНЕ Redemptio НАСМЕВАНЕ Irrisio ДИТЯ Puerulus КОЗЛЯ Haedus ЩЕНЯ Caniculus ГУСЯ Pullus Anseris

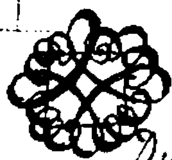
Nomina Rerum inanima

tarum in Accusativum Singularem similem formant Nominativo verbi causa ОГЕНЬ Ignis ПЕНЬ Truncus.

Nomina ista ПЕНЬ Truncus ДЕНЬ Dies ПЫТЕЛЬ Cribrum УЧЕНЬ Discipulus СМЫТЕНЬ

Mensis ПОЛЕТЬ Petasus ПЫПЕТЬ Singultus Galli, ОГЕНЬ Ignis ПРИХОДЕНЬ Advena КНАФЕЛЬ particula adversativa ФИКТЕЛЬ Ars КНАЗЕНЬ Captivus, in Genitivo ac reliquis utriusque numeri Casibus amittunt Vocalem Е, ut ДЕНЬ ДНА non ДЕНА, ПЕНЬ ПНА non ПЕНА, ПОЛЕТЬ ПОЛТА, etcaet.

Excipies РЕМЕНЬ corium КОРЕНЬ Radix ПЕРСТЕНЬ Annulus ГРЕБЕНЬ Pecten КАМЕНЬ Lapis КРЕМЕНЬ Silex ХМЕЛЬ lupulus ЩЕЛЬ meta: prædictam vocalem Е retinentia, ут РЕМЕНЬ, РЕМЕНА, КРЕМЕНЬ, КРЕМЕНА, et cætera similiter

bserua diligenter, Nomina Neutra Diminutiua terminata in А assumere in Genitiuo syllabam ТА vt ТЕЛА vitulus Genitiuum format ТЕЛЯТА, sic ГУСА Pullus Anseris ГУСА́ТА et reliqua

At verò Neutra non diminutiua vt БРЕМА Onus СТРЫМА́ Stapes ИМА Nomen ПЛЕМА Progenies Genitiuò formant БРЕМЕ́НА. ИМЕ́НА. СТРЫ-МЕ́НА, ПЛЕМЕ́НА, et cætera

Porrò Fœminina desinentiá in А vt КУХНА̀ Culina ЛАЗНА̀ Balneum СТАЙНА Stabulum БОЛОВНА̀ Bouile et cæt. non sunt huius declinationis, sed ad statim sequentem nimirum Quartam Fœminorum ptinent

Neutra in ОЕ loco substantivorum usurpata ut мостовое Telonium найденое Inventium торговое Licitatium et caetera similem usum habentia non sunt huius loci, sed more Adiectivorum Neutrorum declinantur.

DECLINATIO QUARTA

Nomina terminata in Ь et А Faeminina sic declinantur

Numero Singulari.

Nomina: Ь сталь. А, лазна

Genitivo и, ста́ли chalybis;
Dativo и, ста́ли
Accusati ь, ста́ль, ю, лазню
Vocati, ь, сталь а лазна
Ablativo ею, сталею:

Numero Plurali.

Nomi и, стали. лазни, Balnea
Genit: ей сталей
Dati: емъ, ста́лемъ
Accus и, ста́ли
Voca: и, стали
Abla: ами, сталами, ахъ,

Exempla

пѣ́снь cantio вѣсть Rumor
припо́вѣсть proverbium честь honor

напасть *Criminatio* слабость *debilitas*
кухна *Culina* ѡ҆вча́рна *Ouile*
пророкина *Profetissa* господы́на *Hospita*

Ad hanc Declinatiónem pertinent Fœminina desinentia in ъ vg. моць *Vis*
ѡ҆брожъ *Milles* речъ *Res* печъ *Fornax* тваръ *Facies* потваръ *Criminaº*
мышъ *Mus* кокошъ *Gallina*
роскошъ *Voluptas* стра́жъ *Custodia*

Venerabile nomen марил ad hanc etiam declinatiónem spectat,

Huc quoq; referuntur pluralia ista.
ѡ҆́чи *Oculi* ѹ҆ши *Aures* et дѣти

Pueri: quæ Nomina Singulari numero diuersam petunt declinationem, Duo scilicet priora secundam posterius verò tertiam.

Et hæc de Nominibus Substantiuis dicta sufficiant.

DECLINATIO Nominum Adiectiuorum est duplex

Prima est Masculinorum in ЬIH̄ vel HH̄ Secunda Fœmininorum in A vel AA Neutra autem in OE more Masculinorum declinantur retentis Nominatiuo Accusatiuo et Vocatiuo similibus: secundum illam Grammaticorum Regulam. Neutra tres Casus habent similes

Nominandi Accusandi et Vocandi: quae Regula Neutris etiam Substantiuis compete

DECLINATIO

Masculinorū

Numero Singula:

Nominatiuo ый небе́сный Caelestis

Genitiuo ого, небе́сного

Datiuо ому, небе́сному

Accusati ого, небе́сного

Vocatiuo ый, небе́сный

Ablatiuo ымъ, небе́снымъ

Numero, plurali,

Nomina, ый, небесный

Geniti. ыхъ, небе́сныхъ

Dati. ымъ небеснымъ

Accus ый небесный

Vocativo ый. небесный.
Ablativo ыми. небесными.

DECLINATIO
Fæmininorum
Numero Singul:

Nomina, ая, золотая
Geniti ой. золотой
Dativo ой. золотой
Accusa, ую, золотую
Vocati. ая. золотая
Ablati, ою. золотою

Numero plurali Fæminina ad instar Mas-culinorum declinabis.

Nomina quoque Neutra ad instar Masculinorum veriusque numeri declinantur.

Discrimen inter Nominatiuum Singularem et pluralem Masculinorum: Item inter Genitiuum et Datiuum Singularem Fæmininorum petendum ē ex litera И nunc syllabicè nunc contractè prolata vide Commentarium de literis.

Obseruabis Adiectiua duarum terminationum ut breuis breue et unius ut Fælix apud Sclauonos non reperiri sed tantum trium terminationum ut НЕБЕ́СНЫЙ, НЕБЕ́СНАѦ НЕБЕ́СНОЕ adinstar Bonus Bona, Bonum

Sunt aliqua Nomina Appellatiua desinentia in ЫЙ Masculina, et in АѦ vel А Fæminina. Item in Substantiua Neutra perpauca quæ adinstar Adiectiuorum declinantur ut КРАЙЧИЙ Scindens panem ad mensam Regiam ПОДСКАРБІЙ Subthesaurarius

ПИВНИЧІЙ Cellarius ЛОВЧІЙ Venatorum præfectus ЛЕСНИЧІЙ Silvæ Præfectus, БУДОВНИЧІЙ Aedilis, БРАТОВА́Я Fratris vxor СЫНОВА́Я Filij Vxor МОСТОВО́Е Telonium ТОРГОВО́Е licitationum НАЛЕЗНОЕ Inuentrium et si quæ alia vsus recepit

Adiectiua à Proprijs et Appellatiuis Nominibus oriuntur Masculina in Ъ Fæminina in А et Neutra in О vt sunt à Стефанъ stephanus Стефанов Стефанова, Стефа́ново quasi Stephaneus - Stephanea Stephaneum: sic a Воевода Palatinus, Воеводинъ воеводина, воеводино quasi Palatineus Palatinea Palatineum: Et hæc

Adiectiua sunt fere possessiua à Nominibus Proprijs et Appellatiuis descendentia quemadmodum ab Ego Meus, a Tu, Tuus etc:

Porro Sacra lingua Sclauonica plerumque Adiectiua format in ъ, ut блаже́нъ Beatus избавле́нъ Redemptus. Format quoque in ый ut истинный verus свя́тый et свя́тъ Sanctus проклятый et прокля́тъ maledictus

Exempla

Всемогу́щий Omnipotens милосе́рдный Misericors божеский Diuinus земъский Terrenus пекелный Infernalis жо́лтый Fuluus зеле́ный Viridis че́рный niger et cætera

DE COMPARATIONE

Comparatio Sclauonis prout et Latinis est Duplex, scilicet Regularis et Irregularis.

Gradus Comparationis quoque Tres,

TYPUS COMPARATIONIS.

Posit: *Mas:* ын vel нй Comp: шын vel шнй Sup: най—шй

Pos: Fæm а, vel аа, Com: ша vel шаа, Sup: най—шаа,

Pos: Neu: ое, Comp: шое Superla: най—шое,

чáрный, чарнейшій, найчарнешний

зáцный зацнейший, найзацнешій

смáчный смачнейшій наисмачнешій

бáчный, бачнейшій, найбачнейшій,

Obseruandum est Positiui desinentes in окій vt глꙋбокій pro fundus шерокій latus высокій altus formant Comparatiuos глꙋбший, шерший вышший

A Positiuo verò in лый plerumq; descendit Comparatiuus dupliciter, сталый сталейший, сталший stabilior трвалый durabis ѡспалый Somnolentus

Superlatiuus tam in Comparatione Regulari quam Irregulari nascitur ex Comparatiuo præposita sillaba най vt patet ex Typo superiore et exemplis allatis

Irregularium numerus correspondet Latino vg: добрый Bonus лепшій Melior

НАИЛЕПШІЙ *Optimus* **ЗЛЫЙ** *Malus* **ГОРШІЙ** *Peior* **НАЙГОРШІЙ** *Pessimus* [redacted] **Великій** *Magnus* **БОЛШІЙ** *Maior* **НАЙБОЛШІЙ** *Maximus* **МАЛЫЙ** *Paruus* **МЕНШІЙ** *Minor* **НАЙМЕНШІЙ** *Minimus,*

DE CASIBVS Nominum Vagabundis.

clauonica Lingua

Casus quosdam habet Vagabundos: idest ad nullum ex Sex ordinarijs pertinentes: qui Casus cum perse solitarie nunquam in Oratione vsum habeant, (Quia videlicet neq voce neq significatione tenus perfecti essent) cum Praepositionibus istis **при**,

coràm, vel penes НА supra В҆ in positi
plenam sortiuntur significationem verbi grã
НАСѠБѢДИ In prandio ПРИ ПА́ПАХЪ
coram Dnis. ПРИЛЮДЕХЪ coram hnibus
В҆ЖЕЛѢЗИ In Ferro В҆ДНЄ҃, in diebus
Et hi Vagabundi Casus plerumq Singulariter
per И vel Є efferuntur ut В҆ЖЕЛЕЗИ
vel В҆ЖЕЛЕЗЕ, plurali autem numero
in vel desinunt ut patet supra.

Nota Vagabundorum Casuum in decli
nationibus Nominum Substantivorum ad
locum Ablativi crux ✝ apponitur.

Porro Nomina Adiectiva Vagabundis
carent, sed cum prædictis præpositionibus Abla-
tivum Singularem (si sint Masculina) aut Da

tiuum Singularem (si fuerint Fœminina) componunt: Utrumq; genus

DE PRONOMINIBUS

Ꙗ̑́ Ego Pronomen prima persona Numeri Singularis sic declinatur.

Nominatiuo Ꙗ̑́ Ego

Genitiuo caret

Datiuo мнѣ, мне

Accusatiuo мене мне, мѧ

Vocatiuo caret

Ablatiuo мно́ю

Numero Plurali

Nominatiuo мы Nos

Genitiuo нáсъ Nostrum

Datiuo нáмъ Nobis

Accusa. нáсъ

Vocati caret,

Ablati: нáми

Ты Tu Pronomen Numero Singulari
sic declinatur

Nominatiuo Ты, Tu,

Genitiuo

Datiuo тобѣ, тобе

Accusa. тебе, тя

Vocatiuo ты

Ablatiuo тобóю

Numero Plurali

Nominatiuo Вы, Vos.

Genitiuo вáсъ

Datiuo вáмъ

Accusa вáсъ

Vocatiuo вы́

Ablatiuo ва́ми.

Sui Pronomen in vtroq; Numero similiter declinatur: caretq; Nominatiuo et Genitiuo et Ablatiuo

Datiuo собѣ́. собе

Accusa се́бе

Ablatiuo собо́ю

Pronomina Possessiua

à Primitiuis Superioribus deriuata itemq; alia plurima (quorum hii Nominatiuos et Genitiuos tantum subiunximus)

more Adiectiuorum declinabis

Nominatiuo	мой meus	моя	моє
Genitiuo	моєго	моєй	моєго
Nominatiuo	твой Tuus	твоя	твоє
Genitiuo	твоєго	твоєй	твоєго
Nominati	свой Suus	своя	своє
Genitiuo	своєго	своєй	своєго,
Nomina	нашъ, нашый,	наша,	нашоє,
Genitiuo	нашого,	нашой,	нашого
Nomin	вашъ вашый	ваша	вашоє
Geni	вашого	вашой	вашого
Nomin	той hic	тоя	тоє
Genitiuo	того	той	того

Nominativo ѡ́нъ et ѡ́ный, ѡнаѧ : ѡное,
Genitivo ѡ̈ного. ѡ̈ной. ѡ̈ного.
Quod etiam aliter sic per sua genera declinatur

Nominativo ѡ̈нъ. ѡ̈на, ѡ̈на
Genitivo ӧного, ӧной, ӧно,
Dativo ӧному, ӧной, ӧному,
Accusat ӧного, ӧню ӧного
Vocativo caret
Ablativo ӧнымъ ӧною, ӧнымъ

Numero Plurali

Nominativo, ѡ̈ныи
Genitivo, ѡ̈ныхъ
Dativo, ѡ̈нымъ
Accusa, ѡ̈ныи et ѡ̈ныхъ
Vocativo, caret
Ablativo, ѡ̈ными

Nomina ѡ̈въ iste самъ ipse сеӣ hicce

Genitiuo ѡ̈вого Самого, Сего

Datiuo ѡ̈вомꙋ Само́мꙋ Семꙋ

Accusa ѡ̈вого Самого Сего

Vocatiuo caret

Ablatiuo ѡвымъ Самымъ, Симъ

Pluraliter

Nomi ѡ̈выи Самыи, Сїи

Geni ѡвыхъ Самыхъ Сихъ

Dati ѡ̈вымъ Самымъ Симъ

Accu ѡвыхъ Самыхъ Сихъ

Vocati caret

Ablat ѡ̈выми, Самыми, Сими,

Et si quæ reliqua ad Pronominum deriuatorum numerum accommodata reperiuntur, simili modo declinabis.

RELATIVA
INTERROGATIVA
Et Infinita

Nominativo Которыи *Quis/Qui* которая, которої

Nominativo Кто *Quis/Quod* хто *Quis/Quod/Quid* што, що

Genitivo кого чого.

Dativo кому.

Accusa кого, чого

Vocativo *caret*

Ablativo кимъ, чимъ

Ѧкій *Qualis* такій *Talis* ѧкійколвє

Qualiscunque каждый *Omnis* жадє, *Nemo*

КТО́СЬ et ХТО́СЬ Aliquis ШТО́СЬ et ЦО́СЬ Aliquid НѢ́КТОСЬ et НѢ́КТОСЬ Nonnullus vel Non nemo et alie: adinstar КТО et ХТО declinantur retenta semper inuariabiliter sillaba СЬ.

Obseruándum Deriuatio Pronominum facundior est Sclauonis quam Latinis. Latini etenim saltem a Primitiuis Pronominibus deriuant ista Possessiua vt ab Ego Meus à Tu Tuus, à Sui Suus. Sclauoni verò abisti vltra adhuc alia deducunt Possessiua vt a СВОЙ suus СВОЙСКІЙ quasi Suanus à ТВОЙ Tuus ТВОЙСКІЙ quasi Tuanus à similiter à МОЙ, МОЙСКІЙ quasi meanus à НА́ШЪ НА́СКІЙ nostras et si qua alia deriuentur.

DECLINATIO
nominis ѡбадва

Nomin ѡбадва ѡбедве обое
Geniti ѡбу ѡбудвухъ
Dati ѡбумъ ѡбудву ѡбема
Accus ѡбудвухъ *Ambos*
Vocati *caret*
Ablati ѡбема

De Compositione variatione ac derivatione Nominum

Composita добродѣиство *Beneficentia* кривоприсяство *Pereratio* злотоустый

Chrysostomus **вѣтропогїи** ventripes **красо**
мо̃ща Ornateloquens **красомо̃ство** Ornati=
loquentia **чарнокнїнни** Magus **чарнокни̃**
ство. Magia **Богосло́въ** Theologus
Богословиа Theologia, et caetera

Variatio Declinationis

человѣкъ homo numero plurali habet:
лю́ди homines 4tae declinationis **рокъ**
Annus Numero plurali **лѣта** Anni
3tia declinationis ad instar Diminutiuorum

Singularia tantum млеко

lac **макъ** papauer **пшеница** tri
ticum et similia quae ponderantur

Collectiua посполство

populus **стадо** grex **птаство** aues,

гꙋлтайство Turba Nebulonum
рыцерство Heroes жолнерство Militia

Pluralia tantum уста ora
вилы sulcus крестины baptisma
родины natalitia именины nominalia

Deriuatio Nominum

Deriuata a Nominibus propriis Personarum федоръ Theodorus
федоровичъ Theodorides федоровна Filia Theodori иванъ Johannes иванович Johannides ивановна Filia Johannis

Deriuata ab Appellatiuis officium aliquod significantibus воевода,

Palatinus воєводичъ Palatini Filius воєводанка, Filia Palatini воєводинная Uxor Palatini Староста Capitaneus Старостинная Uxor Capitanei Старостичъ Filius Capitanei Старостанка Filia Capitanei

Â Proprijs Urbium ut à

Краковъ Cracouia Краковяниннъ et Краковчикъ Incola Cracouiensis. Кракованка de Fœmina dicitur sic Римъ Roma Риманиннъ Romanus Рыманка de Fœmina.

A Prouincijs Слонско Syllesia Слензакъ Syllesita

СЛЕНЖАЧКА Fœmina in Syllesia nata

НЕМЕЦЪ Germanus НЕМКИНА Germana

МОРАВЕЦЪ Moravus МОРАВКА Morava

МОСКВА Moscovia МОСКВИТИНЪ Mos-

covita. МОСКОВКА Fœmina Moscovita

À Materialibus Зло́то

Aurum ЗЛОТНИКЪ et ЗОЛОТА́РЪ Auri

faber. МУРЪ Murus МУРА́РЪ Murarius

ГОРНЕЦЪ et ГОРШО́КЪ: ola ГОНЧА́РЪ Fi-

gulus ВОЗЪ currus ВОЗНИ́ЦА Auriga

Deriuata per diminutio-

nem: МАЛЫЙ paruus МАЛЮХ-

НЫЙ paruulus МАЛЮСЕНКІЙ Minutior

МАЛЮСЕНЕЧКІЙ, МАЛЮСЕНЕ́ЧЕНКІЙ etc.

Similitr КАМЕНЬ. lapis КАМЫКЪ lapillus

КАМЫЧОКЪ lapillus ЗБАНЪ Amphora: ZБАНОКЪ Amphorula ZБАНОЧОКЪ etc.

DE GENERIBUS NOMINV̄

Nomina desinentia in Ъ

Й contractū et Ь Masculina sunto

ut ПАНЪ Dominus ОРАЧЪ Arator

ПРОРОКЪ Propheta ZАЦНЫЙ Celebris

ДУНАЙ Danubius ГУЛТАЙ Nebulo

ДЕНЬ Dies ПЕНЬ Truncus КАМЕ̄ lapis

Excipiuntur vero Fæminina РЕЧЪ Res

ПЕЧЪ Fornax СѢЧЪ cædes et cætera sub Declinatione prima enumerata

Item Fæminina in Ь ut ПѢСНЬ cantilena

ВѢСТЬ Rumor et reliqua sub Declinaone ter

tia contenta superius: Præcipuè verò Nomina qualitatem Corporis vel animi significantia qualia sunt plurima vz. БОЛЕСТЬ Dolor МУДРОСТЬ Sapientia ГОРКОСТЬ Amaritudo СЛОДКОСТЬ Dulcedo МИЛОСТЬ Amor БЛАГУНОСТЬ Placiditas.

Desinentia in A Feminina sunt vt ПАННА et ДЕВКА et ДЕВИЦА Virgo : МАННА Manna ВОДА Aqua

Excipies Appellativa Masculina ВОЕВОДА Palatinus МОНАРХА Monarcha ПАТРІАРХА Patriarcha et cætera

Exeuntia in О, Е et Я Neutrorum partes sequuntur vt БОЖЕСТВО

Diuinitas МНОЗСТВО Multitudo
ПОСПОЛСТВО Populus ВШЕТЕЧЕН=
СТВО Adulterium БЕЗПЕЧЕНСТВО
Alacritas. ЦВИЧЕНЕ Exercitium
ПИСАНЕ Scriptio ЗБАВЕНЕ Redemptio
Porro Desinentia in А si fuerint Dimi
nutiua Neutris adscribuntur ut ДИТА
Infans ТЕЛА Vitulus КОЗЛА Hædulus
ПАХОЛА Ephebus ГУСА Anseris pullus,
Etsi non fuerint Diminutiua Fœminina
sequuntur sortem СТАЙНА Sta
bulum ѾВЧАРНА Ouile КУХНА
Culina ЛАЗНА Balneum etc.

Et hæc de Nominibus
dixisse sufficiat

DE CONIVGATIONIBVS VERBORVM

CONIVGATIO PRIMA

Omne Verbum Sclauonicum Præterita tempora siue sint perfecta siue plusquam perfecta secundum Personarum vel rerum diuersa genera diuersimode format

Verba Primæ Coniugationis habent primam personã desinentem in vocalem quã alia vocalis præcedit. ex gra

кую Cudo малюю Pingo. et^c:

Indicatiui modi tempus Præsẽs

Per omnia Genera uniformiter.

Singulariter

Ego	ѧ,	кую	cudo
Tu,	ты,	куешъ	cudis
Ille,	ѡнъ,	куетъ	cudit

Pluraliter

Nos	мы,	куемъ	cudimus
Vos	вы,	куете	cuditis
Illi	ѡни,	кують	cudunt

Præteritum Imperfectum, Perfectum et Plusquam Perfectum difformiter.

Singulariter

КОВА́ЛЄМЪ Ego Fœmina cudi

Masculinè КОВА́ЛЄСЬ

КОВА́ЛЪ

КОВА́ЛАМЪ Ego Masculus cudi

Fœmininè КОВА́ЛАСЬ

КОВА́ЛА

КОВА́ЛОМЪ Ego Animal cudi

Neutraliter КОВА́ЛОСЬ

КОВА́ЛО

Pluraliter uniformiter

КОВА́ЛИЄМЫ cudimus

КОВА́ЛИЄТЕ

КОВА́ЛИ

Indicatiui Futurum per omnia genera uniforme componiturq ex Futuro verbi Sum et infinitiuo alterius verbi, Singulariter,

Ego Я̑ бꙋдоу ковáти cudam

Tu Ты бꙋдешъ ковáти

On ѿнъ. бꙋдеть ковáти

Pluraliter.

Nos Мы бꙋдемъ ковáти cudemus,

Vos Вы бꙋдете ковáти

Illi ѿни бꙋдꙋть ковáти

Alij aliter hoc idem Futurum efferunt componendo Præteritum alicuius verbi cum Futuro Verbi Substantiui sic Singula:

бꙋдꙋ, ковáлъ

бꙋдешъ, ковáлъ

бꙋдеть, ковáлъ

Pluraliter

БУДЕМЪ, КОВАЛИ

БУДЕТЕ, КОВАЛИ

БУДОТЬ, КОВАЛИ,

Præter hanc tamen formandi Futura Tempora normam, unum quodq verbum habet peculiare Futurum simpliciter sonans, vg

СКУЮ Cudam

СКУЕШЪ

СКУЕТЬ Et reliqua ad instar Indicatiui Præsentis inflectendo

Imperatiuus per omnia genera uniformis manet desinitq in vocalem Й contractam pauuissimis exceptis

КУЙ Cude

НЕХАЙ КУЕ vel КУЕТЬ cudat.

КУЙМЫ

КУЙТЕ

НЕХАЙ КУЮТЬ

Optatiui Præsens Imperfec: Perfectum et Plusquam perfectum difformiter

Singulariter

ω vel БОДАЙ Vtinam	Mas	БЫМЪ КОВАЛЪ
		БЫСЬ КОВАЛЪ
		БЫ КОВАЛЪ
		БЫМЪ КОВАЛА
	Fæ	БЫСЬ КОВАЛА
		БЫ КОВАЛА
		БЫМЪ КОВАЛО
	Neu:	БЫСЬ КОВАЛО
		БЫ КОВАЛО

Numero Plurali vtriusq[ue]

ω БЫСМЫ КОВАЛИ

vel БОДАЙ utinam — БЫСТЕ КОВА́ЛИ

БЫ КОВА́ЛИ

Praeteritum plusquam perfectum differ:

БЫМЪ БЫЛЪ КОВА́ЛЪ

M: БЫСЬ БЫ́ЛЪ КОВА́ЛЪ

БЫ БЫЛЪ КОВА́ЛЪ

ѿ vel БОДАЙ — F: БЫ́МЪ БЫЛА КОВА́ЛА

БЫСЬ БЫЛА КОВА́ЛА

БЫ́ БЫЛА КОВА́ЛА

БЫ́МЪ БЫ́ЛО КОВА́ЛО

N: БЫ́СЬ БЫ́ЛО КОВА́ЛО

БЫ́ БЫ́ЛО КОВА́ЛО

Pluraliter uniformiter

ѿ vel БОДАЙ utinam — БЫСМЫ БЫЛИ КОВА́ЛИ

БЫСТЕ БЫЛИ КОВА́ЛИ

БЫ БЫЛИ КОВА́ЛИ

Hoc Tempus compositum est ex Præterito Ver bi Sum et verbo proprio КОВАЛЪ Particula autem БЫМЪ si, pro ratione personarum et numeri variatur vt patet

Subiunctiuus Modus per omnia si= milis est Optatiuo solùm loco præpositiui БОДАЙ ponendum est КГДЫ cum : Præsens autem et Futurum assumuntur ab Indicatiuo præposita prædicta particula КГДЫ

Infinitiui Præsens

КОВАТИ vel КОВА́ТЬ cudere

Gerundium Primum

КОВА́ЮЧИ cudendum

Ex hoc Gerundio multa deriuantur: et in primis Præteritum Passiuum facilè nascitur si Ѧ finale mutetur in silla bam ЫЙ, АѦ, ОЕ, КОВАНЫЙ cusus

КОБА́НАѦ cusa КОБА́НОЕ cusum

Ex eodem quoque Gerundio nascitur Nomen substantiuum Neutrum verbale si loco Ѧ ponatur Е. vt КОБА́НЕ cusio et sic de cæteris

Gerundium Secundum

КѸЮЧИ cudendo;

Hoc posterius Gerundium nascitur ex prima Persona Indicatiui numeri Singul: addita sillaba — ЧИ vt КѸЮ; КѸЮ=ЧИ.

Participium trium terminationum oritur quoque ex Gerundio posteriore vg КѸЮЧИЙ cudens КѸЮЧАѦ cudens КѸЮЧОЕ cudens instar Græcorum ὁ τυ=πτῶν ἡ τύπτουσα τὸ τύπτων;

Imperatiuus deriuatur in vtraque

Coniugatione ex Secunda persona præsentis Indicatiui muta syllaba ЄШЪ in Й contractum vel НШЪ in И sillabicum.

Prima igitur Coniugationis Imperatiui per Й contractum efferuntur vt КУЮ cudo КУЙ cude:

Secundæ autem per И sillabicum vt ПИШУ scribo ПИШИ scribe,: Ratio est quia prima persona Indicatiui primæ Coniugationis desinit in vocalem præcedente alia vocali; Prima verò secundæ Coniugationis persona terminatur in vocalem, præcedente Consona. Et propter hanc Imperatiuorum primarumque Indicatiui Singularis numeri personarum differentiam Prima Coniugatio a secunda discrepat.

CONIVGATIO SECVNDA

Secundæ Coniugationis verba habent primam Indicatiui personam exeuntem in vocalem præcedente consona ut пишу́ scribo варꙋ coquo

Indicatiui Præsens unifor:

Numero Singulari

Я́,	варꙋ	Coquo
Ты,	ва́ришъ	
О́нъ,	варитъ	

Numero Plurali

мы	ва́римъ

Вы варите
ѡ҆ни, варѧтъ

Præteritum imperf: perfec: et Plusquam perfectum per omnia grã differ:

варилемъ

Masc: варилесь

варилъ

варилам

Fæ варилась

варила

варилом

Neut: варилось

варило

Pluraliter uniformiter

варилисмы

варилисте

варили

Futurum Indicatiui siue composi tum siue simplex uniforme est

Numero Singulari

бу́ду варити Coquam

бу́дешъ вари́ти

бу́деть вари́ти

Numero Plurali

бу́демъ вари́ти

бу́дете вари́ти

бу́дуть вари́ти

Imperatiui : tempus praesens

вари coque нехай вари coquat

Pluraliter;

варѣ́мо *coquamus*

варѣ́те

нехáй варѧ́ть

Optatiui Modi Præsens, imperfec:

Perfec. ~~et Plusquamperf~~ : difformiter

бымъ вари́лъ

Masc: бысь варилъ

бы вари́лъ

ô vel бодай *utinam*

бымъ вари́ла

Fe: бымъ вари́ла

бы вари́ла

бымъ вари́ло

Neu: бы вари́ло

бы вари́ло

Præteritum plusquamperfectum difformiter

бымъ былъ карилъ

Masc. бысь былъ карилъ

бы былъ карилъ

бымъ была карила

Fæ. бысь была карила

бы была карила

ѿвел бодан vtinam

бымъ было карило

Neu. бысь было карило

бы было карило

Plurali: uniformiter

бисмы били карили

бысте били карили

бы били карили

Coniunctiuus similis est Optatiuo: Præsens autem et Futurum mutuatur ab Indicatiuo: Particula præpositiua Coniunctiui est КГДЫ cum

Infinitiui Præsens

ВАРИТИ vel ВАРИТЬ Coquere,

Gerundium Primum

ВАРЕНА coquendum

Et ab hoc Gerundio deriuanda de quo in priori Coniugatione dictum

Gerundium Secundum

ВАРАЧИ coquendo

Participium trium terminationum ex posteriori Gerundio natum,

ВАРАЧИЙ Coquens ВАРАЧАЯ ВАРАЧОЕ

Coniectura ex præteri to de Infinitivo et vice versa.

Quorum Infinitivus desinit in ати Præteritum terminabitur in алемъ vel è diverso, vt ковáти ковáлемъ писáти, писáлемъ, scripsi

Quorum verò Infinitivus terminatur in ити Præteritum exibit in úлемъ vt варúти, варúлеṡ чинúти, чинúлемъ

Sed in Anomalis hæc Coniectura non valet vt si Verba ѝдꙋ Præteritum sit шóлемъ vel шéдлемъ Infiniti: ѝти, ire, sic бры́дꙋ transeo aquam

брну́лемъ брылемъ si verò veniat a брожу habet Præteritum броди́лемъ Infini: бродіти Imperatiuus itidem in nonullis perpaucis in ь vel ъ formatur ut мажу Maculo мáжъ Macula смáжу Torreo смáжъ Torre, лáжу Repo лáзь Repe сежу Sedeo сѧдь Sede et cætera

De Verbis Passiuis

Passiua eodem modo ut Actiua Coniugantur tantum addita syllaba сѧ qua per omnes Personas et numeros invariabilis manet vg умыва́юсѧ

lauor vel lauome оумыва́ешъса
lauaris оумыва́етъса lauatur
Cæterùm quòd spectat ad mutationem
Consonantium in Secunda Indicatiui
Singularis numeri occurrentem; Conge
ries verborum huius rei ergo facta maxi
mo erit adiumento :

Coniugátio Linguæ Sacræ

Indicatiui Præsens uniform.

Singulariter

а҆́зъ Ego глаго́лю Dico,
ты Tu глаго́леши
о҆́нъ ille глаго́летъ

Dualiter

мы глаголевѣ Nos duo loquimur

вы глаголета

Tertia caret

Pluraliter

мы глаго́лемъ

вы глаголете

ѡни глаго́лютъ

Præteritum imperfectum Perfectum et plusquam perfectum difformiter, prima et tertia persona indifferente

азъ, глагола́хъ

глаголалъ єси

ты, глагола́ла єси

ѡ҆нъ, ѡна, ѡ҆но, глаго́ла

Dualiter

мы глаголаховѣ

вы глаголаста

Tertia caret

Pluraliter

глаголахомъ

глаголасте

глаголаша vel глаголахѹ

Futurum Dupplex Primum ex Futuro verbi sum et infinitivo proprij scilicet глаголю compositum Secundum verò Futurum cum præpositione compositum quod etiam lingua populari commune est

Futurum Primum

бѹдѹ глаголати

бꙋдеши глаголати
бꙋде глаголати

Dualiter

бꙋдевѣ глаголати
бꙋдета глаголати

Tertia caret.

Pluraliter

бꙋдемъ глаголати
бꙋдете глаголати
бꙋдꙋть глаголати

Futurum Secundum

Singulariter

возглаголю Dicam
возглаголеши dices
возглаголеть dicet

Dualiter

ВОЗГЛАГОЛЕВѢ *Nos duo dicemus*

ВОЗГЛАГО́ЛЕТА

Tertia caret

Pluraliter

ВОЗГЛАГО́ЛЕМЪ

ВОЗГЛАГОЛЕТЕ

ВОЗГЛАГО́ЛЮТЬ

Imperativi Praesens

Singulariter

ГЛАГОЛИ *vel* ДА ГЛАГО́ЛЕШИ *dic*

ДА ГЛАГО́ЛЕТЬ *dicat*

Pluraliter

ГЛАГОЛѢМЪ *vel* ДА ГЛАГО́ЛЕм *Dicamus*

ГЛАГО́ЛѢТЕ *vel* ДА ГЛАГО́ЛЕТЕ *Dicite*

ДА ГЛАГО́ЛЮТЬ *Dicant*

Optatiuus idem cum Indicati-
uo tantum præpositis particulis ДА in
præsenti, et ДАБЫ in Præterito per
fecto plusquam perfecto et Futuro

Tempus Præsens

ДА ГЛАГОЛЮ

ДА ГЛАГОЛЕШИ et cætera.

Præteritum imperfectum, Perfectum et
Plusquamperfectum

ДА БЫ АЩЕБЫ ГЛАГОЛАХЪ etc.

Subiunctiuus per omnia similis Opta
tiuo, tantum addita particula КОГДА
quod significat cum

Infinitiui Præsens

ГЛАГОЛА́ТИ

Gerundium глаго́люще dicendo

Participium trium termina:

глаго́лющїй

глаго́лющая Dicens

глаголющое

Ab Infinitiuo si dematur sillaba ти et loco eius addatur alia нїе erit глаго́ланїе dictio;

Si verò addatur ный, ная, ное, præteritum participium passiuum consurget глаго́ланый, глаго́ланая, глаго́ланое dictus dicta, dictum,

Obseruandum verò est de Secunda Indicatiui Persona: Præteriti prima: et infinitiui terminatione: quod hæc varientur ~~dupliciter~~, penes vocalium diuersam ante vltimas sillabas

collocationem vz' глаголеши, Dicis крестиши baptisas глаголахъ dixi крестихъ baptisaui глаголати Dicere крестити baptisare etc:

CONIVGATIO Verbi Substantiui

Indicatiui Tempus præsens per omnia genera uniformiter,

Singulariter

ꙗ єстемь Ego sum

ты, єстесь

ѡнъ єсть

Pluraliter

мы єстесмы, Nos sumus

вы є́сте́сте

ѡ҅ни с́ꙋть

Præteritum Imperfectum Perfectum et Plusquamperfectum difformiter

быле́мъ *Fui Masculus*

былесь,

бы́лъ,

бы́ламъ, *Fui Fœmina*

быласъ

была

былóмъ, *Fui animal*

былось,

было.

Pluraliter, uniformiter

былисмы,

былисте,

были.

Futurum Indicativi uniformiter

Singulariter

БУДУ Ero

БУДЕШЪ eris

БУДЕТЬ erit

Pluraliter uniformiter

БУДЕМЪ

БУДЕТЕ

БУДУТЬ

Imperativi praesens et Futurum unif:

Singulariter

БУДЬ Sis

НЕХАЙ БУДЕТЬ, sit

Pluraliter

БУДМЫ Simus

БЎДТЕ *sitis*

НЕХАЙ БЎДЎТЬ *sint*

Optatiui Præsens Imperfectum Perfectum plusquamperfectum et Futurum difformiter: Singulariter

БЫМЪ БЫЛЪ *vtinam fuissem*

БЫСЬ БЫЛЪ

БЫ БЫЛЪ

Wvel Богда s. vtinam

БЫМЪ БЫЛА

БЫСЬ БЫЛА

БЫ БЫЛА

БЫМЪ БЫЛО

БЫСЬ БЫЛО

БЫ БЫЛО

Pluraliter uniformiter,

БЫЛИЕСМЫ *Fuimus*

БЫЛИЕСТЕ

БЫЛИ,

Coniunctiui Præsens Imperfe. et Futurum ab Indicatiuo mutuatur. cætera verò communia habet cum Optatiuo: præposita particula ЕГДЫ; cum

Infinitiui præsens:

БЫТИ vel БЫТЬ esse

Gerundium

БУДУЧИ quasi essendo

Participium trium terminationum

БУДУЧІЙ, БУДУЧАЯ, БУДУЧОЕ quasi essens

Verbum Anomalum

Indicatiui modi Tempus Præsens

Singulariter vnifor:

Comedo, ѣмъ, еси, ѣсть

Pluraliter

ѣмы ѣсте є́дѧть

Præteritum perfectum et plusquamper-
fectum difformiter

ѣ́лемъ, ѣ́лесь, ѣ́лъ, Masc

ѣ́ламъ, ѣ́лась. ѣ́ла, Fœ

ѣ́ломъ, ѣ́лось, ѣ́ло, Neu:

Pluraliter vniformiter

ѣ́лисмы, ѣ́листе, ѣ́ли

Imperatiui Præsens vniform:

ѣжъ comede нехай comedat

Pluraliter

ѣжмы, ѣжте, нехай ѣдѧ

Optatiuus et Coniunctiuus ad in star superiorum formantur

Infinitiui Praesens

ѣ́сти vel ѣсть comedere

Gerundium

е́дачи comedendo.

Participium trium terminationum

ѣдачий, ѣдачаѧ, ѣдачое. Comedens.

CONGERIES

Verborum variam terminationem haben tium

Аю secundam personam facit єшъ

Praeteritum алемь Infinitiuus ати, Ge=
rundium ана vt спевáю canto, спева-
ешь спевáлемь, спевáти, спевáна,
Futurum et Participium per Regulam
communem (de qua in Coniugationibus actum)
formantur :

Excipies Praeterita Verborum istorum
ıрáю scindo лаю Arguo: ıраалемь
лаӓлемь Futurum in his praeter com
munem formandi futura modum simplex ad
hibetur, дирою, scindam Secunda
Futuri persona дирóнешь scindes, по=
лаю arguam Ѕда Futuri полáешь.
Porró умирáю habet praeteritum умир-
лемь Infinitiuus умрети Gerundium
умирана Futurum умрь Ѕда Fu:

turi ѹмрешь, ѹпрочаю, sedo, præ
teritum dic ѹпротилемь: освечаю
illumino освѣтилемь, et освечалемь
звичаю præteritum звичайлемь:
assuefeci залецаю, commendo, зале
цилемь et залецалемь: Futurum
et Participium formantur secundum Regu-
lam communem

АЮ Secunda persona in ешь.
Præteritum perfectum in илемь, et
алемь Infinitiuus ити vel ати,
Gerundium ена et ана ut позволяю,
позволяешь, позволилемь et позво
лялемь hoc tamen secundum magis præte
ritum imperfectum vel plusquam perfectum
videtur: позволяти concedere, поз

волена : Futurum позволю, cu-
jus 2da позволишъ : Participium fit co-
muniter,

ню et ыю Secundam facit ешъ, Præ
teritum илемъ vel ылемъ Infinitivo
ити vel ыти Gerundium ита, vel
ыта ut шию Sarcio, шиешъ, ши
лемъ, шити, шита, sic біїо, glome-
ro быю, vlulo пїю, bibo Ѣию verbero
прыю, cælo :
Excipe плїю, vel плею glutino cujus
Secunda persona плешъ, in terminati
ne præteriti convenit Gerundium пле
на vel плеена : Лию autem præ
teritum format лилемъ fudi, Infiniti-
uum лити Gerundium лина :

Ast Composita проливаю profundo, выливаю effundo доливаю affundo etc dupliciter præteritum formant проливалемъ et пролгалемъ etc Futura horum вылию effundam пролию, долию Formantur etiam communiter,

ОЮ Secunda оишъ Præteritum оилемъ Infinitivus оити Gerund. оѣна ut гою sano гоишъ, гоилемъ гоити, гоѣна sic двою, Duplico трою triplico, ною quieto строю, ordino: Futurum tamen istorum præter communem formandi modum cum præpositionibus effertur узгою Sanabo, уною quietabo настрою. Participium est communi,

Excipiuntur стою ѧю стоалемв, стоати, стоана item тою сано secundam faciens поєшв, præteritum тълемв Infini. тътти Gerundio potius caret Item волоса timeo secundam habet вохшса præteritumволемвса Infinitivo воатиса Futurum et Participium formantur com

muniter,

ȣю et юю secunda ешь Præ-
teritum обалемь Infini: обатти Ge-
rund: обана ut милȣю amo, милȣ-
ешь, миловалемь, миловатти, ми-
лована sic бою bello боюешь
боевалемь боеватти, боевана etc

ѢЮ secunda ѣешь praeteritum ѣлемъ Infinitivo ѣти Gerundium ѣна vt мдлѣю languesco, мдлѣешь, мдлѣлемъ, мдлѣти, мдлѣна Similiter formant совѣю vlulam moribus efformo молодѣю iuvenesco твердѣю duresco, мягкѣю mollesco голубѣю columbesco, шалѣю insolesco etc.

Excipe сѣю semino вѣю ventilo, хотѣю agito дѣю facio, Quorum praeterita, вѣялемъ, сѣялемъ хотѣялемъ, дѣялемъ Infini дѣяти сѣяти etc.

Gerundia дѣяна сѣяна etc.

Futura et Participia sem Regulam com.

ѢУ secunda ѣешь Praeteritum ѣлемъ,

Infinitivo бти vel сти Gerundium бена ut гребѹ fodio гребешѹ гребаѥ гребти vel грести гребена: sic Скѹбѹ deplumo: Futurum et Parti commu скѹбѹ tamen habet ѡскѹбѹ deplumabo,

КѴ secunda чешѹ mutata к in ч Praeteritum клемѹ Infinitum omissa media syllaba кѹ format in чи Gerund чена ut Сєкѹ seco, сечешѹ, сєкаѥ сечи Сечена: At vero рекѹ potius futurum quam praesens sonare videtur ut рекѹ слово, dicam verbum: ita usus obtinuit, usurpatur nonnunquam pro praesenti si significat idem quod (inquam) ut тамѹ рекѹ читахѹ, Ego, inquam legi)

Futurum et Participium per Regulam com̄,
пену tamen et сену Futurum formant —
зпену assabo, зсену, vel посену secabo
ЛЮ et НЮ secunda ишъ Praeteritum
илемъ Infinit: итк Gerund: ена vg'
смолю pice illino смолишъ смолилемъ, смо
литк смолена. Sic терню denigro звоню
pulso толю vado, болю malo etc. Futurum
fit per Regulam communem: Participium quoq;
fit comm̄: sed mutata prima persona vocali termi
natiua ю in а vt смолю . смолаткӣ et
мобълю tamen amo, et бонтплю dubito,
Participium formant мобьатки бонтпа
ткӣ, ex quo facile Gerundium secundum cog
noscitur ex Gerundio namq; secundo ortum du-
cunt Participia, de quo dictum in Conjugationibus

Excipies ista verba шлю mitto, здашлешь et стелю, sterno стелешь, quæ Præteritum, Infini: et Gerund: eodem modo formant ut слалемъ misi et stravi слати mittere et sternere слана mittendum et sternendum: horum itaq duorum verborum ex casu ipsi adiecto differentia petenda est. Si enim dicas слалемъ, vel слати постелю, подушки, новеръ etc: idest sternere lectum, pulvinaria etc: pertinebit ad sterno: si verò dicatur слалемъ vel слати те лагуника, хлопца, etc. idest mittere ser uum puerum pertinebit ad mitto; Mittimus enim servus, sternimus autem tapetra vel quid simile: Futura horum verborum differentiam eandem inculcant пошлю, enim

significat mittam, постелю verò ster
nam : Зовлю vel зовю, grana vostro
colligo: de quibus dictum præteritum format
зовалемь, : полю pungo плолемь
et пололемь, мелю molo, мололемь,
полю, eradico, пололемь. Futurum
et Participium communiter fiunt,
шу secunda сншу Præteritum сн-
лемь Infini: снити Gerundium шена
Participium сали ut прошу rogo. про
сншу, просилемь, проити, проше
на, просати : sic бишу perdeo голошу
declaro ношу fero прашу rubefacio
Cæterum hæc sequentia грешу pecco,
страшу terrefacio смешу risum prouoco
порошу puluere aliquid aspergo, ворошу rango

et nonulla perpauca ш consonantem in 2da persona ac in reliquis retinent, ut смешу смешишь, смешилемь, смешити смешена, смешати сего Futura per communem nascitur Regulam.

Porro грешу latro 2dam habet грешешь præteritum грехалемь. Infini. грехати Gerund. 1: грехана, 2: Gerund: грешевши:

At vero пишу scribo пишешь præt: писалемь Inf: писати, Ger 1: писана, Ger: 2: пишевши: similiter пишу. scribo, слышу vero 2dam habet слышишь audis Præteri. слышалемь et слыхалемь Infinitivum слышати et слыхати Futurum et Particip: ex Regula com

Гу secunda жешь amisso г; Praeteritum recepto iterum г, глемь, Infinitiv: гти vel чи, Gerundium, i: exulante г: жена ut Стригу. tondeo Стрижешь Стриглемь, стригти, et Стригчи vel стричи: sic могу possum стерегу custodio etc. Rara tamen est haec verborum terminatio.

Excipies бегу curro cuius 2da бежишь praeteritum бeглемь et бeгалемь, in aliis adhaeret principali. Futura et Participia oriuntur per Regulam communem

Ду secunda дешь praete: длемь, Infini sublato д: сти Gerund: i: дена ut кладу pono кладешь, кладлемь,

пла́сти, пладе́на sic бодꙋ pungo,
ведꙋ duco прадꙋ neo, etc.

Excipiuntur е́дꙋ vel і́дꙋ proficiscor
идꙋ eo Quorum praeterita, ехалемь pro
fectus sum Infini е́хати, Gerundium 1:
е́хана : ишолемь vel шедлемь ire
ити ire идена eundum :

Horum omnium Futura praeter Regulam
communem etiam cum praepositionibus simpli
citer efferuntur ut положꙋ ponam поведꙋ
ducam, поидꙋ ibo, пое́дꙋ proficiscar

Жꙋ secunda дишь, praet: дилемь
Infini дити Gerund: 1: жена Gerund: 2:
диати ut вадꙋ incido ad vixas вадиш,
вадилемь : вадити, важена : ва-

ꙃтати sic воꙃꙋ duco смерꙃꙋ sordeo
каꙃꙋ thurifico глаꙃꙋ polio блꙋꙃꙋ erro
раꙃꙋ Consulo aliquem роꙃꙋ pario хлоꙃꙋ
frigefacio. Futurum ex præpositionibus
componunt simplex vt звaꙃꙋ, повaꙃꙋ, поро
ꙃꙋ, пораꙃꙋ.

Quorundam secunda зишѣ Præteri:
зилѣмъ Infini: зити, Gerund: ꙃена: Par
ticipium зтати vt лаꙃꙋ repo лазишѣ,
лазилѣмъ, лазити, лаꙃена, лазтати,
sic воꙃꙋ vectito, каꙃꙋ destruo, раꙃꙋ
lædo, Obserua каꙃꙋ multipli
cem habere significationem significat enim, des
truo, et habet præteri: казилѣмъ, Infinia:
казити, Gerund: 1, каꙃена Gerundium

secundum казати,, Significat etiam
thurifico, significat tandem, narro: et
ture secundam format кажешь, praeter.
казалемъ, Infini: казати, Gerund, 1:
казана, Gerund: 2: кажвши,
Quaedam item secundam formant жишь
praeteritum variant: ista enim пражу
asso Смажу torreo Важу pondero, ижд
жу circumeo, praeteritum formant жилє
Infini. жити Gerund: жена Gerund:
2d: жаеи ut пражу, пражишь, пра.
жилемъ, пражити, пражаеи
Set vero ista держу teneo, лежу iaceo
дрожу tremo praeter: жалемъ, Infinitu,
жати: Ger: 1: жана: Gerund: 2dum

вати: vt дервѫ, дервишь, дервалемь дервати, дервана, дервати: etc. Futurum et Participium ex Regula comm.

ЗѪ Secunda зешь Præterit: злемь Infinitiu: зти Gerund: 1. зена vt лѣзѫ repo лѣзешь, лѣзлемь, лѣзти, лѣзена лѣзвши sic зръизѫ mando, mandis, везѫ, veho Futurum et Participium sunt comm. Futura tamen simplicia vsitatiora sunt vt полѣзѫ repam, повезѫ veham, згръизѫ, mandam etc.

НѪ Secunda нешь præteritum нѫлемь Infini нѫти Gerund: 1. нена Gerun 2: нѫвши, vt плинѫ no, плинешь плинѫлемь, плинѫти, плинена, —

плынути: sic гну inclino, славну sum celebris бринy transeo aquam, прагну, desidero etc:

Excipies жну meto praeteri: жалемъ infini: жати Gerund: жана Item иле ну exerceor, илалемъ Infini: илати Gerundium илата Futurum et Particip: communi modo nascuntur

ру secunda ешь praeteritum abiecta vocali е ралемъ. Infinit: рати Gerund рана ut беру accipio берешь, бралє брати, брана sic перу percutio серу caco дерy lacero орy aro, жерy voro, Futurum et Participium ex Regula communi.

Quorundam secunda in ишь praeteritum

илемь Infiniti: ити Gerund: 1: ена:
Gerund: 2 аюи, ut варъ coquo варишь, варилемь, варити, варена, варали: sic
творъ creo вѣръ credo мѣръ metior говоръ
confabulor сварѣся rixor норъ humilio:
норъся humilior, горъ flagro моръ mortifico.
Futum et Participium hnt sem̃ regulam commem
моръ tamen simplex Futurum habet уморъ
варъ, зваръ coquam, вѣръ, увѣръ credam
норъ, понoръ humiliabo.
Porro корь coprounicm, порь lacero, eadem
formant in ешь, praeteritum поролемь,
Infini: поро́ти Gerund: 1: порота, Ger:
2: поравши, корь vero Gerundio carere videtur dici tamen potest корена, коравши sed
melius passivi effertur scilicet корена, коравши

трѧсъ vero Здам habet трѧсешь Præteritũ
трѧслемь Infini: трѧсти, vel трести,
Gerund: 1, трѧстѧ Futurum et Partici
pium communiter : трѧсъ eo inficias
зда трѧсешь præteritum трѧслемь Infiniti
трѧсти Gerund: здum трѧсьѣм, imo autem
carere videtur

68 Secunda сешь præteritum слемь
Infiniti: сти Gerund: 1: сенѧ Gerund: 2
сьѣм ut несъ fero несешь, неслемь,
нести, несенѧ, несьѣм, sic трѧсъ agito
пасъ pasco. Futurum et Participium
sunt comm: Несъ tamen Futurum habet
понесъ feram.

48 Secunda чишь, præteritum чилемь

Infiniti: чити Gerundi: 1: чена: Gerund 2: чачи, vt Зачу video, Зачишъ, Зачилемъ, Зачити, Зачена, Зачачи,:

sic сбчу spondeo сачу tracto сочу quæro волочу et влочу, traho лечу medeor тучу sagino: Futurum et Participium sic communi Зачу tamen dicitur viЗачу

Quorundam 2da similis principali sed Præteritum чалемъ Infinit: чати Gerund чана Gerund: 2: чачи, vt кричу clamo, кричиш кричалемъ, кричати, кричана, кричачи: sic жужу boo, мълчу et мовчу sileo, рычу boo, ворчу frendeo клечу genuflecto, Зечу mugio спочеру, Futurum ex Regula com,

Quædam 2dam, habent тишъ Præteritum тилемъ Infini. тити Gerund: 1 чена

Gerundium 2: тячи, ut злочу deauro
злотишъ, злотилемъ, злотити, зло=
чена: злотячи, sic кручу circumago
верчу terebro трачу perdo плачу soluo,
свечу illumino, Futurum per Regulam comend
злочу tamen dicitur позлочу, плачу, за-
плачу, свечу засвечу, illuminabo
Alia item Zdam in чешъ, præteritum
калемъ Infini: кати Gerund: 1: кана,
Gerund 2: чучи, ut плачу ploro, пла=
чешъ плакалемъ плакати, пла-
кана, плачучи, sic скачу salto
крачу crocito etc. At vero
хлепчу lambo, мечу iacio шепчу susurro
регочу ringor сверкочу trinso, клекочу cre-
pito сковичу more Canum queritor, et cætera

voces animantium præteritum formant, та-
лемъ Infiniti: тати Gerund: тана:
Gerund: 2: таючи, ut регочъ регочешь
реготалемъ, реготати, реготана,
реготаючи, :
Excipe хочъ volo, præteritum, хотѣлемъ
Infini: хотѣти Gerund: 1: хотѣна Ger: 2
хотячи Futurum præter communem for
mandi modum habet simplex зхочъ
Тȣ, secunda тешь præteritum тлемъ
Infini: сти Gerund: 1: тена Ger: 2 тȣчи,
ut плетъ, vincio, плетешь, плелъ,
плести, плетена, плетȣчи, : Sic
метъ, verro, гнетъ premo, Futu: comm:
habent etiam Futura simplicia, ut ȣпле
тъ, вметъ, згнетъ et cæteraʒ.

щу secunda стишь, praeteritum стилемь Infini: стити Gerund: і: щена vt крещу baptiso крестишь, крестилѣ крестити, крещена, крестивши; sic мощу pontem facio vel aggerem гвощу clavo, гощу hospitor пощу ieiuno &c.

Futura horum praeter communem formandi modum efferuntur, simplr, vt крещу, ѝкреще щу baptisabo. мощу, помощу, гвощу, загвощу.

Quorundam item зда щишь praeteriti щалемь Infiniti: щати Gerun: і: щана, vt берещу clamo берещишь, берещалемь, берещати, берещана, берещавши, sic трещу crepo, пищу pipio, щу mingo Futurum fit communiter,

Sed плещꙋ et плещꙋ complodo manibus
ꙁдa плещешь, praes: плещалемь, Inf
плещати Gerund: і: плещана Futu:
et Participium fiunt per Regulam communem
Et hæc de Verbis dixisse sufficiat.

Variatio Verborũ quo ad prolationem diuersorum Sclauoniæ Populorũ in modis et temporibus obseruanda breuiter additur

Poloni primam Indicatiui personam per ę caudatum efferunt vt piszę scribo Rhuteni eandem per ꙋ vt пишꙋ, Bohemi Moraui Dalmatæ et cæteri

reddunt per I, vel НИМЪ vt ПИШИ vel
ПИШИМЪ scribo
Præteritum Poloni cum Rhutenis
habent simile, vt pisatem, ПИ-
САЛЕМЪ Nonulli tamen Rhutenorum
dicunt ПИСАВЕМЪ scripsi, At
Bohæmi et Morawi reddunt pisat-
sem vel pisawsem vel psawsem
Porro Sacra Lingua Sclawonica
præteritum format per АХЪ vt ПИ-
САХЪ scripsi ГЛАГОЛА́ХЪ dixi
Infinitiuus Polonis venit in Ć molle
vt pisać scribere, czytać legere,
At vero Rutheni Bohæmi Morawi et

cæteri Sclauoniæ populi itemq Sacra lingua in ИТИ vel ИТЬ proferunt vt ПИСАТИ vel ПИСАТЬ scribere ЧУТИ, audire БИТИ verberare &c.

Gerundium posterius Poloni proferunt in ąc vt czytaiąc Rutheni vo ЧИТАЮЧИ Bohemi Moraui Dalmatæ etc. ЧИТАЙЦИ czytaici, legendo

De Participiis

Participia præsentis temporis à Gerundio posteriori more Adiectiuorum formantur vg ПИШУЧИЙ, ПИШУЧАЯ ПИШУЧОЕ, scribens à ПИШУЧИ scribendo. de quo in Coniugationibus actum e

Participia verò in DUS, et in RUS lingua Sclauonica non agnoscit sed in illis ntè exprimendis Circumlocutione vtitur vg si velis dicere Scribendus est liber; dic

потрéба писáти кни́гꙋ,

idest, opus est scribere librum : Item si dicendum veniat Scriptúrus sum librum dic **напишꙋ** vel **бꙋ́дꙋ писати, книгꙋ** idest scribam librum. et caet: per Futurum Indicatiui.

DE GENERE Verborum

Verbi vniuscuiusq; Genus ex latino

cognosces: si enim latinum erit Actiuum Passiuum Neutrum vel Deponens: Sclauonicum quoque eiusdem generis existimare licebit: vg. ВА́БЛЮ allicio, est Actiuum et ВА́БЛЮСѦ allicior est Passiuum: ДОСТУ́ПУЮ consequor Passiua fiunt ex Actiuis addita sylla ba СѦ vt КРЕЩУ́ baptiso, КРЕ ЩУ́СѦ baptisor.

Differentia verò inter Passiuum et Deponens est eadem quae apud Latinos, scilicet quod ex deponenti non liceat formare actiuum vt ex ДІ́ВЛЮСѦ miror, non formabis ДИ́ВЛЮ quemadmodum neque ex mi

ror formatur, miro; et sic de cæteris,

De Aduerbio

Aduerbia ex Nominibus Adiecti-
uis plerumq; in Е rarius in О descen-
dunt ut ЗАЦНЫЙ Præstans ЗАЦНЕ
præstanter СМАЧНЫЙ Sapidus
СМАЧНЕ et СМАЧНО Sapidè
ДАВНЫЙ Antiquus ДАВНО antiqui-
tus vel pridem.

Obseruandum Aduerbia
quædam linguæ huic vsitatissima vnico vo-
cabulo prolata quæ in alijs linguis nonni-
si magno verborum ambitu absoluenda sunt,

vz. ШАПНО, pulchro pileo ornatus
СЛУЖНО multis seruis comitatus &
horum prius venit a ШАПКА pileus
posterius verò à СЛУГА Seruus, &c.

De Præpositionib.

Præpositionum numerus Sclauonis æqualis latino inuenitur: sed earum constructio longè diuersa, quarum ordo talis est.

Genitiuo addictæ

ДО ad У apud ОКОЛО circum
ПОДЛЕ, ВЕДЛЕ, ПОДЛУГЪ, ВЕДЛУ
quæ omnia habent eandem significationem
idest, iuxta, vel secundum.

мимо trans далеко. procul близко ει
подле и ведле prope без, ѡк-
ромѣ. ѿпротѣ, прочѣ. кромѣ
abs. sine. для. про. пре propter
потай clam презѣ. черезѣ.
per ѿ и ѿ a vel ab ꙁ ex за pro

Datiuum sequentes

к8, к ad противко. проти
напротивъ contra

Accusatiuum et Ablatiui
pro ratione motus vel quietis
requirentis

За post et pro на in подъ sub
межи inter надъ supra пре coram

Ablatiuum regentes

прєдъ ante съ. cum:

Accusatiuo gaudent.

по pro за pro на in подъ sub.

Vagabundis in seruien tia Casibus

при penes по post в in ѿ, de

уз вмѣсти vel вмѣстахъ In urbe, vel in urbibus,

De Coniunctionibus

Coniunctiones sunt Duplices, scilicet Simplices et Composita: Simplices sunt ista

бо quia зклаша quonian ієгдыж

cum и vel а et, єсли si тєды igitur

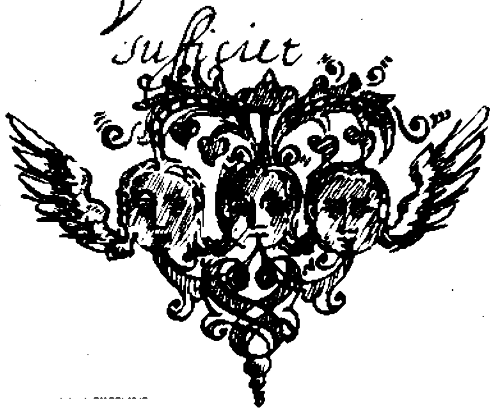
Composita vero, ut, АНИ neque
АБО vel АЛБО aut ЛЮБЪТЕЖЪ vel
etiam ПРИТЫМЪ adhac ЯКО sicut
НИЖЛИ, НИЖЕЛИ quam, Comparatio,
ni seruientia: въ ЛѢПШОЕ ВИНО, НИ
ЖЕЛИ ПИВО Melius vinum quam Cervisia

De Interiectionibus,

Lætandi ut ГОЙДА, ГОЙБРЕ. ГОЦЪ
ГОГОЙ io Dolendi АХЪ ОХЪ
Ѡ. НЕСТЕЙТЫЖЪ hei heu, ah, o
Exprobrandi АГАЙ. ГАЛА hui
Ridendi ut ХА, ХА. ГО, ГО, ГО.
Silendi ut ЦЫТЬ. ПСЪ,
Applaudendi ТО, ТО, ТО. ЛА, ЛА,

Hæ atq; siqua alia Interiectiones reperi=
antur cum nec latinâ neq; Græca aliâve
linguâ reddi [redacted]queant propterea quod Inter
iectionum voces magis ad affectus naturâ
quàm Conceptus animi adhibeantur, exprimendos.
quamobrem in istis cum Sclavonis sclavo
nisandum cum Græcis Græcizandum etc.

Atque hæc de octo Orati=
onis partibus dixisse
sufficit

In Syntaxi tantum illæ Regulæ spectandæ sunt, quæ à latina constructione discrepant.

Constructio Genitiui:

Duo Nomina Substantiua quorum vnum respectu alterius ex tanquam forma vel priuatio, alterum erit genitiui casus, vt, Здоровость тѣла Sani-

tas corporis бѣлость твари albedo faciei згуба души perditio Animæ.

Quoties autem inter duo Substantiua sola possessio intercedit. alterum Substantiuum genitiui casus, transit in adiectiuum, vitatissime vt корона королевская corona Regis, non autem корона кроля nisi velis Genitiui Substantiuo adiungere. adiectiuum vg корона кроля Францускаго, Гишпанского &c.

Similiter конь гетманский equus Ducis, non конь гетмана, nisi etiã cum adiectiuo efferas vg конь гетмана Турецкого, Equus Ducis Turcici,

Et hæc Regula multum facit ad proprietatem Sclauonismi,

Verba Actiua plurima Genitiuum partis recipiunt. Genitiuus verò partis est qui rei alicuius tantummodo partem non verò rem totam et integram datam; habitam concessamue exprimit v.g. далъ ми хлѣба dedit mihi panis idest partem, Dicitur quoque bene далъ ми хлѣбъ dedit mihi panem sed tunc totus panis datus esse intelligitur

Verba item Actiua addicta geniti=uo non partis præcipuè cum istis præpositi=nibus componuntur ѿ, до, на, надъ по, подъ, пре, при, ꙋ, за, ꙁ. v.g. ѿстꙋпити цнотыі Recedere

a Virtute, навыкати набоже-

ства assuescere pietati доступи-

ти неба assequi cælum, наддати

грошей addere pecuniam подпомо-

убогого, iuuit pauperem, престати

злости relinquere malitiam заспати

вечери indormire cœnæ улятипива

effundere ceruisiam

Verba item actiua simplicia nonnulla

eundem casum regentia vt бороню пра-

ва defendo legem хороню ся хоробы

cauto morbum, Diciturque хороню ся

пре хоробою idest cauto ante morbum,

хибил ъ крес у, omisit seu non tetigit

metam &c.

Comparatiuus cum Genitiuo, vt слонце ꙗснѣйшое мѣсеца Sol lucidior luna.

Vel cum præpositione надъ supra vg. слонце ꙗснѣйшое надъ мѣсецъ, Sol lucidior supra lunam

Superlatiuus cum Ablatiuo adhibet præpositionem межи inter vg. слонце найꙗснѣйшое межи планетами Sol lucidissimus inter Planetas

Vel cum præpositione з ex, vg слонце найꙗснѣйшое з планетовъ Sol lucidissimus ex planetis Аристотелесъ з мудрыхъ наймудрейшии

De Passiuis

Verba Passiua ablatiuum Qualitatis et Instrumenti sine præpositione tunc admittunt quando quis sibi ipsi passionem infert vg. ПРИѠЗДО́БИЛЪСЯ ЦНО́ТОЮ ornatus est virtute ЗАБИЛЪСЯ НОЖЕМЪ occisus est ~~gladio~~ cultro; idest se ipsum mactauit, cultro.

Quodsi passio alteri ab altero inferatur per actiuam locutionem vel per præteritum passiuum à Gerundio priori formatum effertur vt si velis dicere, Occisus sum à te, dicendum ТЫСЬ МЕНЕ ЗАБИЛЪ, vel ІА ЄСТЕМЪ ѾТ ТЕБЕ ЗАБИТЫЙ Et cætera.

Porro Sacræ linguæ constructio passiua similis est latinæ passiuæ ut Христосъ крестится ѿ Іоанна во Іердани. Christus baptisatus est ab Iohanne in Iordane,

Constructio Verbi Substantiui Єстемъ Sum

Єстемъ sum Nominatiuum vel Ablatiuum postulat ut, єстемъ кроль vel єстемъ кролемъ, Sum Rex былемъ богатый vel былемъ богатымъ, Fui diues зоставаю гетманомъ Fio Dux; etc.

De Deponentibus

Verbum ужива́ю vel зажива́ю Utor Genitivum amat, v.g. зажива́ю ро́скоши, бѣ́ды, пра́цы etc: Utor voluptate, molestia, labore,

Вѣншую gratulor genitivum rei cum Dativo persona postulat ut вѣншую тобѣ доброго здоровѧ, Gratulor tibi in bona sanitate

Радуюсѧ lætor ablativo cum præpositione з, ex, iungitur, ut ра́дуюсѧ тѣ́шусѧ з доброго здоро́вѧ твоего lætor ex bona sanitate tua;

Лечу medeor, Accusativo gaudet, ut ле́чу хоробу, i.e. medeor morbum idest morbo,

Cæterorum Deponentium levis exercitatio notitiam dabit,

De Impersonalibus

Verba Impersonalia ab omni verborum genere descendentia in **ТО** et **НО**. Quasi fuerint Transitiva, casum sui verbi recipiunt ut **НАПИСАНО ЛИСТЪ**, scripta est Epistola, vel quasi scriptum ē Epistolam, vel scripserunt Eptam.

Si vero fuerint Absoluta Intransitiva id est cum praepositione efferuntur, ut **БѢГА=НО СКАКАНО ПО УЛИЦИ**, vel **НА УЛИ=ЦИ** discurrebatur, vel quasi discursum est saltabatur vel saltatum est in platea.

Impersonalibus Latinis cum passiva impersonalia Sclavonica respondere nequeant, loco illorum igitur nomina freque͂

per vsurpantur vg pro tædet, [redacted]
~~dolor~~, тесскно tædiosè, aduerbium, pro
pænitet жаль dolor, nomen, pro pudet,
встыдъ pudor, nom. et nonnulla alia
genitiuo vel cum Datiuo personæ indigent, vt
тесскно ми злости tædet me nequitiæ
жаль ми кошту pænitet me sumptus
встыдъ ми глупства моего
pudet me stultitiâ meâ etc:

De Præpositionibus

Præpositiones cum suis casibus constru-
untur vt до пана ad Dnum etc:

Præpositio за, cum significet pro, Accusa-
tiuo iungitur vt штука за штуку
Ars pro arte, :

Sin vero trans significauerit et ponenda

venıat cum verbis motus Ablatiuum sequitur
vt во́йско стоитъ за рѣко́ю,
exercitus stat trans fluuium, го́стиее
дать за сто́ломъ Conuiuæ sedent
trans mensam, :

Quod si cum Verbis motum significantibus ponatur Accusatiui opus erit, vt
ѣ́халъ за мо́ре nauigauit trans mare,
скочилъ за коня saltauit trans equum,

De Aduerbiorum constructione

Aduerbia si quæ ad construendum nata sint plerumq; genitiuo gaudent,
назáютрѣ postridie дале́ко longè
да́леи longius наидалеи longissimè

ВЕЛЕ et МНО́ГО multum МА́ЛО parum

ДО́СЫТЬ satis ПОЛНО plenè &c.

vt НАЗАЮТРЪ БО́ЖОГО НАРОЖЕНЯ

postridie Natiuitatis Dei; ЗЕМЛЯ ДА

ЛЕКО НЕБА Terra longè à cœlo est.

De Ablatiuo absoluto

Constructio ~~Verbi~~ Absoluti Ablatiui qui ex participio passiuo præterito apud Latinos oritur: Sclauonis perpetuo formatur in ШИ retinetq; sui verbi casum vt НАПИСАВШИ ЛИСТЪ Scripta epistola. Formatur verò Ablatiuus iste à præteritis omnium verborum mutata finali syllaba ЛЕМЪ in ШИ

vt написа́а́емъ, написа́вши
чита́лемъ чита́вши &c.
At verò Ablativus præsenti parti-
cipio a Latinis redditus à Sclavonis p
circumlocutionem effertur: vg Regnan
te Rege кгды панова́аъ кроль
idest cum Rex regnavet, : vel adhibita
præpositione за vt за кролева́ня
кро́ля, Regnante Rege,

Tempus Genitivo vel Abla-
tivo exprimitur, vt то́го ча́су
et тымъ ча́сомъ : hujus temporis
et hoc tempore того дня hujus diei
Effertur quoq cum præpositionibus

istis ЗА, ПО, В, ut ЗАДНА, tempore diei, vel de die ПОТОИ ЧАСЪ hoc tempore ВТОИ ЧАСЪ in hoc tempore –

Constructio Locorum.

Nomina Propria Urbium Pagorum Regnorum Provinciarum sive quies significetur in loco, sive motus fiat ad locum, ex loco, per locum etc: cum praepositionibus efferenda sunt ut КРОЛЬ ЕСТЬ В ПАРЫЖУ Rex est Parisijs ПРИЕХАЛИ КУПЦЫ ДО ПАРЫЖА, Venerunt Mercatores Parisios

De Numeralibus

Numerantur res per numerum in Nominativo casu usque ad 5 exclusive

a 5 autem in reliquo numeri progressu genitivus rei numeratæ adhibetur v. g. ЕДИНЪ ВОЛЪ Unus bos ДВА ВОЛЫ Duo boves ТРИ ВОЛЫ Tres Boves ЧЕТЫРИ ВОЛЫ Quatuor Boves. Reliqua verò cum Genitivo v. g. ПЯТЬ ВОЛОВЪ Quinque boum non ПЯТЬ ВОЛЫ Quinque Boves:

Numeri in Numero Singulari more Adiectivorum declinantur: Numero plurali autem cùm indifferenter pro uno quoque genere usurpentur et eorum declinandi ratio ab Adiectivorum declinatione plurali nonnihil discrepet, ea hic ad faciliorem discentium captum apponere placuit,

Numero Plurali,

Nomi	два Duo	две Dua	двое Duo
Geniti	двухъ	—	—
Dati.	двумъ	двемъ	—
Accus	двухъ	дпе	двое
Ablati.	двема	—	—

Nomi	три Tres	чтыри Quatuor	пять 5.
Genit:	трехъ	чтырехъ	пяти
Da:	тремъ	чтыремъ	пятемъ
Accu	три	чтыри	пять
Abla:	трема	чтырма	пятма,

Reliqui Numeri simili modo efferuntur, quorum notitia ex usu loquendi et exercitatione facile acquiri poterit: : сто centum, autem тисяча mille ad Declinationem Nominum pertinent

Loco autem Interrogatiuorum ordinalium scilicet Quotus, Quota, Quotum, vtimur pronominibus Relatiuis **Которыи** Qui **Которая** Qua **Которое** Quod, vg **которыи маєть книгꙋ**. Quotus habet librum?

Distributiuis quoq; proprijs carentes illa, adhibita præpositione, **по** cum numero circumloquuntur vt si velis dicere, bini boues, dic, **по два волы** Quaterni equi **по, чтыри кони**.

Quantum ad Prosodiam attinet. in ea accentus ex consuetudine loquendi non autem per Regulas observantur: Dicere tamen ausim Sclauonis omnibus syllabas positio-

ne plerumq esse longas, vg' ЗА́ЦНЫЙ Præstans СМА́ЧНЫЙ sapidus: vbi ЗА, et СМА, longa sunt. idq propter duas sequentes consonantes, :

Carminum compositio,

ex syllabarum certo numero et finali simili desinentia seu vt vocant cadentia fieri solet vg'

БЛАГОСЛО́ВЕНЫЙ ЧЛОВѢ́КЪ КОТРЫЙ СЛУЖИ БОГУ
И ПРОСЦНОТЫ ТОРУ́ЕТЬ ДО НЕ́БА ДОРО́ГУ.

Polonicè

Będę Ja zawsze wielbit imię Bożamego
Niewynidzie z vst moich nigdy chwała iego.

Qui plura de Carminibus huius linguæ scire cupit præstantissimi Poetæ Kochanowij Poloni opera adeat,

Numerus Characteristicus

1 А҃ ѡ҆динъ, пе́ршии се пе́рвый
2 В҃ два, вто́рый дру́гий
3 Г҃ три, тре́тий
4 Д҃ чотыри четве́ртый
5 Є҃ пать па́тый
6 Ѕ҃ шесть, шо́стый
7 З҃ семь се́мый
8 И҃ ѡ҆смь ѿсмый
9 Ѳ҃ девѧт девѧ́тый
10 І҃ десеть десѧ́тый
11 А҃І ѡ҆диннадцать ѡ҆дина́дцатый
12 В҃І дванадцать двана́дцатый
13 Г҃І тринадцать, трына́цатый

14	ДІ	чтырнадца	чтырнадцатый
15	ЕІ	пятнадца	пятнадцатый
16	ЅІ	шеснадца	шеснадцатый
17	ЗІ	семнадца	семнадцатый
18	ИІ	осмнадца	осмнадцатый
19	ѲІ	девятнадца	девятнадцатый
20	К	двадцать	двадцатый
21	КА	одинъ двадца	двадца первый
22	КБ	два двадцать	двадца вторый
30	Л	тридцать	тридцатый
40	М	чтырдеся сорок	чтырдесятый
50	Н	пядесять	пятдесятый
60	Ѯ	шесдесять	шесдесятый
70	О	семдесять	семдесятый

80	П	осмдеся҃	ѡсмъдесятый
90	Ч	девѧдеся҃	девѧдесятый
100	Р	сто	сотный
200	С	двѣсте	двусотный [illegible]
300	Т	триста	тресотный
400	У	чтыриста	чтырисотный
500	Ф	пять сотъ	пятсотный
600	Х	шесть сотъ	шестсотный
700	Ѱ	семьсотъ	семсотный
800	Ѡ	осмьсотъ	ѡсмъсотный
900	Ц	девять со҃	девѧсотный
1000	҂А	тисяча	тисечный
2000	҂В	двѣ тисячи	доутисечный

3000 Г̃ трити́сечи — тритисечный

4000 Д̃ чтыритисечи — чтыритисачный

5000 Ѥ̃ пѧтисечи — Reliqua fere inusitata sunt.

Numerus millenarius quousq; volueris per charites caudatos exprimi poterit incipiendo a primo usq; ad centesimum.

Atq; hæc de rebus Grammaticis abunde dicta sufficiant, idq; ad M.D.

G. u. B. U. M. H.

